

Godište X • broj 12 • prosinac 2015.

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

Tema broja: **BOŽIĆ**

Isus Krist – Božji značaj –
karakter samoga Boga

Božić u svijetu bez Boga

Betlehem

Božić – Bog koji luta
dok nas ne nađe

Čestit Božić

Poruka za sadašnji trenutak | Gospina škola | Plodovi Međugorja

Godina milosrđa | Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima | Godina posvećenog života

S kršćanskog Istoka | Duhovnost prirode | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Znanost i vjera

Čim anđeli otiđoše od njih na nebo, pastiri stanu poticati jedni druge: „Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani Gospodin.“ I pohite te pronađu Mariju, Josipa i novorođenče gdje leži u jaslama. (Lk 2,15-16)

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323
Zamjenica glavnog urednika i služba preplate
Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 342
Lektura
Ana Vulelija
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja pretpлата (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografiju na naslovnici snimo Foto Đani.

Tema broja: BOŽIĆ

Isus Krist - Božji značaj - karakter samoga Boga, FRA T. PERVAN
Božić u svijetu bez Boga, FRA I. DUGANDŽIĆ
Betlehem, FRA T. ŠAKOTA
Božić - Bog koji luta dok nas ne nađe, FRA M. KNEZOVIĆ

Gospina škola

Javna i privatna objava, autentičnost viđenja, FRA I. DUGANDŽIĆ
Podrška bez službenog priznanja Vatikana, L. PARIS

Plodovi Međugorja

Hubert Liebherr: Kronicom, možemo zaustaviti ratove, M. SUŠAČ
Međugorje u Libanonu, S. NASSAR
Molitva
O došašću i Božiću s fra Slavkom

Godina milosrđa

Milosrđe kao odgovor, FRA T. PERVAN
Mogu oprostiti, ali ne mogu zaboraviti, FRA M. ŠAKOTA
Iz Papina pisma o Svetoj godini milosrđa

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Zašto je važno početi živjeti za druge?, K. MILETIĆ
Pronađi smisao Božića u tišini i miru..., N. NAKIĆ
Božić u obitelji, C. PONSARD
Wi-fi: Božić Lozinka: Mali Isus, M. ZAPPELLA
Bio je to poseban Božić, R. RUKAVINA
I Božić je postao komercijalni brend, B. SKOKO

Godina posvećenog života

Vinko Paulski, Lazaristi i Milosrdnice, N. ROVIS

S kršćanskog Istoka

Trostruka izdaja, N. A. BERDJAJEV

Marija, zagovornica Hrvata

Gospa Voćinska, FRA K. LOVRIĆ

Duhovnost prirode

Planetarna nepravda, FRA B. VULETA

Zdrava Marija, FRA M. CRVENKA

Najbolji tovar svih vremena, N. M. ROŠČIĆ

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Vrijeme iščekivanja dolaska Gospodnjega, M. MAMIĆ

Znanost i vjera

Nova religija veličine njezina utemeljitelja, I. MUSIĆ

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

GLAVNI UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

POSTOJE RJEŠENJA „DRUGOGA REDA“. Ona nadilaze razinu na kojoj nastaje problem i pronalaze rješenja svojstvena toj razini. Često to izgleda paradoksalno, neočekivano, čak ap-surdno, ali unosi svjetlo i smisao, odnosno rješava problem.

Svijet u kojem živimo sve je napredniji, dostupniji, ali i sve nemirniji. Paradoks, zar ne? Nemiri i nesigurnost u svijetu navode nas na pitanja: Čemu služi sav napredak na području tehnike i znanosti? Ne bi li napredak trebao pomoći čovjeku da bude sretniji i mirniji? Trebao bi – svakako! Međutim, kako se čini, sve teče u potpuno suprotnom smjeru – u smjeru beznađa i kaosa. Gdje je rješenje? Tko ga može ponuditi? Političari? Diplomacija? Ne! Iako ne želimo zanijekati ili umanjiti njihov trud, u ovom trenutku rješenje treba (po)tražiti u „drugome redu“, ondje gdje ga ne očekujemo ili ga nismo tražili.

Sjetimo se događaja kojemu kroz došašće idemo ususret: Božića. Toga dana naš pogled nije usmjeren ni prema Rimu ni prema Jeruzalemu (gdje su vladali tadašnji moćnici) nego prema u „ono vrijeme“ malomu, nevažnom i zabačenom gradiću Betlehemu, točnije – prema jednoj štalici na obroncima brda u kojoj je jedna ponizna i na prvi pogled posve obična žena rodila dijete.

O tome čitamo u Lukinu evanđelju: „Čim anđeli otiđoše od njih na nebo, pastiri stanu poticati jedni druge: 'Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani Gospodin.' I pohite te pronađu Mariju, Josipa i novorođenče gdje leži u jaslama.“ (Lk 2,15-16) Upravo ondje gdje nisu očekivali, u priprostoj štalici, pastiri pronalaze „mir svim ljudima“ koji su im netom prije navijestili anđeli. Presudna je bila njihova vjera. Povjerovali su da se „u jaslama“ rodio Spasitelj svijeta koji donosi istinski mir. Međugorje – nije li ono Betlehem današnjice? Zar Gospa 24. lipnja 1981. nije došla u mjesto za koje je malo tko znao i koje je malo tko mogao smjestiti na barem točan kontinent? Nije li Isusova Majka ponovno došla „na obližnje obronke, na nepoznato i do tada beznačajno brdo“ s djetetom u rukama, nije li nam opet ponudila svoga Sina, Spasitelja?

Bez obzira što to mnogi najradije ne bi htjeli čuti, istina je da je Međugorje za tisuće i tisuće onih koji su poput pastira povjerovali postalo mjestom gdje su pronašli traženi i žučeni mir. Božić je pred nama. Ponovno ćemo čuti riječi anđela: „Naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama.“ Mir je moguć. I danas i u svijetu u kojemu živimo. Pitanje je samo hoćemo li povjerovati u „rješenja drugoga reda“. Raširimo srca i potčimo ususret Majci. Neka nam iznova pokaže mir i radost svoga Sina koji nas neizmjerljivo ljubi i zove k sebi. Neka Zagovornica naša bude s nama.

Dragi čitatelji Glasnika mira, u ime uredništva želim Vam blagoslovljen Božić i sretnu Novu 2016. godinu, uz želju da Vašim srcima zavlada mir novorođenoga Kralja!

ISUS KRIST — BOŽJI ZNAČAJ — KARAKTER SAMOGA BOGA

SVETKOVINA BOŽIĆA TOLIKO JE KRCATA, NABIJENA I BREMENITA ZNAČENJEM DA NA SAMI DAN U BOGOSLUŽJU IMAMO TRI GOTOVO POSVE OPRJEČNA RASPOLOŽENJA I PORUKE KOJIMA JE ISTOVJETNI IZVIR.

Ponajprije polnočka, uvijek spojena s idiličnim prizorom špilje, jaslica, Marije s Djetetom, tu je negdje Josip. Ugoda za dušu i srce, napose za najmanje, ali zapravo krajnja bijeda. Bog se rađa u špilji, u dubini zemlje, daleko od javnosti jer nije bilo mjesta u svratištu. Tijekom stoljeća stvorili smo od bijede idilu, a zapravo to bijaše gruba, hladna zimska zbilja. Božićna polnočna poruka protiv se svim zakonitostima onoga što bi ponudio svijet za dolaska velikana, princa, ili pak neke zemaljske veličine. Bajke, mitovi ne vole bijedu ni sirotinju, nego sve blješti u sjaju, popraćeno vatrometom, plotunskim salvama, kako i pristaje veličinama. Božićni prizor oprjeka je ljudskom, zemaljskom poimanju, on je sušti kontrast ljudskoj logici i povijesti. Bog dolazi ne odozgor, nego iz špilje, isred zemlje. A znamo da su naši predhistorijski predci oslikavali špilje, tu se postupno rađala kultura dok je čovjek otkrivao vatru i pismo.

Potom slijedi rana zornica, jutarnja, 'pastirska' služba. Pohod pastira betlehemske špilji na anđeosku poruku. *Transeamus! Zaputimo se. Krenimo do Betlehema, vidjeti čudo neviđeno!* Vidjeti svojim očima što su to nebeski glasnici navijestili. Pastirska idila, bukolika, ali i činjenica da se Bog objavljuje najprije malenima, pastirima, pa tako i Marija redovito u svojim ukazanjima. Ti pastiri, onodobno drugorazredna bića, postaju prvi navjestitelji, pripovijedali su svima o svemu što su čuli i vidjeli svojim očima. Sve je u svečanome ozračju. Djeca su posebno raspoložena, ona se tiskaju, mole, pružaju svoje ručice, upiru prstima u likove u jaslicama. Divimo se svemu što se odvija pred našim očima. Bogu nije ništa tuđe ni strano, Bog se ne ustručava susresti s nama u bijedi da bismo mi preko onoga Djeteta u jaslicama upoznali jedni

FRA TOMISLAV PERVAN

SVI SE RADO NADVIJAMO NAD ZIPKU I ČEDO U NJOJ I ŽELIMO IZMAMITI OSMIJEH MILOGA LICA. SRETNI SMO KAD NAM TO BIĆE ODGOVORI SMIJEŠKOM. U DJETETU IZ BETLEHEMA BOG NAM UPUĆUJE SVOJ SMIJEŠAK KOJIM NAS ŽELI USREĆITI. PRIHVATIMO TAJ SMIJEŠAK I UZVRATIMO MU LJUBAVLJU...

druge, pogledali jedni drugima u oči, naučili ponovno gledati Božjim, djetinjim očima.

I onda imamo treće dnevno bogoslužje na Božić – Proslov Ivanova evanđelja, uvodnik Poslanice Hebrejima. Mudroslovlje. Kao da se u svemu nazire daleka jeka onoga pohoda *mudraca s Istoka* Betlehemu, zbog kojih se uznemirio sav Jeruzalem i cijeli Herodov dom.

Poslanica Hebrejima i Ivanov Proslov otvaraju nam prostranstva, svemirske i zvjezdane domete, obzore, snagu onoga što se dogodilo usred noći, kad se Bog pojavio među nama, u špilji. Jednostavne slike, pastiri, anđeli, Dijete – sve to nalazi prostora da dopre do čovjekova srca i osjećača.

Nakon svega se pitamo: Ako je to zbilja istina, ako se u tajni Božića odvija uistinu tako silna poruka, ako pred tom tajnom stojimo kao pred silnim gorskim masivom, pred kojim smo svi mi sićušni, ako je Božić gola istina, a ne mit ni bajka, zašto toliki pojedinci, zašto toliki kršćani napuštaju Crkvu, i zašto su toliki krajnje ravnodušni prema poruci Božića? I zašto se upravo poruka Božića i istina Božjega utjelovljenja na tako drastičan način iskrikljuju u obliku nezasične komercijalizacije?

Pitamo se i moramo se pitati, odakle ravnodušnost glede Boga i njegova dolaska? Terezija Avilska je zabilježila kako je sav svijet u plamenu, a mi ravnodušni, pospani, kao da nas nije briga. Pa vidimo da posvuda oko nas i Europa gori, ne samo Bliski istok. Je li posrijedi naprosto nepromišljanje, ljudi se ne žele zamarati, ili se pak iza svega krije duboka kriza koja seže do korijena čovjekova bića i vjere. Prije skoro devedeset godina veliki je slikar i vizionar Paul Klee pretkazao krizu u kojoj se nalazi čovječanstvo i nju je slikovito prikazao. Oslikao je cijeli niz 'anđela', a jednu je sliku nazvao „Angelus Novus“ – Novi Anđeo. Na slici je prikazan lik koji, čini se, želi od nečega pobjeći, udaljiti se, ali je ukočena pogleda i stava. Očiju širom otvorenih, isto tako i otvorenih usta, raširenih krila. Anđeo je to povijesti, lica okrenuta prošlosti. I što taj *anđeo povijesti* vidi pred sobom, u prošlosti? Samo

ruševine, razvaline, nesagledive ruševine. Kamo se god okrene, sve samo ruševine, snagom ljudskoga razaranja i silinom razornoga oružja.

Židovski filozof, koji je u bijegu od nacista počinio samoubojstvo, Walter Benjamin ovako je opisao sliku Anđela povijesti: „Paul Klee je naslikao sliku zvanu Angelus Novus. Na njoj je prikazan anđeo koji, kako se čini, želi pobjeći od nečega, udaljiti se od onoga u što je zagledan. Oči mu širom otvorene, usta također, krila naskroz raskriljena. Tako mora izgledati Anđeo povijesti. Licem okrenutim prema prošlosti, prošlosti u kojoj se pred nama razastire cijeli lanac događaja. Za Anđela je cijela povijest samo jedna jedincata velika katastrofa koja danomice gomila razvaline na razvaline i stalno mu ih baca pred noge. Anđeo bi zacijelo htio nakratko zastati, probuditi mrtve, sastaviti raskomadano. Ali mu iz Raja dopire oluja, koja se zaplela u njegova krila, oluja toliko snažna da je Anđeo nemoćan sklopiti krila. I rajska ga oluja tjera nezaustavljivo prema budućnosti kojoj je okrenut leđima, dok se pred njim ruševine dižu do samoga neba. Ono što krstimo kao napredak – to je ta oluja koja nas tjera naprijed.“

JESMO LI SLIJEPI?

Slika i tumačenje poznatoga filozofa djeluju depresivno, sve od vremena kad je nastala. I sva su potonja desetljeća potvrđivala istinitost prikaza i opisa, do najnovijih događanja. Komunističko i nacističko ludovanje, revolucije, dva svjetska rata, ideološki sukobi, masovna ubijanja na afričkom i azijskom kontinentu, danas sveprisutni islamistički terorizam od kojega ljudima zastaje dah i ledi se krv u žilama. Sve je to pred našim vratima, a zemlja se neumoljivo iskorištava, rastače. Čini se kao da svi plešemo na vulkanu koji samo što nije izbljuvao svoju užarenu lavu. Stoga nikakvo čudo što Angelus Novus užasnuto otvorenih očiju i paraliziran strahom nije kadar suprotstaviti se kaotičnim silama koje nadiru na sve nas i tjeraju svijet u propast.

I što u takvu ozračju znači slaviti Božić, ponavljati iz godine u godinu iste riječi Poslanice Hebrejima i Ivanova Proslova? *Mnogo puta i na više načina Bog je nekoć govorio – danas nam progovori u svome Sinu, koga postavi Baštiničkom svega...* Suočeni sa svim što se oko nas događa, ne će li

nam ljudi reći: *Pa kakve ste vi naivčine, vi kršćani? Niste li slijepi za sve što se oko vas zbiva? Nije li nepromišljeno takvo što izgovarati?*

Odgovor može biti samo jedan: Ne, nije neodgovorno takvo što izgovarati, vjerovati. Čitamo li pomno možda ponajljepši novozavjetni spis – Poslanicu Hebrejima – vidjet ćemo da su oni kojima je spis upućen također u dubokoj krizi vjere, da su im *koljena klecava*, da su posustali u vjeri, da ne pohađaju ni svoje bogoslužne sastanke, da je ponestalo one prve vjernosti i zanosa. Kao da se gubi ili hlapi prvotna radost, zanos i nada kad su svoj život temeljili na Isusu Kristu i dobili novi život. Pisac želi osokoliti, osnažiti, ponovno uliti nadu i vjeru u vjernike koji su duhom klonuli zbog progona.

BOŽJI JAMAC I PEČATNJAK - KARAKTER

Nikada se nije Bog odnosio prema svijetu ravnodušno. *Mnogo puta i na razne načine govorio je on preko proroka*, svojih 'skoroteča', koji kao pojava bijahu izazov vremenu, svim ljudima, od vrha do najvećega bijednika. Oni su nemilice žigosali društvene, političke i religijske zablude, zastranjenja, pokušavali su vratiti na pravi kolosijek suvremenike koji su okrenuli Bogu leđa, nikada nisu prestajali ulijevati iskru ljubavi i tračak nade u sretni i uspjeti život. Nitko nije govorio smjelije u ime samoga Boga i o Bogu od proroka, od jednoga Jeremije ili Amosa. Sami je Bog pozivao i uzimao pojedince, sam je on govorio preko njih i kroz njih. Bog je izravno zahvaćao preko njih u ljudsku povijest.

Što nam na današnji dan poručuje Poslanica Hebrejima? Bog govori, progovara preko jednoga, kroz jednoga koji nije samo pozvan, koji se ne mora spremati za poslanje, koji se ne mora pred drugima ovjerovljivati. Isus je Božji Ovjerovljenik. Poslanik. Završna Riječ! On je neodvojivi dio Boga i Božjega bića, oduvijek je bio u krilu Očevu – Isus je sami Božji Sin. I ne mora on govoriti, oglašavati se, da bi iz njega Božja riječ odzvanjala. On je u osobi Božja Riječ, onakva kakva oduvijek jest. On je ono što on jest. Odsjaj Božje Slave, Otisak njegova Bića.

U jednoj jedinjoj rečenici sažeto je sve što cijeli Novi zavjet nudi i govori o Isusu Kristu, što o njemu pripovijedaju svi spisi. U njegovu bitku i ljudskoj pojavnosti, u njegovoj povezanosti s Ocem, u njegovoj molitvi i dvogovoru s Nebom, u njegovoj sućuti s nama i za nas, biva nam jasno kakav je Bog i tko je Bog. Isus je sama slika Boga. Bog je onakav kakav bijaše Isus Krist. Isus – Božje zrcalo. Otisak. Pečatnjak. Bog – u svojoj biti za sve nas, za naše pojmove i osjetila – neshvatljivi i nepojmljivi, uzima u Isusu našu ljudsku narav, od krvi i mesa, i tu se 'upisuje', 'urezuje'.

U grčkom izvorniku na ovome mjestu imamo izričaj „harakter“ – karakter. Dolazi od riječi „harasso“ – što znači ostrim predmetom ili dljetom nešto urezati, u mramor, kamen, glinu, čvrsti predmet. U Isusovu liku Bog je neizbrisivo 'urezao' sebe, svoju bit i biće. Isus je doslovce Božji karakter. Isus je vidljivi Božji karakter, naš Bog ima svoj karakter u Isusu. Kad za nekoga kažemo da je 'karakteran', onda je to znak da se možemo na njega osloniti, pouzdati, da mu možemo vjerovati, pouzdavati se i povjeriti, pa makar i ne shvaćali sve ono što on misli. Mogu biti siguran u njegovu vjernost, 'karakternost', stamenost, makar na trenutak i ne bio kadar do kraja sve dokučiti. Možemo li dovidjeti što znači ta riječ kad se primijeni na Boga? Tko

se god zagleda u ovoga Isusa, tko ga prihvati kao znamen Božje vjernosti i simpatije prema čovjeku, taj možda stavi na to ime sve terete života i svijeta („Dodite k meni, svi izmoreni i opterećeni“ – reći će sam Isus), sve prijepore vezane uz smisao života i povijesti, problem patnje i zla u svijetu, svih ruševina i kaosa koji se događaju tijekom ljudske povijesti. Zapravo sve ono što onoga slikareva Anđela paralizira, užasava i blokira. Vjernika ne će više obeshrabrivati ni svijet ni povijest, jer je svjestan: Sve je u rukama Svedržitelja – Isusa Krista. On je Božji jamac u ovome svijetu.

On je jamac da svijet ne svršava u rasulu i neredu, kaos, on je jamac i pečatnjak Božje vjernosti. On je u korijenu uništio i razorne sile svijeta, kojima je izvor i korijen u grijehu. U njemu smo pomireni s Bogom, reći će Pavao. Isus otvara škrinju nade za sve nas u svome rođenju. I može li za nas postojati nešto značajnije, bitnije od Isusa Krista? Na to smjera i Poslanica Hebrejima kad govori da će *pred njim pasti ničice svi anđeli Božji* kad dovrši djelo svoga poslanja u svijetu.

BETLEHEM - PEČATNJAK NAŠEGA BOGA

Dakako, Božja će nam vjernost, ta silna nadmoć zasjati tek onda kad se zagledamo u Isusa Krista – Pečatnjak Boga života. Do kraja, tj. od samoga početka, od Betlehema. Božić je taj početak. U životu je bitan početak želimo li obujmiti cjelinu nečega ili nekoga. Betlehemske Dijete – Nada svijeta. Marija je bila savršeno lagana – nosila je Nadu svijetu. Biće bez ljage i mane – *karakternu sliku* našega Boga. Svi se pred djetetom saginjemo, gledamo ga u oči, nemamo nikakvih primisli, očitujemo i svoju djetinju narav, srdačnost. U djetetu je nada svijeta. Beskonačnost. Neprolazna Svemoć zapućuje se u prolaznost, slučajnost našega bivovanja, naše egzistencije. I čini je nerazorivom, neuništivom. Sve pripada Njemu. I svijet i povijest i mi s njime. Najveći je rimski pjesnik Vergilije pjevao: *Incipe, parve puer, risu cognoscere matrem...* „Rasti maleni dječake te počni smiješkom prepoznavati svoju majku.“ Svi se rado nadvijamo nad zipku i čedo u njoj i želimo izmamiti osmijeh miloga lica. Sretni smo kad nam to biće odgovori smiješkom. U Djetetu iz Betlehema Bog nam upućuje svoj smiješak kojim nas želi usrećiti. Prihvatimo taj smiješak i uzvratimo mu ljubavlju...

BOŽIĆ U SVIJETU BEZ BOGA

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

ZABORAVLJENO OTAJSTVO VJERE

Sadržaj kršćanskog Božićnog slavlja jest Božji dolazak na svijet u liku Djeteta. Pavao to izražava teološki suhoparno i kratko: „Kada dođe punina vremena, posla Bog svoga Sina, rođena od žene.“ (Gal 4,4) Nešto apstraktnijim rječnikom Ivan govori o utjelovljenju vječne Riječi koja je oduvijek bila kod Oca: „I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama. I mi smo promatrali slavu njegovu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine“ (Iv 1,14). Isusovo rođenje opisano je i kao Očev govor u Sinu: „Bog koji je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina govorio ocima po prorocima, na kraju, to jest u ovo vrijeme, govorio nam je po Sinu.“ (Heb 1,1-2)

Polazeći od povijesne stvarnosti Isusova rođenja i novozavjetnih teoloških tumačenja te stvarnosti, Crkva je polagano razvijala svoje božićno liturgijsko slavlje u kojem vjernički sagiba koljeno pred neopisivim otajstvom vjere. To što ne može proniknuti ljudski razum, dotiče vjerničko

srce koje je u pohvalu tom otajstvu iznjedrilo najljepše pjesme koje slave Božju mudrost, dobrotu, blagost i ljubav utjelovljenu u betlehemsom Djetetu. S vremenom su se javljali uvijek novi lijepi običaji u kojima se zrcali bogatstvo Božićnog otajstva: uprizorenje jaslca, kićenje božićnog drvca, međusobno čestitanje i darivanje, okupljanje obitelji uz bogat stol i još puno toga lijepoga. Ništa od toga nije umanjilo vjerničku sreću i

Bog se na neki način poistovjetio sa svojim čovjekoljubljem. Time se nekako samo po sebi postavlja pitanje: Što je čovjek koji zaslužuje takvu pažnju i ljubav od Boga?

radost Božjeg dolaska, već joj samo dalo opipljiv oblik i sadržaj.

U današnjem sekulariziranom svijetu i potrošačkom društvu nažalost puno se toga promijenilo. Božić se doduše i dalje slavi, ali otajstvo sve više blijedi pred blještavilom što ga stvara čovjek. Siromašnu betlehemsku štalu odavno je potisnuo božićni market koji ne nudi nikakvo otajstvo, već mami blještavom ponudom skupocenih darova. Po ulicama svečano okićenih gradova odjekuje božićna glazba koja međutim ne pjeva o nježnosti Djeteta, ljubavi Majke, vjeri pastira i kraljeva s Istoka, već o zvončicama koji čarobno zvone, o uvijek zelenom stablu, o vatrenim vrancima što vuku saonice Djeda Božićnjaka i sl. A jedini cilj je što više prodati i zaraditi. To najbolje potvrđuje svodenje računa poslije blagdana i uspoređivanje s prošlogodišnjim prometom. Zar se onda treba čuditi da 40% djece u jednoj njemačkoj školi nije znalo odgovoriti na pitanje što slavimo na Božić? Svi slave, ali mnogi ne znaju što.

„K SVOJIMA DOĐE, NJEGOVI GA NE PRIMIŠE“ (IV 1,11)

Tako je evanđelist Ivan izrazio sudbinu Božjega dolaska na svijet. Unatoč dvije tisuće godina dugoj povijesti njegove Crkve, Isus je i danas velikoj većini ljudi stranac koji nema mjesta u njihovu životu. No evanđelist nije zaboravio ni one koji su ga primili: „A svima koji ga primiše, dade vlast da postanu djeca Božja.“ (Iv 1,12) I jedna i druga rečenica svima nama koji svake godine svečano slavimo njegovo rođenje mora biti poziv da se suočimo s osobnim pitanjem: Gdje je Isus u mom životu? Nije nikakva tajna da i mnogi kršćani pod pritiskom svega onoga što za Božić treba nabaviti i potrošiti jedva čekaju da ti dani prođu.

Potaknut svojim osobnim doživljajem duhovne praznine i suhoće na Božić, unatoč tome što je sve bilo spremno za taj lijepi blagdan, Henri J. M. Nouwen ovako razmišlja o stvarnom značenju Božića: „Ipak sam usred svega toga spoznao – doduše nisam osjetio – da bi se ovaj dan ipak mogao pokazati kao milost. Na neki neobjašnjiv način postalo mi je jasno da pjesme, glazba, lijepi osjećaji, divna misna slavlja, lijepi darovi, bogati stolovi i mnogo lijepih riječi još nisu Božić. Božić je prihvaćanje nečega što je onkraj svih osjećaja i raspoloženja. Božić znači prihvatiti nadu koja dolazi od Boga i koja ne ovisi ni o čemu što ja mislim ili osjećam. Slaviti Božić znači vjerovati da je spasenje svijeta Božje, a ne moje djelo. Nikad ne će biti tako niti ćemo imati osjećaj kao da je sve u redu. Kad bi i bilo tako, netko bi lagao. Svijet nije zdrav, a to sam danas iskusio u svojoj vlastitoj žalosti. Ali upravo u takvom ranjenom svijetu rodilo se dijete koje se zove Sin Svevišnjega, Mironosac i Spasitelj... Možda će me takav 'suhi' Božić, gdje nema puno osjećaja i razmišljanja, približiti stvarnoj tajni 'Boga s nama'. On traži samo čistu, голу vjeru.“

Tu čistu i голу vjeru omogućilo nam je Dijete koje nam se rodilo, Sin koji nam je darovan, koji je sam sebe nazvao svjetlom svijeta i obećao da će tim svjetlom biti obasjan svaki onaj tko njega bude iskreno tražio i ozbiljno prihvaćao. U svojoj knjizi vrlo zanimljiva naslova „Obrana čovjeka“ i s podnaslovom „Zašto trebamo Boga“, njemački publicist i glavni urednik poznatog njemačkog lista „Zeit“, Jan Ross razotkriva proturječ-

nosti modernog svijeta bez Boga. Glavna misao vodilja čitave knjige jest da je humanizam bez Boga nemoguć, štoviše apsurdan. Ross se ne boji u današnjem prijetvornom svijetu nedvosmisleno ustvrditi: „Bog je jamac humanosti. Bezbožno društvo ugroženo je od nečovječnosti.“ Božić je poziv čovjeku da postane čovjek i u drugom prepozna čovjeka, jer Bog je postao čovjek.

BOŽJA DOBROTA I NJEGOVO ČOVJEKOLJUBLJE

U Poslanici Titu dolazak Boga na svijet nazvan je „čovjekoljubljem“. Pozivajući Tita da vjernike koji su povjereni njegovoj pastirskoj skrbi potiče da poštuju vlasti koje se brinu za opće dobro, „da budu spremni na svako dobro djelo, nikoga da ne pogrdju..., da očituju svaku blagost prema svim ljudima“, Apostol podsjeća kako su i kršćani jednom bili dio tog neotkupljenog i pokvarenog svijeta, a onda se dogodio neočekivani zaokret u njihovu životu, što ga izražava riječima: „Ali kad se pojavila dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga, on nas spasi ne po djelima što ih u pravednosti mi učinismo, nego po svojem milosrđu.“ (Tit 3,1-5)

Te dvije Božje osobine, dobrostivost i čovjekoljublje nisu tu samo snažno naglašene već su upravo personificirane. Bog se na neki način poistovjetio sa svojim čovjekoljubljem. Time se nekako samo po sebi postavlja pitanje: Što je čovjek koji zaslužuje takvu pažnju i ljubav od Boga? S tim pitanjem suočio se već davno prije Krista starozavjetni psalmist promatrajući ljepotu svijeta što ju je Bog stvorio radi čovjeka: „Što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohadaš?“, da bi ponudio i odgovor koji otkriva kako je sva čovjekova veličina u tome što ga je Stvoritelj učinio sličnim sebi: „Ti ga učini malo manjim od Boga, slavom i sjajem njega okruni.“ (Ps 8,5-6)

Od tog čovjekova dostojanstva što ga baštini od Stvoritelja polazio je i Isus kada je kao utjelovljeni Sin Božji sam sebe prozvaao Sinom Čovječjim. Iz te činjenice može se s punim pravom zaključiti da „Krist za sebe nije znao plemenitije ime nego što se prozvaao Sinom Čovječjim, to jest čovjekom“ (J. G. Herder). Na Božjemu čovjekoljublju i čovjekovoj vjeri u Boga, kojega je Isus objavio kao milosrdnog Oca, izrasla je kršćan-

ska uljudba i kultura, prožete istinskim humanizmom u kojemu je rimska poganska parola „čovjek je čovjeku vuk“ vrlo brzo pretvorena u kršćansku: „čovjek je čovjeku brat“. S vjerom u Boga i ljubavlju prema bratu čovjeku kršćanstvo je stvorilo visoku kulturu i civilizaciju kakvu svijet prije nije poznavao, a koja je nažalost u današnjem svijetu bez Boga zapala u duboku krizu.

SVJETLO BOŽIČA I SVJETLO PROSVJETITELJSTVA

S prosvjetiteljstvom došlo je do zlokobnog zaokreta, do sve većeg čovjekova udaljanja od Boga. Kršćansku vjeru u Boga sve više je potiskivalo uvjerenje kako će tek nevjera čovjeka učiniti slobodnim i sretnim. Proroci novog svijeta tvrdili su da se čovjek mora posve osloboditi Boga kako bi sam bio velik. „Protivnici religije znaju reći kako Bog čovjeka čini malenim. To pak nije istina. Bog čovjeka čini velikim i štiti ga. Vjerojatno je to i najvažnija, stvarna zadaća religije u današnje vrijeme: obrana čovjeka. Vjera je bastion humanizma.“ (Jan Ross)

Bog čovjeka čini velikim zato što je sam postao malen, što „nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne

Bog čovjeka čini velikim zato što je sam postao malen, što „nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne život svoj kao otkup mjesto svih!“ Bog čovjeka ne čini siromašnjim već bogatijim.

život svoj kao otkup mjesto svih!“ (Mk 10,45). Bog čovjeka ne čini siromašnjim već bogatijim – poručuje sv. Pavao: „Ta, poznato vam je milosrđe Gospodina našega Isusa Krist kako je radi vas od bogataša postao siromah da vi postanete bogataši njegovim siromaštvom“ (2 Kor 8,9). I više od toga, on se nije samo rodio u najsiromašnijim okolnostima, već se „nije ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se nje lišio uzevši narav sluga..., postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu“ (Fil 2,6sl).

Osvrćući se na kršćanski govor o objavi koji se današnjem sekulariziranom čovjeku čini stranim i mitološkim, Jan Ross nastavlja: „Ali srž je vrlo jednostavna. To znači da ono najvrjednije i najbolje nije od nas. To nam je darovano, naloženo, povjereno... Vjera ne vidi manje nego više. S njom je kao i s ljubavlju. I za nju se kaže da čini slijepim, što donekle i odgovara istini. Pa ipak, u dubljem smislu posve je suprotno: Ljubav otvara pogled, ona otkriva ono što je ravnodušnosti trajno skriveno; samo se ljubavlju prožetom pogledu otkriva čovjekova bit. Ljubav se može prevariti, ali manjak ljubavi je puno gora neistina: svijet bez svjetla, duhovna tama.“ Zato je Božić blagdan svjetla, onog toplog i samilosnog što ga je donio Isus, koje jedino može popraviti sljepoću što ju je prouzročilo hladno i sračunato svjetlo prosvjetiteljstva koje ne pozna ni toplinu ni samilosti. Zato nije dobro da se u sve većoj poplavi darova i darivanja izgubi najveći dar, Dijete koje nam je darovano.

Mjesto Isusova rođenja (Betelehemska zvijezda)

BETLEHEM

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

ZAPOČELA JE NOVA LITURGIJSKA GODINA. Došašćem se pripremamo za nama tako milu svetkovinu Božića, Boga malenoga. Uistinu, sav se betlehemijski događaj čita u ključu malenosti. I papa Benedikt XVI., za svoga posjeta Betlehemu, reče: *U Božjemu promislu, maleni Betlehem postade mjesto besmrtnosti slave. Mjesto gdje je, u punini vremena, Bog poželio postati čovjekom kako bi dokrajčio dugo kraljevstvo grijeha i smrti te donio novi život u izobilju jednom svijetu koji je ostario, koji se umorio pritiješnjen beznađem.*

Već u staroegipatskoj literaturi nailazimo na naziv ovoga mjesta. Ondje ga se naziva *Bit Lahmu* – kuća Lahamova. *Lahmu* bijaše kaldejsko pogansko božanstvo plodnosti i prirode. Taj naziv stari Kananejci modificiraju u *Lahama*. Otuda i hebrejsko ime *Beit Lechem* – kuća kruha. Arapi ovo mjesto nazivaju sličnim imenom *Beit lahm* – kuća mesa. Sjećamo se i drugoga naziva, *Efrata* (usp. Post

35,19; Mih 5,1), što bi značilo plodna. Evanđelist Matej ga naziva Betlehem Judejski (usp. Mt 2,6; Rut 1,1) kako bi ga se razlikovalo od istoimenog mjesta u Galileji. Plodnost, priroda, kruh, meso, jednom riječju – Betlehem!

BETLEHEM U SVETOM PISMU

I doista, sam pregled biblijskih odlomaka koji se spominju Betlehema u srce doziva ove temeljne sastavnice života po Božjem promislu. U Starom zavjetu spominje se 44 puta. Već u prvom spominjanju pobožnom čitatelju odzvanjaju riječi – Ne boj se! Jakovljevoj ženi, Raheli, dođe vrijeme da rodi. I upravo kada joj se duša rastavljala s tijelom, babica je tješila riječima: *Ne boj se jer ti je i ovo sin!* Zato mu, na smrti, dade ime Ben Oni – sin moje boli. No, Jakov ipak promijeni to ime u Benjamin – sin desnice, dobroga predznaka (usp. Post 35,16-20). Dok čitam ove retke sjećam se svih majki i njihovih porođajnih

bolova. Sjećam se i svih babica, starih i modernih, i zahvaljujem Bogu na onima koje, unatoč boli kojoj gledaju u oči, znaju reći – Ne boj se reći „da“ životu! Jer bol se baš tada pretvara u blagoslov, Božji blagoslov.

Spomenimo se i jedne druge biblijske knjige, one o Ruti. Sjetimo se Elimeleka i Noemi, braćnoga para koji je trbuhom za kruhom morao ići iz svoje zemlje, iz Betlehema Judina, prema moapskim poljanama. I uslijed životne prolaznosti obilježene smrću, sirota Noemi ostade i bez muža i dvojice sinova, sama sa svojim dvjema nevjestama – udovicama – Orpom i Rutom. Dok je prva od nje otišla, Ruta ostade s njom. Riječi kojima je ova žena, primjer mnogim današnjim nevjestama, potvrdila svekrvi svoju bezuvjetnu blizinu, vrijedne su i našega spomena: *Nemoj me tjerati da te ostavim i da odem od tebe: jer kamo ti ideš, idem i ja i gdje se ti nastaniš, nastanit ću se i ja; tvoj narod moj je narod i tvoj Bog moj*

je Bog (Rut 1,16-17). Ovo su riječi jedne strankinje! Kako naracija teče dalje, s povratkom u sezonu žetve ječma u *Kući kruha*, susretom Rute s Boazom te njihovim vjenčanjem, kao i kratkim rodoslovljem na kraju knjige koje nabraja Obedu, Jišaja i Davida – sina, unuka i praunuka, čitatelj se prisjeća Božjega neporecivog obećanja, onoga mesijanskoga. Preko Rahele i Rute prešli smo, tako reći, dvije postaje toga obećanja – boli pretvorene u blagoslov i vjernosti u krajnjoj neizvjesnosti života.

Zaustavljajući se na trećoj betlehemske postaji, spominjemo se Rutinu praunuka, kralja Davida. Prorok Samuel dobio je nalog od Gospodina pomazati za kralja izraelskoga jednoga od sinova Betlehemca Jišaja (usp. 1 Sam 16,1). I dok je Samuel gledao njegove sinove, glas Božji ga je opominjao: *Bog ne gleda kao što gleda čovjek: čovjek gleda na oči, a Gospodin gleda što je u srcu* (1 Sam 16,7). Dok su

se sinovi redali, ostao je još najmlađi, David koji je bio na paši za stadam – u *Kući kruha* (mesa). Upravo je taj maleni David postao najznačajniji kralj Izraela. I sam prorok Mihej proreći će dolazak mesije u malenom Betlehemu: *A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena* (Mih 5,1). Spominjući se Davida u kontekstu betlehemske mesijanskog obećanja, misli nam odlaze i dalje od ove početne malenosti i marljivosti jednog pastira. David je ostao upamćen i kao pjesnik, ali i kao grješnik. A Bog je unatoč toj grješnosti ostao vjeran svome obećanju izvodeći i samoga Davida iz progonstva vlastitog otuđenja od Božjega zakona, ne prekidajući zbog grijeha zacrtanu mesijansku liniju. Ona se uistinu ostvarila, kako nam svjedoče evanđelisti Matej i Luka (usp. Mt 2; Lk 2). Čitatelja može

U BOŽJEMU PROMISLU, MALENI BETLEHEM POSTADE MJESTO BESMRTNE SLAVE. MJESTO GDJE JE, U PUNINI VREMENA, BOG POŽELIO POSTATI ČOVJekom KAKO BI DOKRAJČIO DUGO KRALJEVSTVO GRIJEHA I SMRTI TE DONIO NOVI ŽIVOT U IZOBILJU JEDNOM SVIJETU KOJI JE OSTARIO, KOJI SE UMORIO PRITIJEŠNEN BEZNAĐEM.

zbuniti činjenica da Matej na prvi pogled podrazumijeva samo Betlehem kao mjesto gdje su živjeli Josip i Marija, a život u Nazaretu tek nakon povratka iz Egipta. Luka pak dolazak (povratak) u Betlehem iz Nazareta smješta u kontekst popisa pučanstva. Sinkronizacija dvaju odlomaka moguća je, i bit će tema nekom drugom zgodom.

BAZILIKA ISUSOVA ROĐENJA

Ono što je nama važno jest činjenica da se mjesto Isusova rođenja častilo od najranijih vremena. Već 135. godine rimski car Hadrijan daje na tom istom mjestu sagraditi pogansko svetište, u šumici, posvećeno bogu Adonisu, Venerinu ljubavniku, kako piše sv. Jeronim u jednom od svojih spisa. Hadrijan je isto učinio i na mjestu Golgota. Znak je to da je htio prekriti, prekinuti određenu tradiciju, to jest čašćenje, hodočašćenje na mjesta koja prvim kršćanima bijahu najsvetija.

Do promjena u Palestini dolazi s carem Konstantinom. Na nagovor majke Jelene car daje i u Betlehemu sagraditi impozantnu baziliku, godine 333. I danas su u njoj vidljivi ostatci prekrasnih podnih mozaika. Ista bazilika oštećena je od Samari-tanaca početkom 6. st., a obnovio ju je car Justinijan 531. godine prekrivši mozaik mramorom. Bogu hvala!

Mogao bih pretpostaviti da mu je tada zbog takve građevinske odluke netko i prigovorio, no da je bilo drugačije pitanje je bismo li se divili ostacima sačuvanih mozaika. Povijest ove bazilike je bolna, ali vođena nevjerojatnim prstom Božje providnosti. Godine 614. Perzijanci ruše redom sve kršćanske svetinje u Svetoj zemlji. Ali bazilika Isusova rođenja bila je pošteđena. Kako? Justinijan je za svoje obnove dao napraviti mozaik s Mudracima na glavnom zabatu (timpan) bazilike. I Perzijanci, kad su gledajući mozaik prepoznali svoje sunarodnjake, odlučili su pošteđeti mjesto.

Za vrijeme arapskih osvajanja dolazi i do novih poteškoća. Kalif Omar je 638. godine ušao u baziliku pomoliti se (proroku Isi). Nakon tog događaja nastavilo se koristiti južni dio bazilike kao prostor molitve za muslimane. Ima i danas onih koji bi problem religija u svijetu riješili tako što bi svima napravili jedan hram, kako bi se religijski službenici zajedno sa svojim pristalicama mogli

Bazilika Isusova rođenja

Kip sv. Jeronima u klasturu franjevačke crkve sv. Katarine

ONO ŠTO JE NAMA VAŽNO JEST ČINJENICA DA SE MJESTO ISUSOVA ROĐENJA ČASTILO OD NAJRAJNIJIH VREMENA. VEĆ 135. GODINE RIMSKI CAR HADRIJAN DAJE NA TOM ISTOM MJESTU SAGRADITI POGANSKO SVETIŠTE, U ŠUMICI, POSVEĆENO BOGU ADONISU, VENERINU LJUBAVNIKU, KAKO PIŠE SV. JERONIM U JEDNOM OD SVOJIH SPISA. HADRIJAN JE ISTO UČINIO I NA MJESTU GOLGOTA. ZNAK JE TO DA JE HTIO PREKRITI, PREKINUTI ODREĐENU TRADICIJU, TO JEST ČASČENJE, HODOČAŠĆENJE NA MJESTU KOJA PRVIM KRŠĆANIMA BIJAHU NAJSVETIJA.

izmjenjivati u raznim turnusima u istom hramu. Pregrist ću jezik! Bilo kako bilo, činjenica jest da je bazilika Isusova rođenja najstarija crkva u Svetoj zemlji, jedina Konstantinova sveta građevina koja nije potpuno rušena, za razliku od Svetog groba i Eleone u Jeruzalemu. To ne znači da je se nije oštetilo i da se iz nje nije kralo mramorne ploče. No, opstala je.

Kad nas se uči o raskolu između Istoka i Zapada, čini se da je najvažnije znati da se on dogodio 1054. godine. Međutim, raskol među pukom, raskol u odnosima, na terenu, dogodio se nešto kasnije, s IV. križarskom bojnjom, 1204. godine. Zašto ovo spominjem? Dolaskom križara u Svetu zemlju obnovila se i bazilika Isusova rođenja, i to između 1165. i 1169. godine. Dakle, sto godina nakon raskola i četrdesetak godina prije spomenute bojne. A odluku o obnovi bazilike zajednički su donijeli latinski jeruzalemski biskup Rudolf i bizantski car Emanuel Porfirogenet Komnen. Eto! I povijest ovog svetišta može nekome poslužiti u osvjetljavanju ekumenskoga pitanja.

Kad bi se trebao u jednoj rečenici sažeti izgled bazilike, to jest njezin povijesni presjek, može se zaključiti sljedeće: Prva Konstantinova bazilika nikada nije rušena. Obnavljala se i proširila za vrijeme Justinijana, križari su je obogatili raznim freskama,

a franjevci su, ovisno o potrebama, radili u njoj sitne korekcije i, dakako, arheološka iskapanja u prošleme stoljeću kada su svjetlo dana ugledali i već spomenuti Konstantinovi mozaici. Bazilika je peterobrodna, a ispod oltarskoga prostora je mjesto (špilja) Isusova rođenja, na kojemu se nalazi i betlehemska zvijezda s natpisom: *Hic de Virgine Maria Iesus Christus natus est* (Ovdje je od Djevice Marije rođen Isus Krist)!

SVETI JERONIM

Ovaj prilog želim završiti spominjući se velikoga sveca, sv. Jeronima, koji je došao u Betlehem 384. god. te u njemu boravio živeti monaškim životom, osnovavši i čitavu jednu mušku monašku zajednicu. Njegovim putem krenule su 386. godine i dvije rimske matrone, Paula i njezina kćer Eustohija, koje su istu zajednicu osnovali i za žene. Tako je Betlehem postao središte monaškoga života, sve do danas.

Zajedno s Paulom i njezinom kćeri Eustohijom daje sagraditi dva manastira, muški i ženski, hospicij za hodočasnike i školu za monahe, što je dalo zamah monaškoj tradiciji Betlehema i okolice, sve do današnjega dana. Sam Jeronim boravio je u neposrednoj blizini špilje Isusova rođenja, za koju napisao sljedeće riječi: *Mogao sam još vidjeti one jaslice u koje bijaše položen Gospodin. Sada smo mi,*

kao da bi to bilo na slavu Kristu, uklonili one načinjene od kala i stavili nove od srebra; ali, za mene, bijahu dragocjenije one koje su uklonjene. Srebro i zlato pristaju poganima, a kršćanskoj vjeri pristaju jaslice od kala. Onaj koji je rođen ondje, u onim jasicama, prezire srebro i zlato. Ne želim osuditi one koji su napravili takve jaslice dajući slavu Kristu, ali se više divim Gospodinu koji je, iako Stvoritelj svijeta, rođen u kalu, a ne u srebru i zlatu.

Dragi čitatelji! Vjerujem da ste u prilogu za ovaj mjesec očekivali podroban opis samoga Božićnoga slavlja u Betlehemu. No, misli mi odoše u drugom smjeru. Kasnije se sjetih da se ipak radilo o Božjoj providnosti. Jer božićni doživljaj u Betlehemu ne završava 25. prosinca. Tek kada katolici predvođeni franjevcima – čuvarima svetih mjesta – slave Bogojavljenje, 6. siječnja, može se dobiti cjelovitija slika o svemu onome što započinje na Prvu nedjelju došašća i traje sve do spomenutoga dana. Jer Betlehem je mjesto ekumenizma. U bazilici Isusova rođenja služuju i naša istočna braća, koja Božić slave 6. siječnja, na dan kada je katolicima Bogojavljenje. Stoga će se u idućem, siječnjaškom broju posebna pažnja posvetiti liturgiji Betlehema, i katoličkoj i pravoslavnoj.

Neka vam je svima sretan Božić i sveto porođenje Isusovo!

BOŽIĆ

BOG KOJI LUTA DOK NAS NE NAĐE

FRA MARIO KNEŽEVIĆ

PROROK JE IZAIJA NAJAVIO: „NAROD KOJI JE U TAMI HODIO SVJETLOST VIDJE VELIKU.“

To proročanstvo ispunja se na najdivniji način. Bog – Svjetlo svijeta rađa se pred našim očima. Dugo očekivani Mesija dolazi. Ulazi u svijet u skrovitosti da bi činio velika djela u javnosti. On najavljuje pobjedu čovjeka nad nečovjekom, pobjedu mira nad ratom, praštanja nad osvetom. Ljubavi nad mržnjom, nade nad očajem. Njegovo je rođenje trenutak povratka u zavičaj, u srce svoga Boga.

Božić nije, kao što nam se nameće, samo datum koji bi trebalo praznikovati. Božić isto tako nije tradicija koju bi trebalo održavati. Božić nije adut za nadmetanja u raspravama. Božić nije pun stol, okićen bor ili ispaljena petarda. Božić je dar novog početka života. Božić je čvrsta odluka – neću živjeti u svijetu grijeha, nego u prostoru milosti Božje. To je prigoda u svome srcu napraviti reviziju duhovnog života. To je mogućnost odgovora na upit: Jesi li Herod i Juda ili Josip i Marija?

Kod ispita savjesti o Isusovu rođenju valjalo bi izgovoriti sljedeće: Isuse, opet sam drugima iz pristojnosti pružao ruke, a srce je bilo daleko, opet sam s drugima bio samo radi interesa, opet svoj brak nisam sveto živio, opet sam svoju mladost dro-

gom i alkoholom napajao, opet sam krive račune izdavao, opet sam Isuse ljubljenu poput Heroda i Pilata radio tebi o glavi svojom psovkom, bludom, pobačajem, krađom, klevetom, mržnjom, kockom, neodgovornim životom i lijenošću.

Božić je otvorena Božja ruka za svakoga od nas. Božić je dar koji traži uzdarje. Bog dolazi i želi nas povesti sa sobom. Božić je poziv poći na put spasenja. Božić je šansa čovječanstva da se oslobodi iluzija i poganstva, a utjehu nađe u Kralju kraljeva.

Božić je Božji trud da nas izglubljene pronađe i zalutale vrati na put. Bog želi biti rođen u nama i biti s nama. On je Emanuel. Bog nastavlja tražiti skrovište svoga rođenja. Marija i Josip uzaludno kucaju, brojna vrata opet su ostala zatvorena. Bog je u mnogima ostao bez doma. Prisjetimo se nekih upita kako bismo sebe pronašli u ovoj priči. Sjećaš li se čovječe kad je Isus pokucao na tvoja vrata? Sjećaš li se kad te je netko na nešto upozorio, a ti si otresito odmahnuo rukom? Sjećaš li se kad su te pozivali na misu, a ti si imao drugoga posla? Sjećaš li se kad je tvoja žena ujutro uzimala krunicu u ruke i molila, a ti si uzimao dnevne novine, pušku ili jahtu pa odlazio u lov i na krstarenje? Sjećaš li se kad te je koji potrebnik zapitao koji novčić, a ti si

ostao nijem? Sjećaš li se kad ti rekoše da krivo zbrajaš, a ti si odgovorio da je to poslovna politika poduzeća? Sjećaš li se kad su te radnici upitali za redovitu i pravednu plaću, a ti si u svome bogatstvu rekao kako su nezasitni? To su ta kucanja koja bijahu na našim životnim vratima. Oholost nam nije dala pasti na koljena. Ostali smo uznositi i zatvoreni. Ako je Bog došao skroman i ponizan među nas, zar i mi nismo pozvani sići s konja ponosa poput sv. Franje i poljubiti gubavca, uputiti se na put obraćenja poput sv. Pavla i tolikih svetaca?

U velikim prigodama kao što je Božić, a u kontekstu Međugorja, valja nam se zapitati i sljedeće: Pratim li zvijezdu Danicu koja vodi do Isusa, pratim li Gospu i njezine poruke ili pratim samo smjer autobusa i aktivnosti putničkih agencija? Gospa nam daruje Isusa i ponajprije nas svojim dolaskom poziva da živimo njezine poruke i slijedimo njezina sina. Božić će započeti kad Isusa počnemo ozbiljno shvaćati i živjeti. Isusov dolazak u svijet nije manifestacija u slavu toga događaja, već novost koja svojom svježinom liječi učmalost i poljuljanost vjere. Kako divno svoju čežnju izražavamo u božićnoj pjesmi: *Isuse mileni Bože moj, srce ti dajem da sam tvoj*. Neka ta pjesma prijeđe u naš život, jer onda će i život postati pjesma.

Ukazanja, viđenja, objave – Teološka mogućnost i značenje (3/6)

JAVNA I PRIVATNA OBJAVA, AUTENTIČNOST VIĐENJA

BEZ OBZIRA NA SVOJU USMJERENOST NA ČITAVU CRKVU I SIGURNOST U EVENTUALNU AUTENTIČNOST OVAKVIH VIĐENJA, ONA SU U TEOLOŠKOM RJEČNIKU UVIJEK NAZIVANA „PRIVATNOM OBJAVOM“, ZA RAZLIKU OD JAVNE OBJAVE KOJA JE SADRŽANA U SVETOM PISMU I TRADICIJI CRKVE. Jedan od najvećih teoloških autoriteta prošlog stoljeća, **Karl Rahner** smatra da ono što se do sada nalazilo u udžbenicima fundamentalne i mistične teologije o značenju viđenja i privatnih objava ne zadovoljava, i da bi tu nešto trebalo mijenjati. Tu se uglavnom priznaje njihova mogućnost i ističe kako njihov sadržaj, za razliku od javne objave, ne spada u poklad vjere koji je povjeren Crkvi

**FRA IVAN
DUGANDŽIĆ**

na čuvanje i tumačenje. Prema tim udžbenicima, Crkva bi se tim pojavama trebala baviti samo toliko da utvrdi slažu li se s njezinim pokladom vjere i mogu li kao takve biti predmetom prihvaćanja vjernika. Očito, radi se o vrlo pasivnom, minimalističkom, da ne kažemo ignorantskom stavu prema ovim pojavama. K. Rahner ističe dvostruku manjkavost takva pogleda na privatne objave:

a) On je **odveć negativan** u tom smislu što, kvalificirajući te pojave kao negativne, teologija do danas nije uspjela razviti teoriju njihove važnosti i nužnosti za Crkvu. Zbog toga ni mogućnosti koje nudi Sveto pismo za razvoj teologije proročkog elementa u Crkvi nisu iskorištene, za razliku od mističkog koji je i te kako uvijek

bio zastupljen. A znamo da sv. Pavao proročku karizmu svrstava među najvrjednije (usp. 1 Kor 14,1-5).

b) Takav je stav, kaže Rahner, **odveć pozitivan** u tom smislu što razlikovanjem samo između javne i privatne objave ustvari i nije dovoljno istaknuta njihova stvarna razlika. Polazeći od toga da „obveza vjerovanja izvire konaturalno iz same činjenice da je Bog govorio, i bez posebnog čina kojim se obvezuje na vjerovanje“, Rahner logično zaključuje da ne postoji „stvarna razlika između javne i privatne objave s obzirom na njihovu bit“. Tvrdeći međutim istodobno da neka važna razlika ipak postoji, on slijed misli nastavlja pitanjem: „Što se nakon Krista ima još objaviti?“ Ako znamo da je vrijeme Crkve eshatološko vrijeme između početka i dovršenja spasenja u kojemu je Isus Krist vrhunac i punina objave u osobi, onda „privatna objava“ ne može biti nikakav, pa ni nebitni dodatak postojećem pokladu vjere u sadržajnom smislu. Njezin smisao valja tražiti u drugom vidu. Ukratko, **privatne objave** ne žele kršćane poučiti kako će određenu istinu na nov način shvatiti, nego su one „u svojoj biti **imperativ** kako kršćanstvo

nenadomjestivo značenje, što ne može biti zamijenjeno ni općom teološkom teorijom, niti naravnom mudrošću i razborom crkvenog učiteljstva, kao ni mistikom.“

AUTENTIČNOST VIĐENJA

I s obzirom na autentičnost viđenja ima dosta nejasnoća i brkanja pojmova. Autentično viđenje redovito se odmah povezuje s pojmom čuda i to na taj način da bi autentična viđenja bila samo objektivno-tjelesna viđenja koja su još k tome popraćena nekim vidljivim čudesnim znakom, a sva ostala bila bi ili plod bolesnog duševnog stanja vidjelaca ili rezultat zlog duha. Tu se pojmovi moraju jasnije i preciznije lučiti.

Teoretičari mistične teologije u pravilu razlikuju **tri vrste viđenja**:

1) objektivno-tjelesna ili, kako se još često zovu, tro-dimenzionalna; to su ona viđenja kod kojih vidjelac ima doživljaj kao da promatra živu osobu

2) zatim dolaze imaginativna ili unutarosobna, koja su i najčešća, i konačno

3) čisto duhovna

Posebice treba izbjeći opasnost da se pojam autentičnosti veže samo uz prvu vrstu viđenja, jer bi to moglo dovesti do nemogućih zaključaka. Naime kod viđenja kojima je Crkva priznala autentičnost ima slučajeva gdje su se ukazivale osobe iz drugoga svijeta koje raspolažu proslavljenim tijelom (Krist, Marija) u društvu s osobama koje još ne mogu imati proslavljeno tijelo, pa je isključena mogućnost da vidioci te osobe dožive na isti način. Poznat je slučaj da su djeca-vidioci u Fatimi neposredno nakon velikog čuda sa suncem 13. listopada 1917. imala

I S OBZIROM NA AUTENTIČNOST VIĐENJA IMA DOSTA NEJASNOĆA I BRKANJA POJMOVA. AUTENTIČNO VIĐENJE REDOVITO SE ODMAH POVEZUJE S POJMOM ČUDA I TO NA TAJ NAČIN DA BI AUTENTIČNA VIĐENJA BILA SAMO OBJEKTIVNO-TJELESNA VIĐENJA KOJA SU JOŠ K TOME POPRĄČENA NEKIM VIDLJIVIM ČUDESNIIM ZNAKOM, A SVA OSTALA BILA BI ILI PLOD BOLESNOG DUŠEVNOG STANJA VIDJELACA ILI REZULTAT ZLOG DUHA. TU SE POJMOVI MORAJU JASNIJE I PRECIZNIJE LUČITI.

mora postupiti u određenoj povijesnoj situaciji; u bitnom to nisu nove tvrdnje nego nova zapovijed“. Zato su one i svrstane u kategoriju proročkih viđenja.

Uvijek se tu radi o konkretnim i praktičnim poticajima koje Bog na određen način upućuje svojoj Crkvi kad se ona nađe u situaciji u kojoj su iscrpljene druge redovite mogućnosti. Stoga možemo s Rahnerom zaključiti: „Proročki element u Crkvi, unatoč zaključenosti objave, ima svoje

različita viđenja: dok su Jacinta i Franjo vidjeli čitavu Svetu obitelj s djetetom Isusom, Lucija je gledala razne likove Blažene Djevice Marije: Žalosnu Gospu, Kraljicu krunice, Gospu od Karmela... (K. Rahner). Teško je zaključiti da se u ovom slučaju radilo o objektivno-tjelesnom, nego vjerojatnije o imaginativnom viđenju, što ni u kom slučaju ne mora biti protiv autentičnosti.

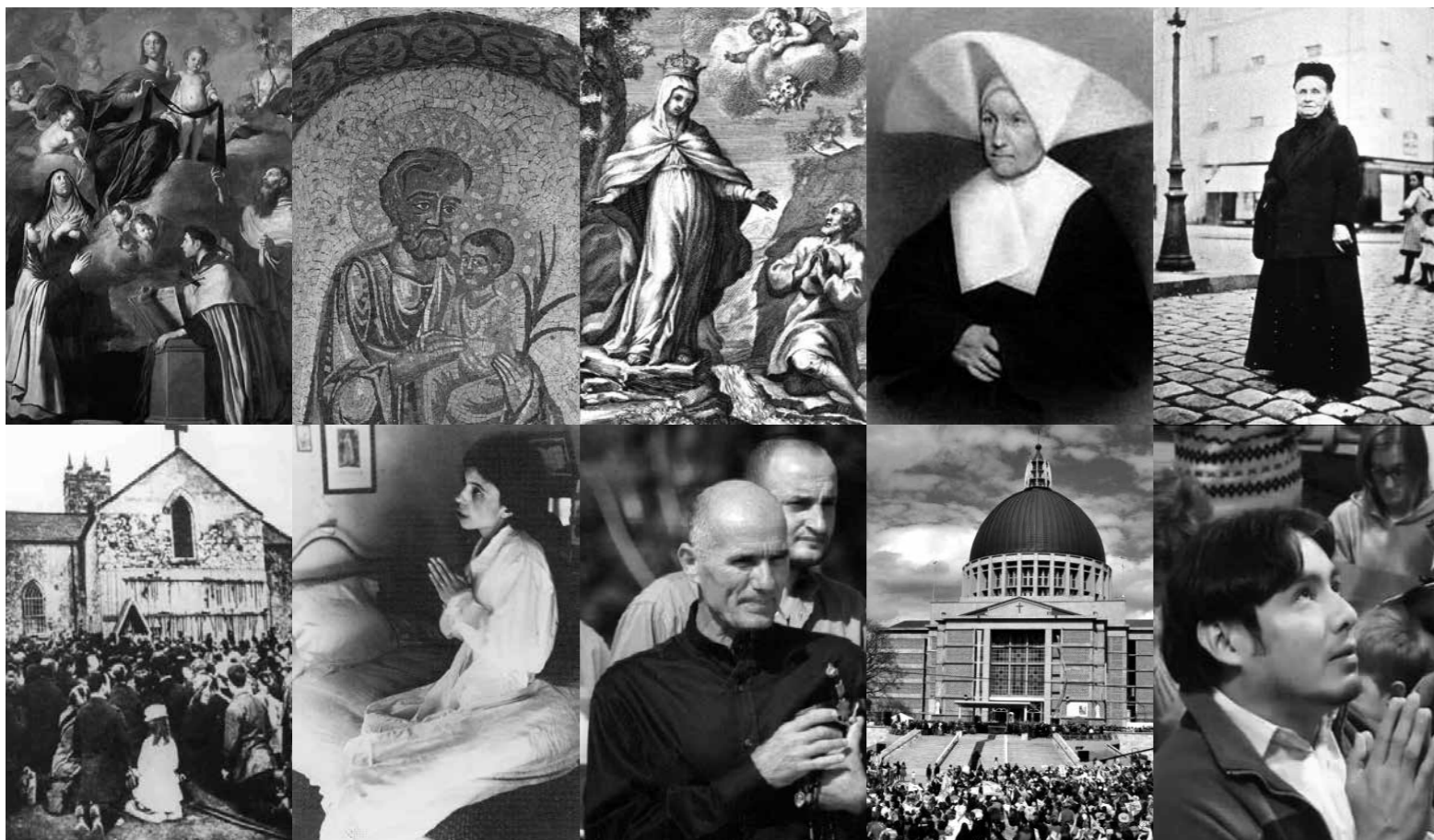
Što se može reći o **poruci** koju vidioci prenose kao sadržaj takva viđenja? Da bi bila posve isključena mogućnost da ta poruka nastane kao plod njihove podsvijesti, ona mora svojim sadržajem jasno nadilaziti intelektualne i spoznajne mogućnosti vidjelaca, ali isto tako i način formuliranja, što u konkretnim slučajevima nije uvijek

kojima je na veoma različit način prikazan isti misterij Isusa Krista. Razlike nisu uvjetovane misterijem, nego načinom doživljavanja pisaca i njihovom mogućnošću izražavanja. Evanđelja nas uče i tome da nije nevažno za način izražavanja i to kome se poruka prenosi.

Predavanje održano na Međunarodnom susretu voditelja centara mira, Baška Voda, 2. – 6. travnja 1995., Vidi: Molitveno-obrazovni seminar 1-5, ICMM, Međugorje 1998.

PODRŠKA BEZ SLUŽBENOG PRIZNANJA VATIKANA

Ako je neki biskup priznao neko marijansko ukazanje, to znači da poruka nije protivna vjeri i moralu, da se Mariju na tom mjestu smije častiti na poseban način i da vjernici smiju mirno vjerovati u nadnaravnost događanja. No, budući da u Crkvi vjerovanje u privatne objave nije nužno, katolici mogu slobodno odlučiti koliko će prostora u svom osobnom životu dati ukazanjima i porukama koje ta ukazanja daju.

LIDIJA PARIS

RAZLUČIVANJE UKAZANJA

TRIDENTINSKI SABOR (1545.-1563.) JE UTVRĐIO DA JE MJESNI BISKUP PRVI I GLAVNI AUTORITET U PROSUDBI AUTENTIČNOSTI NAVODNIH UKAZANJA.

Potvrda Vatikana nije nužna da bi se neko ukazanje smatralo vjerodostojnim. Nakon što mjesni biskup prizna neko ukazanje, Vatikan ne mora učiniti ništa, ali može dati službenu pismenu izjavu (*Pio XII. – Simon Stock i karmelski škapular; Leon X. – Gospa od*

Milosti, Cotignac) ili nakon nekog vremena iskazati priznanje na neki drugi način. Papa može posjetiti to mjesto (*Ivan Pavao II. – Knock; Benedikt XVI. – Savona*), okruniti kip ili sliku, poslati zlatnu ružu, odobriti izgradnju crkve ili uzdignuti crkvu na čast bazilike (*Ivan Pavao II. – Knock*), uspostaviti blagdan ili proglasiti vidioca ili vidiocce blaženima ili svetima (*bl. Antonio Botta, sv. Katarina Labouré, bl. Alexandrina Maria da Costa*).

Pozitivan sud mjesnog biskupa (koji nije bio potvrđen od Vatikana) teoretski može poništiti njegov nasljednik,

no to se nikada nije dogodilo.

Događalo se da negativan sud i nerazriješenu, odnosno otvorenu situaciju mjesni biskupi razriješe na pozitivan način. U slučaju Amsterdam (Ida Peerdeman i *Gospa svih naroda*, 1945.-1959.), mjesni su ordinariji u dva navrata (1956. i 1957.) zabranjivali javno štovanje. To je potvrdio tadašnji Sveti Oficij 1957. godine. Kongregacija za nauk vjere je u dva navrata (1972. i 1974.) bila izrazila neslaganje sa širenjem te pobožnosti, no na kraju je došlo do promjene: 31. svibnja 2002., s dopuštanjem

Marijanska ukazanja koja Vatikan nije službeno priznao, ali uživaju podršku hijerarhije

Pored sedamnaest marijanskih ukazanja koja je Vatikan službeno priznao (*Tepeyac – Guadalupe, Meksiko; Le Laus, Francuska; Rim, Italija; La Salette, Francuska; Lourdes, Francuska; Champion, SAD, Pontmain, Francuska; Gietrzwald, Poljska; Fátima, Portugal; Beauraing, Belgija; Banneux, Belgija; Amsterdam, Nizozemska; l'Île-Bouchard, Francuska; Betania, Venezuela; Akita, Japan; Kibeho, Ruanda; Lipa, Filipini*), poznat je i cijeli niz hodočasničkih mjesta koja imaju otvorenu podršku papa i lokalnih ordinarija i koja privlače velik broj hodočasnika i molitelja, ali koje Vatikan nikada nije službeno priznao kao mjesto ukazanja.

MJESTO I DRŽAVA	DATUM	VIDJELAC/VIDIOCI	ZNAČENJE/PORUKA	PODRŠKA HIJERARHIJE
1. Cambridge, Engleska	16. 7. 1251.	Simon Stock	Karmelski škapular	Papa Pio XII. izjavio je 1951.: Tko prima škapular povezan je s Karmelskim redom. (Apostolsko pismo <i>Neminem profecto latet</i>)
2. Cotignac, Francuska	10. kolovoza 1519.	Jean de la Baume	Gospa od Milosti BDM, sveti Mihael arkandeo i sveti Bernard	Papa Leon X. objavio je 1521. bulu kojom tom svetištu daje posebne povlastice. Mjesni biskupi tamo često predslave liturgijska slavlja.
3. Savona, Italija	18. ožujka 1536.	bl. Antonio Botta	Milosrđe, a ne pravda.	Papa Benedikt XVI. tamo je bio 17. 5. 2008.
4. Rue du Bac, Pariz, Francuska	1830.	sv. Katarina Labouré	Čudotvorna medaljica: O Marijo, bez grijeha začeta, moli za nas koji se tebi utječemo.	Zaključak kanonskog istraživanja o Čudotvornoj medaljici od 13. srpnja 1836.
5. Pellevoisin, Francuska	od veljače do prosinca 1876.	Estelle Faguette	Škapular Srca Isusova	Već 1877. nadbiskup Bourgesa dopušta javno štovanje Gospe od Pellevoisina.
6. Knock, Irska	21. kolovoza 1879.	15 vidjelaca	Jaganjac Božji	1879. ustanovljena dijecezanska komisija koja 1880. donosi pozitivan sud. Nova istraživanja 1936. opet donose pozitivan sud. 1967. gradi se nova crkva koju 1976. posvećuje kardinal Conway. 1979. papa Ivan Pavao II. predvodi slavlje stote obljetnice ukazanja te crkvi daje naslov bazilike.
7. Balazar, Portugal	1925. – 1955.	bl. Alexandrina Maria da Costa	1936. traži od pape Pija XI. posvetu svijeta Bezgrješnom Srcu Marijinu.	Papa Pio XII. obavlja posvetu 30. listopada 1942.
8. Santa Domenica, Kalabrija, Italija	1968.	Cosimo Fragomeni	Gospa ga traži da svoj život prikaže za obraćenje grješnika.	Fenomen i mjesto hodočašća lokalno priznati 2008.
9. San Nicolas, Argentina	25. rujna 1983. – 11. veljače 1990.	Gladys Quiroga de Motta	Gospa od Krunice	25. srpnja 1990., biskup San Nicolasa mons. Domingo Castagna je izjavio: „Nema sumnje da će ovaj milosni događaj i dalje rasti. Njegovu autentičnost potvrdili su duhovni plodovi.“ Dana 14. studenog 1990., biskup je dao <i>Imprimatur</i> za objavljivanje poruka koje je Gospa uputila Gladys de Motta.
10. Itapiranga, Brazil	od 1994. do danas	Edson Glauber i njegova majka	Kraljica Svete krunice. Posveta srcu svetoga Josipa. Molitva za mlade, za njihovo obraćenje, za mir i za svijet.	Ukazanja u Itapirangi priznao je mjesni biskup 2009.

prefekta Kongregacije za nauk vjere, haarlemski biskup mons. Jozef Marianus Punt priznaje ukazanja. Kongregacija je 2005. godine zahtijevala teološku korekciju molitve koja se širila uz sličicu *Gospe svih naroda*, što je odmah bilo i učinjeno.

TRI „CONSTATA“

Prema katoličkoj teologiji, mjesni biskup može donijeti tri različita suda:

- Constat de supernaturalitate = UTVRĐENO je da JE NADNARAVNOG podrijetla
- Non constat de supernaturalitate =

NIJE UTVRĐENO da JE NADNARAVNOG podrijetla

- Constat de non supernaturalitate = UTVRĐENO je da NIJE NADNARAVNOG podrijetla

KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE je na godišnjem plenarnom okupljanju u studenom 1974. razmatrala i pitanja vezana uz navodna ukazanja i objave. Nova otkrića u teologiji i psihologiji postavljala su nova pitanja o načinu prosudbe takvih događaja. Plod tih rasprava bio je dokument na četiri stranice na latinskom pod naslovom „*Normae S. Congregationis pro doctrina fidei de modo procedendi in diudicandis praesumptis apparitionibus ac revelationibus*“ (Norme svete Kongregacije za nauk vjere o postupanju pri prosudbi navodnih ukazanja i objava). Taj je dokument u veljači 1978. odobrio papa Pavao VI., a potpisali su ga kardinal Franjo

Šeper (prefekt Kongregacije za nauk vjere) i nadbiskup Jérôme Hamer (tajnik Kongregacije za nauk vjere).

Sveta je Stolica odlučila da to bude interni dokument namijenjen biskupima te da kao takav ne treba biti objavljen. Podijeljen je biskupima sub secreto i nije bio objavljen u službenom vjesniku Svete Stolice *Acta Apostolicae Sedis*. Godine 2012. Kongregacija za nauk vjere objavila je taj tekst na latinskom i u prijevodu na pet jezika, s predgovorom kardinala Williama Levade, prefekta Kongregacije za nauk vjere.

LOKALNO PRIZNATA UKAZANJA GOSPE OD KRUNICE, SAN NICOLÁS DE LOS ARROYOS, ARGENTINA (25. RUJNA 1983. – 11. VELJAČE 1990.)

GLADYS HERMINIA QUIROGA DE MOTTA, SUPRUGA METALURGIJSKOG RADNIKA I MAJKA DVOJE DJECE, ROĐENA JE 1. SRPNJA 1937. Dana 25. rujna 1983. dok u svojoj sobi moli krunicu, vidi Gospu obučenu u plavu haljinu, a s njom Dijete Isusa. Ništa nije govorila. Pružala joj je ružarij. Dana 10. listopada 1983. Gospa prvi put progovara.

Jedna poruka poziva na čitanje nekoliko redaka iz proroka Ezekijela (2,4-10) koji kažu: Šaljeme te k sinovima tvrdokorna pogleda i okorjela srca. Reci im: Ovako govori Jahve Gospod! I poslušali oni ili ne poslušali – rod su odmetnički – neka znaju da je prorok među vama. A ti, sine čovječji, ne boj ih se i ne plaši se riječi njihovih: „Trnje te okružuje i sjediš među samim škorpijama.“ Ne plaši se riječi njihovih i ne boj se nimalo njihova pogleda jer oni su rod odmetnički. Govori im moje riječi, poslušali oni ili ne poslušali, jer rod su odmetnički. A ti, sine čovječji, poslušaj što ću ti sada reći: *‘Ne budi odmetnik kao što su oni rod odmetnički! Otvori usta i progutaj što ću ti sada dati!’ I pogledah, a to ruka k meni ispružena i u njoj, gle, svitak knjige. I razvi se knjiga preda mnom: bijaše ispisana izvana i iznutra, a u njoj napisano: „Naricanje! Jecanje! Jauk!“* To je prva od nekoliko stotina biblijskih referenca koje je vidjelica dobila u 1 800 poruka koje je primila od tada pa do 11. veljače 1990.

Kad opisuje kako treba izgledati crkva koja će se graditi, Gospa se referira na Knjigu Izlaska (25,8) koja kaže: *Neka mi sagrade Svetište da mogu boraviti među njima.* Ovaj biblijski odlomak sadrži upute koje Bog daje Izraelcima kako da sagrade Škrinju zavjetnu po kojoj će Jahve biti među njima nazočan. Novi zavjet i rana crkva uvijek su shvaćali Mariju kao Novu škrinju zavjetnu, u kojoj stane Duh Sveti i koja nosi Božjega Sina. U San Nicolásu BDM podsjeća na taj nauk.

Ukazanja se nastavljaju često, ali neredovito, katkada svakoga dana. Neka od tih ukazanja popraćena su fenomenom mirisa.

Između 3. veljače i 30. prosinca 1989. Gladys je 78 puta vidjela Krista i primila njegove poruke. U poruci od 30. prosinca 1989. Isus je rekao: „Nekada u prošlosti, svijet je bio spašen po Noinoj arki. Danas je Arka moja Majka. [...] Tko odbacuje moju Majku, mene odbacuje.“

Dana 13. svibnja 1989., na obljetnicu prvog ukazanja u Fatimi, Gospa je rekla Gladys: „Danas, kao i tada u Fatimi, dolazim na Zemlju, iako je to sada češće i dugotrajnije, zato što čovječanstvo proživljava vrlo dramatične trenutke.“

Gospa od San Nicolása dala je svoju posljednju poruku 11. veljače 1990., na blagdan Gospe Lurdske. Rekla je: „Jučer u Lurdu, danas ovdje. Majka uvijek traži svoju djecu. Od njih očekuje molitvu, post, pokoru i iznad svega obraćenje. Duše će se spasiti ako se približe Gospodinu, ako prihvate Gospodina. U mnogim dušama nema mira. Tražite mir i naći ćete Boga.“

KRONOLOGIJA

25. 9. 1983.	Prvo Gospino ukazanje Gladys Quiroga de Motta.
7. 10. 1983.	Gladys pita Gospu što želi. Lik nestaje i pojavljuje se ružarij.
10. 10. 1983.	Gospa prvi put progovara.
12. 10. 1983.	Gladys o tome razgovara sa svećenikom.
13. 10. 1983.	Gospa počinje davati poruke.
17. 11. 1983.	Gladys pojavu škropi svetom vodom.
19. 11. 1983.	Gladys saznaje koje joj je poslanje: „Postat ćeš most jedinstva. Obznanjuj moje riječi.“
24. 11. 1983.	Zraka svjetla u mraku pokazuje Gladys gdje bi trebala biti sagrađena crkva – na pustopoljini zvanog Campito na obalama rijeke Parana. Zraku svjetla su vidjeli i drugi svjedoci, među kojima i jedna devetogodišnja djevojčica.
27. 11. 1983.	Gladys prepoznaje Gospu koja joj se ukazuje kada u zvoniku katedrale vidi kip Gospe od Krunice koji je bio donesen iz Rima. Taj je kip bio blagoslovio papa Leon XIII. Kip se nalazio u katedrali sve dok zbog oštećenja nije bio odložen u zvonik.
16. 11. 1984.	Gladys dobiva stigme. Liječnici koji su je pregledavali ustanovili su da krv izbija ispod ručnih zglobova, na mjestu Isusovih čavala.
Studen 1984.	Mons. Domingo Salvador Castagna susreće se s Gladys. Poslije toga ima audijenciju kod pape Ivana Pavla II. i tom prigodom s papom razgovara o tom fenomenu.
Travanj 1985.	Ustanovljena je komisija.
25. 3. 1986.	Mons. Domingo Salvador Castagna, biskup San Nicolása de los Arroyos, prvi put sudjeluje u hodočašću. U propovijedi kaže da mu je nakana „odgovoriti na poziv Majke, priznati njezinu nazočnost i razlučivati što dolazi od Nje, a što bi moglo biti prouzročeno ljudskim pretjerivanjima i devijacijama“.
25. 5. 1986.	Širenje medaljice koju je Gospa opisala u ukazanjima: na jednoj strani je kip Gospe od Krunice od San Nicolása, a na drugoj Presveto Trojstvo sa sedam zvijezda koje predstavljaju sedam milosti koje će Krist dati svima koji na prsima nose tu medaljicu.
25. 9. 1986.	Postavljanje kamena temeljca za svetište Marije od Krunice od San Nicolása.
11. 4. 1987.	Biskup Castagna ima audijenciju kod pape Ivana Pavla II. u Rosariu, glavnom gradu njegove biskupije. Biskup obećaje papi da će povesti istraživanja o San Nicolásu.
13. 10. 1987.	Započinje gradnja svetišta.
28. 12. 1987.	Biskup dopušta utemeljenje družbe posvećenog života u službi hodočasnika: Kćeri Marije od Krunice od San Nicolása.
19. 3. 1989.	Gospin kip je prenesen iz katedrale u novo svetište. Blagoslov i otvaranje svetišta.
Studen 1989.	Biskup Castagna opet ima audijenciju kod pape.
11. 2. 1990.	Posljednja poruka Gospe od San Nicolása.
25. 7. 1990.	Biskup Castagna izjavljuje: „Nema sumnje da će ovaj milosni događaj i dalje rasti. Njegovu autentičnost potvrdili su njegovi duhovni plodovi.“
25. 8. 1990.	Biskup Castagna posvećuje svetište i hodočasnike Bogu po Bezgrješnom Srcu Marijinu.
14. 11. 1990.	Biskup objavljuje naredbu kojom daje <i>Imprimatur</i> za objavljivanje španjolskog i izdanja poruka koje je Gospa dala Gladys.
28. 9. 2008.	Okolo 200 000 vjernika sudjeluje u euharistijskom slavlju pored svetišta Marije od Krunice od San Nicolása, prigodom 25. obljetnice Gospinih ukazanja u Argentini. Euharistijsko slavlje predslavi biskup San Nicolása de los Arroyos, mons. Héctor Sabatino Cardelli, koji u homiliji naglašava: „Kad nas Marija okuplja, obitelj je osnažena jer Majka povezuje svoju djecu.“

KOMISIJA I STAV MJESNOG ORDINARIJA

U travnju 1985. ustanovljena je komisija koja sljedećeg 25. listopada objavljuje: „U događajima u San Nicolásu važna je samo Gospa. O njoj se radi: o pobožnosti i čašćenju.“ Poruke ne sadrže nikakve doktrinarnе pogreške. Komisija ne donosi nikakav zaključak. Brojni stručnjaci (bibličari, teolozi itd.) dalje proučavaju događaje iz perspektive svoje discipline.

Iako biskup u početku nije dopustio javno štovanje niti pravno priznao ukazanja, sudjelovao je u svim etapama života svetišta. Mons. Castagna na pastoralno plodan način prihvaća ukazanja i dolazi dvaput godišnje: na mjesečnu procesiju 25. svibnja (što je argentinski nacionalni praznik) i 25. rujna, na obljetnicu ukazanja.

Njegov nasljednik mons. Mario Luis Mauliñon čini to isto.

Sadašnji biskup mons. Cardelli nastavlja voditi mjesečnu procesiju u kojoj sudjeluju stotine tisuća vjernika. Bez najave dolazi u San Nicolas da bi slavio misu i ispovijedao.

IMPRIMATUR ZA PORUKE

Dana 14. studenog 1990. mons. Domingo Salvador Castagna, biskup San Nicolása de los Arroyos, objavljuje naredbu kojom daje *Imprimatur* za objavljivanje španjolskog izdanja poruka koje je Gospa dala Gladys Quiroga de Motta. U njoj kaže da ima

zbirku poruka Gospe od Krunice od San Nicolása koju mu je dao o. Carlos A. Perez, rektor svetišta i da njezin sadržaj odgovara formulacijama katoličke vjere i da treba biti prenesen vjernicima da upoznaju doktrinu. Naglašava da je odgovornost mjesnog ordinarija brinuti za katehizaciju kršćanskog stanovništva i za vjeru naroda, time da naučava doktrinu da bi praksa kršćanskog života bila živa, eksplicitna i djelotvorna. Zato daje *Imprimatur* za objavljivanje poruka Gospe od Krunice od San Nicolása na španjolskom i podsjeća da tamo treba pisati da je to s odobrenjem mons. Dominga Salvadora Castagne, datum odobrenja te da odobrenje vrijedi za to izdanje, a ne za daljnja izdanja ako ih bude bilo.

SVJEDOČANSTVO GLADYS QUIROGA DE MOTTA

Gladys kaže da prije svakog ukazanja dobiva unutarnji znak: „To je kao

struja koju osjećam u rukama, tako znam da Gospa dolazi. Zatvorim oči i ona se ukaže.“ Čini se da ne doživljava ekstazu, no to nije ni subjektivno unutarnje viđenje. Za nju je Gospa stvarna i živa. Dotaknula ju je. Osjetila je toplinu njezina tijela. Sluša je i s njom razgovara. Katkada ljudi u njezinoj blizini osjete miris ruža ili toplinu.

O tome kako Gospa izgleda, Gladys kaže: „Nije lako opisati njezinu ljepotu. Preljepa je u svojoj poniznosti, snazi, čistoći i Ljubavi s velikim Lj. Vjerujem da sva ljubav ovog svijeta nije kao što je ljubav koju ona osjeća za svoju djecu. Kad mi nešto zapovjedi, ja osjećam onu snagu koju ona ima. Kad daje savjet, osjećam njezinu majčinsku ljubav. Kad mi kaže da trpi zbog onih koji su se udaljili od Boga, prenese mi i svoju tugu. Toj sam predivnoj Majci posvetila sav svoj život. Činim to da bi moja braća i sestre znali kakva je naša nebeska Majka.“

Od studenog 1984., Gladys proživljava teške muke Našega Gospodina Isusa Krista. Stigme na rukama pojavljuju se svake godine četvrtkom i petkom u korizmi. Krv teče petkom u korizmi. Stigme na nogama pojavljuju se na Veliki petak poslije 15h, u času Kristove smrti. Svakog Velikog petka Gladys osjeća muku nošenja križa. Na ramenima joj se pojavljuju vidljive masnice. Znalno se dogoditi da osjeća i ranu na boku. Gladys kaže da su tjelesne boli teške, ali one moralne još mnogo teže. Gospa joj je predložila da posti u korizmi. Korizma traje 40 dana. Iako jede vrlo malo, ne gubi ni težinu ni zdravlje.

PLODOVI

Duhovni plodovi su nebrojeni: molitvene skupine, obraćenja, zvanja, hodočašća svakog 25. u mjesecu u kojima sudjeluju tisuće hodočasnika. Ustanovljen je liječnički ured koji popisuje brojna izlječenja.

RAZGOVARAO
MARKO SUŠAC

Što za Vas znači voditi hodočasnike u Međugorje?

Znači mi veoma puno. Htio bih samo navesti primjer. Za moj pedeseti rođendan bili smo na nedjeljnoj misi i svećenik je u propovijedi rekao da je nedavno razgovarao s jednim svojim kolegom zaduženim za zatvorenike, koji je dugo godina bio na toj dužnosti, a nijednog zatvorenika nije uspio privedi sakramentima. A mi organizatori hodočašća to svaki put radimo, skoro se svi ispovjede, neki prvi put nakon mnogih godina ili desetljeća, a neki prvi put uopće. Doživjeti kako se ljudi otvore, ponovno pronađu duhovni život, nadu i humor... Svaki put kad pođemo na hodočašće, pitam se: „Bože, koga si mi ovaj put povjerio?“ Na početku je sumnja: kakva je to udruga, kakav je to voditelj, ali nakon trećeg dana su svakodnevni problemi zaboravljeni. Ljudi su upoznali večernji molitveni program i na povratku se vide ozarena lica, životna radost i malo veća vjera u Boga. A mi u organizaciji, koliko god to posla značilo, smijemo biti svjedoci tome, na čemu će nam generacija poslije nas još zavidjeti kako smo živjeli u ovakvim vremenima i imali milost raditi to.

Kako je došlo do ideje za Hodnju mira tijekom rata u Bosni i Hercegovini?

Tijekom jedne mise u Međugorju 1988. pomislio sam kako bih volio nositi Gospin kip od Marienfrieda do Međugorja i obuzela me velika radost. Marienfried je mjesto molitve u blizini sjedišta naše udruge u Beurenu. Nekoliko hodočasnika se priključilo i tako smo pješčili u tri etape: 1989. do Salzburga, 1990. do Ljubljane i 1991. do Međugorja. Stigli smo na obljetnicu. Bio je to početak rata. Poslije smo tako hodočastili u Rim i Santiago de Compostela. Krajem kolovoza ili u rujnu nas je fra Slavko Barbarić nazvao i pitao bismo li mogli nabaviti lijekove jer je bilo dosta ranjenih. Odmah nam je netko darovao 10 tisuća DM i mi smo pri-

KRUNICOM MOŽEMO ZAUSTAVITI RATOVE

Hubert Liebherr i njemački Međugorski informativni centar (nastavak iz prethodnog broja)

kupljene lijekove minibusom odvezli u Međugorje. Tako je išlo dalje, na kraju je stalno vozio kamion i to po 25 tona namirnica, što smo u dogovoru s fratrima, ponajviše s fra Leonardom Orečom, dovozili u Osijek, Varaždin, Karlovac, Split, Međugorje, Srednju Bosnu i tako dalje. Kad smo moj prijatelj Axel Weidinger i ja stigli u travnju 1992. u Međugorje, tamo je bilo ostalo samo nekoliko obitelji, velika većina je bila u izbjeglištvu u Tučepima i Makarskoj. Ostali su samo muškarci-vojnici. Od opreme su imali nekoliko lovačkih pušaka, pištolja i ručnih granata, a s druge strane je pucala raketna i tenkovska artiljerija. Bili smo šokirani. Ovi se ljudi s tako malo naoružanja moraju suprotstaviti potpuno opremljenoj vojsci. Izgledalo nam je kao David protiv Golijata. Međutim, mi smo u rukama imali puno jače oružje: krunicu. Gospa nam je rekla da krunicom možemo zaustaviti ratove. I tada je sve krenulo. Kontaktirajući udruge povezane s Međugorjem, u Anconi nas se okupilo oko 350 iz svih dijelova Europe. Tom je prigodom biskup Hnilica s nama slavio svetu misu. Iz Ancone stižemo u Split gdje su nas dočekali biskup Franić, franjevci, Vicka i predstavnici grada. Iz Splita krećemo prema Humcu odakle smo planirali

Gospa uvijek naglašava ljubav i govori nam da je naša majka, i zato se moramo toga prisjetiti jer ako se prisjetimo njezine ljubavi za nas, onda se približavamo njoj, njezinoj ljubavi, i ako ostanemo na tom putu, učimo od te ljubavi. Ljubav je osnova, ljubav je temelj, ljubav je mjerilo.

hodočastiti prema Međugorju. Sretna okolnost je bila da je netom prije JNA bila potisnuta iza Stoca, tako da smo bili izvan dohvata njihove artiljerije te smo nesmetano mogli krenuti na hodočašće. Ova prva Hodnja mira u svijet je odaslala snažnu poruku nade i mira.

I nakon rata niste prestali pomagati.

Da, hranu i lijekove smo dovozili do 1995. U to vrijeme smo pomagali i katoličkim župama u Rusiji. Uz pomoć Renovabisa, apostolata njemačke biskupske konferencije, diljem smo Rusije, od Kaliningrada preko Kavkaza do Urala i Sibira sagradili 24 crkve. To je bilo tako lijepo iskustvo, naporno i izazovno, ali lijepo. Osobito kad vidite zahvalnost i gostoprinstvo ljudi kojima donosite crkvu.

Što je za Vas duhovnost Međugorja?

Za mene je u Međugorju najvažnija ljubav. Gospa uvijek naglašava ljubav i govori nam da je naša majka, i zato se moramo toga prisjetiti jer ako se prisjetimo njezine ljubavi za nas, onda se približavamo njoj, njezinoj ljubavi, i ako ostanemo na tom putu, učimo od te ljubavi. Ljubav je osnova, ljubav je temelj, ljubav je mjerilo. Za mene su posebno dvije poruke iznimno važne. Prva mjesečna poruka iz siječnja 1987. gdje nas poziva da molimo da bismo shvatili našu ulogu u velikom Božjem planu za spasenje čovječanstva. Ako Gospa već o „velikom“ govori, to onda

mora biti nešto veoma moćno. A druga važna poruka je ona od 25. ožujka 2014. kad nas poziva da kao u prvim danima živimo duhovni život, da će preko nas u svijet poteći Božja ljubav, da će mir zavladati u našim srcima i da će nas ispuniti Božji blagoslov. To je nešto ogromno, nešto novo, Božja ljubav će kroz nas ići, Međugorje nam ukazuje prema budućnosti. Tu se uvijek sjetim svetog pape Ivana Pavla II., kad je govorio o novome dobu i o zori. Moramo imati oči uprte prema zori, a ne prema zlu. To je dimenzija Međugorja, iznimno velika radost, zahvalnost, klicanje, jer na kraju će Njezino Bezgrješno Srce pobijediti.

Kako vidite Međugorje u Crkvi i svijetu?

Tu mogu govoriti samo o Njemačcima. Sjećam se 1989. kad smo pokrenuli udruhu... tada je bilo teško govoriti o Međugorju, nerijetko bi te prozvali sektašem. Danas je to drugačije, biskupi znaju o Međugorju, iznimno su dobro informirani preko poznanika ili sudača koji su tu bili, a tome su doprinijele i pozitivne izjave npr. iz Beča. Zadnji stav Crkve je još iz 1991. iz Zadra, to su 24 godine. Dug period u kojem smo kao organizatori hodočašća, kao laici, morali raspravljati unutarnje crkvene stvari, što je šteta. S velikom radošću očekujem izjavu Pape. Biskup je bio često strog prema franjevcima u Međugorju, ali to je bilo u redu. Svi su bili prisiljeni raditi čisto. Bilo je teško, ali moje je mišljenje da je biskup bio od Boga predviđen za ovo vrijeme. Koliko god teško to bilo za pojedine franjevce, to je tako moralo biti.

Kako vidite Međugorje u Vašim djelima?

Međugorje je poprimilo dimenzije koje se površinski ne mogu ni vidjeti. Samo bih naveo jedan primjer. Zadnju jesen smo bili u Kazahstanu, gdje smo financirali gradnju jedne kapelice. Nismo ni znali da je ta biskupija u Kazahstanu posvećena Kraljici Mira i da je svećenik, Poljak, na službi u tom mjestu, 2011. ili 2012. na hodočašću u Međugorju – gdje je duhovno pratio jednu grupu – molio Gospu za pomoć oko gradnje te kapelice. On nije znao da je naša udruga „Kirchen für den Osten e.V.“ (crkve za istok) plod Međugorja. Tek kad smo mu mi to ispričali, shvatio je kako mu je Gospa pomogla.

ZOVEM SE SANA NASSAR I DO-LAZIM IZ LIBANONA. To je vrlo mala zemlja od oko 10 000 kvadratnih kilometara, jedina „kršćanska“ zemlja na cijelom Bliskom istoku, okružena sa 24 muslimanske zemlje. Libanon se u Bibliji spominje 71 put. Marija je i tijelom bila u našoj zemlji kada je pratila Isusa koji je dolazio propovijedati u Libanon, u Tir i Sidon, kako piše u Evanđelju. Na njega

SANA NASSAR

planiran. Putovala sam iz Francuske u Libanon s dvojicom prijatelja monaha koji su u svoju zajednicu trebali odvesti jedan automobil. Rekli su mi da se Gospa već pet godina svakoga dana ukazuje u malom selu Međugorju u Jugoslaviji. Vidi je šestero mladih ljudi, a ona im daje poruke mira za svijet. Meni je to, naravno, izgledalo smiješno i vrlo naivno, ali mi je zvučalo zanimljivo. Zašto ne?

Bilo je točno 18.40h kad sam stigla u Međugorje pred crkvu koja je tada bila okružena samo poljima. U selu nije bilo ni žive duše. Svi su bili u crkvi. Nije mi bilo druge nego poći za svojim prijateljima koji su pošli u crkvu. Bila je prepuna ljudi koji su klečali u apsolutnoj tišini, kao da su u nekom drugom svijetu. I opet, nije mi bilo druge nego učiniti što i drugi, kleknuti. Kleknula sam.

svakim čovjekom koji trpi i da je Isus umro na križu da bi nas spasio. Osjećaj vjere, nade i sigurnosti nadilazio je svako razmišljanje i analiziranje, moju racionalnu logiku. Još uvijek nemam odgovor na goruće pitanje: Kako pored sve te nepravde i patnje u svijetu svemoguć Bog može postojati i biti Ljubav? To mi je još uvijek tajna, ali vjerujem da Bog postoji, da je svemoguć i da je Ljubav. To je vjera i to je najveće blago koje sam primila. To je najveće čudo mog života i to želim svakom čovjeku.

Najbolja stvar koja mi se ikad dogodila jest da vjerujem u nebo, da u nebo idu svi pokojni i da tamo zajedno žive vječno u potpunoj sreći. Nebo ne samo da postoji nego nam je i blizu. Gospa učini samo jedan korak i tu je. Ne treba ni zrakoplove ni svemirske brodove ni duge sate putovanja. Učini samo jedan korak i prelazi iz vječnosti u naš svijet. Povjerovala sam i još uvijek vjerujem da smo stvoreni za sreću. Prije sam mislila da moramo patiti da bismo došli u nebo, ali sam zahvaljujući Međugorju shvatila da smo stvoreni za sreću. To je Gospa rekla ovdje u jednoj od poruka: „Želim da svaki od vas bude sretan ovdje na zemlji i da svaki od vas bude sa mnom na nebu.“ (25. svibnja 1987.)

Umjesto da samo prespavam u Međugorju, svojim sam prijateljima rekla neka me ovdje ostave i ostala sam osam dana. Osam dana samoće. Bili su to najsretniji dani mog života. Nikoga nisam poznavala, ni s kim nisam razgovarala, nisam znala jezik i još uvijek ga ne znam, nitko nije znao engleski, ni obitelj kod koje sam stanovala ni ljudi koje sam susretala. Nisam znala da postoji Brdo ukazanja, nisam znala da postoji Križevac, nisam znala ništa o vidiocima, svjedočanstvima... ništa. Hodala sam naokolo po cijeli dan i čekala da počne večernji program – krunica, misa i klanjanje – i to je za mene bilo nebo na zemlji. To je bilo razdoblje sreće o kojoj čovjek može samo sanjati. Tijekom dana povremeno sam čitala knjigu o Međugorju koju su mi ostavili moji prijatelji monasi i iz nje sam naučila da Gospa ima neke želje za nas: moliti krunicu, ići na misu, čitati Bibliju, postiti i ispovijedati se.

Kad je prošlo tih osam dana, vratila sam se kući. Sa sobom sam ponijela vjeru, sreću i tih pet Gospinih želja. Odmah po povratku u svojoj sam obitelji pokrenula tjednu molitvenu

skupinu koja bez prekida traje od 1986. do danas, iako prije toga nikada nismo molili zajedno kao obitelj. A što se tiče Gospinih želja, počela sam ih živjeti svakodnevno i to traje već 25 godina. Svjesna sam da je to samo po sebi čudo. Sada znam da se to zove milost.

NIJE LAKO, ALI JE MOGUĆE

Znam da to nije lako, ali je moguće. Vratila sam se kući i iskusila radost u svakodnevnoj molitvi krunice, svakodnevnom odlasku na misu, svakodnevnom čitanju Biblije, postu srijedom i petkom i mjesečnoj ispovijedi.

Znam da nije lako svakoga dana moliti krunicu, da se katkada čini nemoguće, no zna biti tako lijepo: osjećaš da je Gospa uz tebe i da je sretna što moliš krunicu. Ima dana kad je jako teško, nemoguće, nema vremena, nema sabranosti, treba učiniti tisuću stvari, a ti ipak ujutro uzmeš u ruke krunicu, započneš je i znaš da ćeš je izmoliti do kraja dana. Isto vrijedi za misu. Ima dana kad je tako teško, tako dosadno da moraš uključiti svu svoju volju, osjećaj dužnosti. Znaš da trebaš ići i ideš. Ima dana kad ti je predivno, osjećaš da je Isus tu, da te čeka i da tvoja molitva spašava duše, vodi ljude prema nebu, pomaže bolesnima da se osjećaju bolje... U oba slučaja na kraju si sretan što si to učinio. I osjećaš sigurnost i mir.

Danas znam da je moja priča, koja je meni izgledala tako jedinstveno, slična pričama stotina i tisuća ljudi koji su bili u Međugorju i primili dar vjere i nade. Ne bojmo se ljubiti Gospu i činiti što od nas traži, makar to činili barem djelomično. Znaš da ona uvijek kaže: „Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu“, tako da, ako izmolite samo jedan dio krunice, ona vam ne će doći na kraju dana i pitati gdje je ostatak, nego će vam reći: „Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!“ ili: „Pomogao si mi da se ostvari moj plan mira!“...

POSLANJE

Poslije sam stalno molila Gospu da mi pomogne da nađem svoje poslanje. Bila sam sretna i mirna, ali mi je nedostajala životna strast. Tražila sam je kroz obrazovanje, zanimanje, na razne načine. Neko sam vrijeme mislila da će moje poslanje biti pomaganje ljudima koji su materijalno siromašni... sve dok nisam shvatila da je moje pravo poslanje pomagati oko duhovnog siromaštva, siromaštva koje sam osobno iskusila... Mislim da je tako počelo cvjetati poslanje udruge „Prijatelji Marije Kraljice Mira“.

Prva skupina koju sam dovela u Međugorje sastojala se od 30 ljudi. Bilo je to 1996., deset godina poslije moga prvog dolaska. Bila je to moja molitvena skupina, članovi obitelji i bliski prijatelji. Nitko prije u Libanonu nije bio čuo za Međugorje. Nekoliko godina poslije, kad sam došla na seminar za organizatore hodočašća koji je organizirao pokojni fra Slavko, u Međugorje sam dopratila 200 hodočašnika i mislila sam da je to ogroman broj. Danas mogu reći da je s nama iz Libanona u Međugorje došlo više od 79 000 hodočašnika. Među njima je više od 400 svećenika, što znači skoro polovica svećenika koji su u Libanonu i 19 libanonskih biskupa. Na tako nešto uopće nisam bila pripremljena, to nije bio moj posao niti moja izobrazba, dogodilo se i sada doista uviđam da je to bio Gospin plan.

PRIJATELJI MARIJE KRALJICE MIRA

Naša se udruga zove „Prijatelji Marije Kraljice Mira“. U njoj djeluju volonteri koji imaju svoj posao i obitelj i koji

uzimaju od svojih godišnjih odmora da bi pratili hodočašnike u Međugorje. Bez njih i ljudi koji rade u uredu, svi kao jedna obitelj, ništa od ovoga ne bi bilo moguće. Sve je to plod njihove odanosti poslanju i svakoj Gospinoj riječi, plod rada, molitve i darovanog vremena tijekom svih ovih godina provedenih u pripremanju i razvoju naših hodočašća i našega poslanja.

„Prijatelji Marije Kraljice Mira“ jest neprofitna organizacija. U Libanonu to nazivamo karitativnom organizacijom. Naše poslanje nisu samo hodočašća u Međugorje. Gospinu poruku prevodimo na arapski i širimo u 24 arapske zemlje. Možete misliti kako je to izgledalo kad još nije postojala medijska tehnologija! Isto tako prevodimo duhovno štivo na arapski i držimo predavanja širom Libanona. Sada u Libanonu postoje stotine molitvenih skupina i stotine međugorskih zborova. Stotine svećenika u svojim župama provode međugorski program. Isto tako svake godine organiziramo molitvenu devetnicu pripreme za obilježnicu ukazanja i molimo za mir sjedinjeni s međugorskom župom. Bavimo se i humanitarnim radom širom zemlje. Radimo i televizijski program i dokumentarne filmove koji se putem satelita mogu vidjeti širom svijeta zahvaljujući kanalu Têlé Lumière / Noursat, koji je jedina kršćanska TV postaja u arapskom svijetu koju priznaje Katolička Crkva. Ove smo godine stvorili jednu aplikaciju na osam jezika, prvu u svijetu, koja je zapravo enciklopedija svih Gospinih poruka od početka ukazanja do danas. Može se besplatno preuzeti na mobilni telefon pod imenom „Međugorje/Friends of Mary“.

U Libanonu smo 1998. pozvali fra Jozu Zovku. Pozvali smo i fra Slavka Barbarića, htio je doći, ali nažalost nije stigao. Fra Danko Perutina je bio u Libanonu prije nekoliko godina. Marija Pavlović je bila kod nas 2012., a na molitvenom programu koji smo organizirali okupilo se oko 110 000 ljudi, kršćana i muslimana. Ivan Dragičević je došao 2013., molili smo za mir, organizirali molitvena okupljanja širom zemlje i Gospi posvetili Libanon i Srednji istok.

I na kraju, plodovi Međugorja u Libanonu su ogromni. Stotine duševnih i tjelesnih ozdravljenja, obraćenja, redovnička i svećenička zvanja... Nagodinu slavimo 20 godina postojanja udruge „Prijatelji Marije, Kraljice Mira“. Molite za nas i za naše poslanje.

MEDUGORJE U LIBANONU

je čekala u selu zvanom Maghdouche, na mjestu koje je poslije postalo svetištem pod imenom „Gospa od čekanja“. Kod nas se nalazi poznato svetište „Gospa Libanonske“ u koje svakoga dana dolaze stotine muslimana i kršćana iz Libanona i okolnih arapskih zemalja.

Prvi put sam došla u Međugorje 3. rujna 1986. Bila sam tinejdžerica, nezadovoljna životom, nisam vjerovala u Boga i mislila sam da je – ako uopće postoji – vrlo grub i nepravedan prema svijetu. Taj dolazak nije bio

**PLODOVI
MEĐUGORJA
U LIBANONU
SU OGROMNI.
STOTINE
DUŠEVNIH I
TJELESNIH
OZDRAVLJENJA,
OBRAĆENJA,
REDOVNIČKA
I SVEĆENIČKA
ZVANJA...**

Tražila sam Boga i bilo mi je jako teško shvatiti što je smisao života i zašto uopće postojim.

Neki su mi ljudi – među njima i moji roditelji – govorili da Bog postoji, da je dobar i da želi da budemo sretni i slobodni. To mi je zvučalo smiješno i smatrala sam da je vrlo naivno da neki ljudi moraju sami sebe u to uvjeravati samo zato da ne bi zapali u potpunu depresiju i očaj.

I tako sam došla ovamo samo da bismo tu prespavali i nastavili put.

VJERA - NAJVEĆE BLAGO KOJE SAM PRIMILA

U trenutku kad sam kleknula, osjetila sam živu Božju prisutnost i Gospinu ruku na svojoj glavi. U djeliću sekunde primila sam najveći dar u životu. Dobila sam odgovor na sva svoja pitanja. Da, Bog postoji. Da, Isus je Božji Sin i sin Marijin. Da, Bog je Trojstvo. Da, Bog nas ljubi. Povjerovala sam da su nam Isus i Marija vrlo blizu, da vide i slušaju svakoga od nas iako nas na svijetu ima nekoliko milijardi. Povjerovala sam da oni trpe sa

Shimio Mateo Ivanković

SLAVITI BOGA PJESMOM

S. ZDENKA KOZINA

U UTORAK, 24. STUDENOGA, U MEĐUGORJU JE PROŠLAVLJENA 25. OBLJETNICA DJELOVANJA MJEŠOVITOG ŽUPNOG ZBORA „KRALJICA MIRA“.

Zbor je osnovan 1990. dolaskom naše s. Ankice Džajić u međugorsku župu. Od 2010. zborom ravna s. Irena Azinović. U međuvremenu sa zborom su radile još s. Marina Ivanković i s. Slavica Kožul. Od početka svoga djelovanja zbor uveličava liturgijska slavja te sve važnije događaje u župi, ali bilježi brojne nastupe i diljem Europe. Trenutno zbor čine 43 odlična pjevača.

Svečanost je započela svetom misom zahvalnicom u 18 sati u župnoj crkvi, a nakon svete mise u dvorani sv. Ivana Pavla II. upriličeno je predstavljanje prvog samostalnog nosača zvuka *Salve Regina* i prigodne spomenice. Svečano sti su nazočili brojni župljani, gosti i uzvanici.

Nosač zvuka predstavio je fra Slavko Topić, profesor biblijske glazbe i jedan od autora pjesama. Članovi zbora predstavljanje su popratili izvedbom odabranih pjesama koje se nalaze na nosaču zvuka. Moderatorice predstavljanja bile su urednice i voditeljice Radiopostaje „Mir“ Međugorje Višnja Spajić i Ana Marija Prskalo.

Predstavljajući nosač zvuka, fra Slavko se ukratko osvrnuo na prapovijest zbora prisjećajući se glazbeno vrlo

nadarenog pok. fra Stanka Vasilja, autora međugorske himne „Kraljici Mira“, koji je uložio velik trud oko crkvenog pučkog pjevanja u međugorskoj crkvi 80-ih godina. Naglasio je kako zbor daje svoj doprinos svečanosti bogoslužja: „U minulih 25 godina zbor je uvidio potrebu i otkrio tajnu lijepog pjevanja i stvorio svoj glazbeni jezik, ovladao tehnikom i narastao u snažan pjevački zbor, dostojan svoga Međugorja i njegove jedinstvene uloge u širokom značenju danas. Sve ovo je čitljivo u programu njegova prvog samostalnog nosača zvuka pod sugestivnim nazivom *Salve Regina*, koji se u Međugorju odmah prepoznaje kao osobna molitva i sveti zanosni poklik Majci Mariji.“

Fra Slavko je čestitao bivšim i sadašnjim članovima zbora te sestrama zborovoditeljicama ističući još jednom njihovu prepoznatljivost i ostvarenje cilja: „Zbor raspolaže velikim brojem soprana i altova, što je rijetkost u zborovima, koji svojim otvorenim, zvonkim glasom daju općem glazbenom tonu kod pjevanja posebnu, vrlo ugodnu boju, a ta boja i taj ton izviru iz duše koja živi od svoje vjere i zato je puna životnoga optimizma, nade i radosti. Zbor se u svom nosaču zvuka *Salve Regina* predstavio sa 22 glazbene jedinice, praktično odabrane prema svom trostrukom cilju, odnosno svom trostrukom

pozivu: liturgijskom pozivu prije svega – slaviti Boga pjesmom; zatim duhovno-pastoralnom – hraniti duše; i napokon, glazbeno umjetničkom – njegovati svetu glazbenu umjetnost. Pohvala za ovo vrijedno djelo što su spomenute glazbene jedinice najvećim dijelom djela domaćih hrvatskih skladatelja.“

Djelovanje župnog zbora tijekom proteklih 25 godina sabrano je u knjigu spomenicu pod nazivom „Zdravo Kraljice“, a nju je predstavio fra Mario Knezović, župnik na Kočerinu. Između ostalog fra Mario je istaknuo: „Ova spomenica je zahvala Bogu za darove koje su ljudi pokazali i koje su oni oplodili. Svaki pjevač je svoj dar, kako Biblija kaže svoju ‘mnu’ i talent iskoristio i to je hvalevrijedno. I važno je da je to i slikopisom i rukopisom zapisano i oteto zubu vremena“, te dodao: „Kad govorimo o župnim zborovima,

U minulih 25 godina zbor je uvidio potrebu i otkrio tajnu lijepog pjevanja i stvorio svoj glazbeni jezik, ovladao tehnikom i narastao u snažan pjevački zbor, dostojan svoga Međugorja i njegove jedinstvene uloge u širokom značenju danas.

dobro je spomenuti da je to pastoralno djelovanje. Zato je i ova spomenica pastoralno djelo jer mi u Crkvi, osobito kroz župe, radimo tri dimenzije pastorala i navještaja: navještaj Božje riječi – kerigma; bogoslužje – liturgija; dobrotvornost – diakonija. Zanimljivo, međugorski župni zbor je sva tri oblika tog djelovanja u jedno spojio. Priloge o pojedinim temama napisali su Katja Krolo Šarac, s. Irena Azinović, Marko-Antonio Brkić i s. Slavica Kožul. Spomenica također donosi i repertoar – predložak pjevanja i pjesama za ovaj zbor – koji se može shvatiti kao potvrdu onoga što župni

zbor iz Međugorja može pjevati i što pjeva, ali i dar i poticaj za druge zborove da raznolikost pjesama bude više rabljena u liturgijskim slavljinama.

Nakon predstavljanja monografije zbor je izveo pjesmu *Majko, hvala ti*, koju je napisala i uglazbila s. Irena Azinović. Osim ovih zahvalnih stihova nebeskoj Majci čula se ove večeri i skladba *Ti si pisma* – pjesma zahvale voditeljicama zbora s. Ankici, s. Marini, s. Slavici i s. Ireni u klapskoj izvedbi muškog dijela zbora.

Među pristiglim čestitkama pročitane su i one koje su uputile bivše voditeljice zbora s. Ankica Džajić i s. Marina Ivanković, a prisutna s. Slavica Kožul osobno je uputila čestitku zahvalivši župnicima na izuzetno dobroj suradnji i potpori bez koje zbor ne bi mogao tako uspješno djelovati, a članovima zbora poželjela je da nastave životom i pjesmom slaviti Gospodina i hraniti duše. Čestitke su uputili i vlč. Marko Stanišić, profesor gregorijanskog pjevanja i glazbeni producent za tonske zapise nosača zvuka te don Donald Marković, župnik župe Pećine u Bosni.

Usljebile su zahvale i čin uručivanja monografije i nosača zvuka svima zaslužnima za njihov nastanak: predstavljacima, voditeljicama zbora, korepetitoricama, kao i pjevačima: sadašnjim i bivšim. Uz dodjelu monografije posebna je zahvala upućena provincijskoj predstojnici s. Franki Bagarić, kao i onim prethodnima zato što su imale osjećaj za važnost liturgijskog pjevanja i dodijelile sestre glazbenice koje, jedna po jedna, iz godine u godinu vode ovaj zbor kroz punih 25 godina.

Završnu riječ uputio je župnik fra Marinko Šakota. Zahvalio je svima na nazočnosti i doprinosu te svečanosti pjesme i riječi. Istaknuo je kako veliki mješoviti župni zbor ima posebno mjesto u župi Međugorje ali i župa zahvaljujući zboru ima posebno mjesto u glazbenom svijetu. Zahvalio je svima što su došli osobno čuti i doživjeti veliki župni zbor i tako im izraziti priznanje za 25 godina strpljivog i ustrajnog rada u kojemu 'dopuštaju Bogu da na njima izvodi svoju melodiju'. U znak priznanja za predano služenje Bogu i župljanima fra Marinko je u ime svih uručio sadašnjoj voditeljici zbora s. Ireni umjetničku sliku. Prisutni su mogli nabaviti monografiju i nosač zvuka po promotivnoj cijeni.

ISUSE, PRIHVAĆAM PLAN TVOJE LJUBAVI

Isuse, čudesna je tvoja ljubav za svakoga od nas.
Čudesna je ljubav koja se, kao tvoje probodeno srce,
pokazuje u ovoj hostiji,
kao da nas tom ljubavlju i tim srcem želiš dotaknuti!

Nema toga u svijetu.
Tvoju ljubav ne možemo naći nigdje, osim u tebi!
Mi ti iz svijeta donosimo samo rane,
i znamo da samo ti možeš sve zaliječiti
i sve učiniti novim
i obnoviti nas svojom ljubavlju.

Isuse moj, sad ti se želim pokloniti zajedno s Marijom,
Majkom tvojom i Majkom našom.
Ti si bio smisao njezina života i njezina vremena,
ti si bio ispunjenje njezina vremena.
U tom smislu hodila je ovom zemljom i sad je s tobom u vječnosti.

Sada, Isuse,
u zajedništvu s tvojom i našom Majkom Marijom, molim te:
Ispuni sobom i svojim smislom moje vrijeme,
sve one trenutke koji su mi darovani!
Daj da s tobom počinjem i završavam svoj dan,
svoje godine i sav svoj život!

Ti si Emanuel, Bog s nama, Bog sa mnom u svakom trenutku.
Prinosim ti svoje vrijeme i molim te:
Oprosti mi sve one trenutke kad sam živio kao da ti nisi Emanuel,
kao da ti nisi Bog sa mnom,
kad sam tražio druge bogove i živio daleko od tebe,
a ti si uvijek bio uza me!

I dok ti se klanjam, Isuse, molim te:
Svojom milošću dotakni moju svijest i moju podsvijest,
da u mom vremenu doista postaneš Emanuel, Bog sa mnom.
Zato ti večeras u otvorenosti srca
stavljam na raspolaganje svoje vrijeme i svoj život,
kao što je Marija to učinila za tvoga Utjelovljenja:
Evo me, neka mi bude po tvojoj riječi!
Prihvaćam plan tvoje ljubavi u svom životu!

M.

O DOŠAŠĆU I BOŽIĆU S FRA SLAVKOM

„Mnogi će u ovo predbožićno vrijeme toliko trčati i raditi i pripremati se za Božić da ne će imati vremena za molitvu, za dobru sv. ispovijed, za misu, a to znači ne će imati vremena za susret s Bogom. A ako se on ne dogodi, božićna radost i božićni mir ne će dugo trajati. Završit će dobrim ručkom i pićem ili nakon primanja darova koje ćemo pripremiti jedni za druge. Takav mir će već sutra nestati kao dim na vjetru, a to znači da je Božić prošao bez Isusa, tvorca mira. A to je za čovjeka strašno, jer će ga nemiri vječno tjerati na nemirnim putovima i nikad ne će moći stati.“

Hodočasnici iz Istre

Među brojnim hodočasnicima iz Hrvatske koji su u listopadu posjetili Međugorje bili su i članovi zajednice Krista Kralja i učenici Medicinske škole iz Rijeke. Sudjelovali su u molitvi na Križevcu i Brdu ukazanja te u večernjem molitveno-liturgijskom programu međugorske župe.

Vladimir Pongrac zahvaljuje za milost dolaska u Međugorje: „Hvala Bogu za milost što nas tolike iz Istre poziva da dolazimo u Međugorje kako bismo intenzivnije doživjeli radost susreta s Bogom i Gospom u molitvi, klanjanju, a potom lakše i radosnije živjeli svoje svagdane.“

Ovdje smo svi kao jedno

Ann i Susan iz Irske prvi su put hodočastile u Međugorje. O svome iskustvu Međugorja govore:

„Jedna od mojih sestara i nekoliko mojih prijatelja bili su ovdje prije nekoliko godina, te sam i sama odlučila doći. Dijelom iz radoznalosti, ali i stoga što vjerujem da se Gospa ovdje doista ukazuje. Predivno je iskustvo vidjeti tolike mlade u molitvi, a napose u trenutcima tišine. Bila sam na Brdu ukazanja i ne mogu reći da sam osobno nešto izvanjski osjetila, ali vidjela sam ljude koji su reagirali na poseban način. Jedna djevojka

iz naše skupine svjedočila je kako je u Međugorju zadobila milost za koju je cijeli život molila.“ (Ann)

„Vidim kako je ovdje Crkva vrlo živa i kako se ovdje događa zaista nešto posebno. Osjećam Gospinu prisutnost. Nadam se da će ovo moje hodočašće učvrstiti moju vjeru i u praksi, da redovitije molim krunicu i da se to na pozitivan način odrazi na moj život. Plodovi Međugorja su vrlo očiti. Međugorje je mjesto koje okuplja ljude i ovdje nije važno koji jezik govoriš i kojoj kulturi pripadaš. Ovdje smo svi kao jedno.“ (Susan)

Mladi hodočasnici iz Splita

Skupina mladih Druge jezične gimnazije iz Splita, s vjeroučiteljicom s. Dolores Brkić, u svojstvu terenske nastave i duhovne obnove, hodočastila je u Međugorje.

„Bilo nas je 90, a s nama su bili i pratitelji profesori i predstavnici roditelja koji su i članovi Prijatelja Maloga Isusa. Došavši u Međugorje, slijedila je ispovijed, zatim sv. misa. Dio nas je, u pratnji roditelja, pjevajući i moleći

krunicu, hodočastio na Brdo ukazanja. Potom smo u zajednici Cenacolo nazočili svjedočanstvu momaka koji su na neki način prešli iz smrti u život. Snažno smo osjetili tu njihovu veliku vjeru i ljubav prema Isusu.

Puni dojmova, mira i blagoslova, pričavali smo doživljaje vraćajući se radosni u Split, noseći lijepa iskustva u naše obitelji i školu“, svjedoče mladi hodočasnici iz Splita.

U mjesecu studenom 2015. Ured informacija u Međugorju bilježi hodočasničke skupine iz Španjolske, Belgije, Vijetnama, SAD-a, Francuske, Italije, Njemačke i Austrije, Francuske, Rumunjske, Belgije, Koreje, Ukrajine, Portugala, Vijetnama, Kanade, Bjelorusije, Meksika, Brazila i Hrvatske.

Statistike za studeni 2015

Broj podijeljenih sv. pričesti: 61 000
Broj svećenika koncelebranata: 1335 (44 dnevno)

Mlade hodočasnice iz Paname

Početak studenog Međugorje su posjetile i mlade hodočasnice Astrid Moral, Mine Bustamante i Marinel Martinez iz Paname.

Astrid svjedoči kako je njezin dolazak u Međugorje Gospin dar i svaki dan zahvaljuje na toj milosti: „Zaista mi je ovo bilo potrebno i Gospi sam zahvalna što sam ovdje. Gospa kao Majka poznaje srca svoje djece i poruka koju mi ovdje govori jest: Ona želi dozvati i dovesti svoju djecu Isusu. Ona to radi svim srcem i na razne načine kako bi Isusa mnogi upoznali i tako se spasili.“

Mine prije svega zahvaljuje Bogu na prilici da bude u Međugorju: „Došla sam ovdje jer stvarno vjerujem kako je lijepo biti s Bogom, ali uvijek se moramo nadopunjavati, popravljati. Gospa nam pokazuje savršen put prema Isusu. Ovdje u Međugorju slušamo mnogo svjedočanstava pa se nadamo i sami iskusiti tu ljubav naše Gospe.“

O svome iskustvu Međugorja posvjedočila je i Marinel: „Prije svega, ovo je dar, veliki blagoslov. Znam da nas je ovdje pozvala Majka kako bi izliječila sve naše rane. Nas tri smo blagoslovljene time što smo članice jedne zajednice mladih koja organizira molitvene susrete i hvala Bogu na tome. Ima puno mladih u Panami koji se odlučuju za Boga. I to je za nas blagoslov.“

Molitveno-odgojni susret za djevojke

Od 6. do 8. studenog u Međugorju je održan seminar za učenice 7. i 8. razreda, u organizaciji školskih sestara franjevki iz Mostara. Okupilo se 40 djevojaka iz Međugorja, Posušja, Mostara, Kočerina, Tihaljine i Klobuka. Želeći se vratiti svojoj prvotnoj karizmi, sestre su između ostalog počele organizirati molitveno-odgojne susrete za djevojke koji se redovito održavaju tijekom školske godine od 1993. Svrha je ovakvih susreta pomoći djevojkama da otkrivaju smisao i vrijednost života te kroz molitvu i druženje produbljuju svoju vjeru i upoznaju uzvišenost i ljepotu poziva žene. Mnoge su od njih posvjedočile kako su zahvaljujući seminarima postale bliže Bogu i kako im je molitva postala svagdanja potreba koja mijenja i hrani njihov život.

Seminar za prvoobčanike Frame Hercegovina

Pod geslom „Upravi riječju korake svoje“ područno vijeće Frame Hercegovina organiziralo je seminar za prvoobčanike, od 13. do 15. studenog 2015. u Kući mira u Međugorju.

Na seminaru je sudjelovalo četrdesetak framaša iz Hercegovine. Neki od njih su dali

svoja obećanja, a neki se pripremaju za taj veliki korak na svom framaškom putu. Framaši su na seminaru, kroz razna predavanja i rad po skupinama, imali priliku naučiti što su zapravo obećanja, kome i zašto se ona daju.

Predstava „Brat magarac“ izvedena u Međugorju

U ponedjeljak, 16. studenog 2015., u dvorani Ivana Pavla II. u Međugorju upriličena je kazališna predstava „Brat magarac“ u izvedbi ansambla HNK-a iz Mostara. Praizvedena prije petnaest godina u Zagrebačkom kazalištu mladih, predstava je polučila ogroman uspjeh. Ovaj kazališni komad donosi slike iz života jednog od najvećih

svetaca katoličke crkve, sv. Franje Asiškog. Prema tekstu istaknutog hrvatskog glumca i redatelja Renea Medvešeka, predstavu je režirao Lawrence Kiiru. Scenografiju potpisuje Stefano Katunar, a autor glazbe je Gabrijel Prusina.

U predstavi „Brat magarac“ igraju: Robert Pehar, Jelena Kordić Kuret, Velimir Pšeničnik Njirić, Sanda Krgo Soldo, Miro Barnjak, Nikolina Marić, Ivan Skoko, Bojan Beribaka, Anja Rikalo, Mario Bevanda i Anto Bralo.

„Mogu reći da smo napravili projekt koji svojom atmosferom i svojom porukom jednostavno ostavlja dubok dojam na publiku, što nam je i bio cilj. Sada možemo reći da imamo predstavu koja šalje dobre i pozitivne signale prema publici, i da publika to apsolutno prihvaća“, rekao je Robert Pehar, koji u predstavi glumi lik sv. Franje.

Hodočašće župljana iz Brestovskog

U subotu, 21. studenog 2015., vjernici župe Brestovsko zajedno s vjernicima iz okolnih župa, predvođeni župnikom fra Damirom Pavičem, hodočastili su u Međugorje. „Bilo nas je stotinjak. Jedan čitav autobus ispunila je Franjevačka mladež, koja je na ovo hodočašće krenula s ciljem što bolje pripreme za obred primanja i davanja obećanja koji se održao dan poslije. Kod framaša se rodila ideja: prinijeti na oltar međugorske kamenčice kako bi upravo Gospodin naša često tvrda i nebrušena srca učinio po srcu svome. Nakon toga krenuli smo na Podbrdo, mjesto Gospinog ukazanja, razmatrajući putem radosna otajstva krunice. Kod Gospinog kipa – tišina, molitva, mir, zahvala. U 17 sati počeo je večernji molitveni program molitvom krunice. Vrijeme prije toga smo iskoristili za svetu ispovijed. Konačno, vrhunac našeg hodočašća bila je sveta misa u 18 sati nakon koje smo se uputili svojim domovima. Moglo bi se reći da nam vrijeme taj dan i nije bilo baš naklonjeno. Padalo je, puhalo, čak na povratku i sniježilo. Neka, Bogu hvala. Zato su srca bila mirna, radosna i duhovno ispunjena“, rekli su sudionici ovoga hodočašća.

Osamnaesta obljetnica Radiopostaje „Mir“ Međugorje

U srijedu, 25. studenoga, obilježena je 18. obljetnica djelovanja Radiopostaje „Mir“ Međugorje. Tom je prigodom slavljena večernja sveta misa zahvalnica u crkvi sv. Jakova u Međugorju, koju je predvodio fra Hrvoje Miletić, u suslavlju 17 svećenika. U misnom slavlju prisjetilo se i pokojnih djelatnika, suradnika,

prijatelja i članova podupiratelja. Fra Hrvoje je u propovijedi istaknuo: „Danas zahvaljujemo Bogu za još jedan dar, za dar Radiopostaje „Mir“ Međugorje koja već 18 godina širi radosnu vijest Evanđelja, u ratom i krizama napaćenoj Hercegovini i Bosni, ali i u Hrvatskoj i svijetu. Mi smo pozvani obraćati se osobama u cijelosti, pozvani smo obraćati se i njihovom umu i srcu, kako bismo znali gledati dalje od neposrednog, kako bismo bili sposobni gledati dalje od sadašnjeg trenutka. Mi bismo

rekli da nam treba istinska ljudskost i zdrava religioznost.“ Čitav taj dan protekao je u slavljeničkom raspoloženju, a slušatelj je Radiopostaja darovala i koncertom mješovite klappe „Signum“ iz Čapljine, hrvatskoga kulturnog umjetničkog društva „Didak“ Gradnići te sestara Darije i Anna-Marije Ramljak.

Pobjednici literarnog natječaja: Učeci od fra Slavka, i mi ćemo umjeti živjeti srcem

Proглаšeni su pobjednici literarnog natječaja za srednjoškolce na temu: Učeci od fra Slavka, i mi ćemo umjeti živjeti srcem. Prvu nagradu, putovanje u Beč za dvije osobe, osvojila je Marija Zorka Vasilj. Drugu nagradu, Samsung Galaxy, osvojila je Ivana Miličević, a treću nagradu, Rječnik

hrvatskoga jezika osvojila je Ana Marija Gospić. Četvrtu nagradu, srebrnu krunicu, osvojila je Josipa Vranić. Svi ostali koji su poslali svoj rad na ovaj natječaj dobiti će jednu od knjiga fra Slavka Barbarića, koje daruje Informativni centar MIR Međugorje.

Obilježena 15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

U Međugorju je u utorak, 24. studenoga, obilježena 15. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića. Večernju sv. misu u međugorskoj župnoj crkvi sv. Jakova za pok. fra Slavka predslavio je fra Mate Dragičević, u suslavlju 35 svećenika. Fra Mate je govoreći o liku i djelu fra Slavka, između ostaloga rekao: „Večeras sa zahvalnošću dragom Bogu bacamo pogled na našeg pok. subrata fra Slavka koji se prije 15 godina preselio u vječnost. Njegovo duboko uvjerenje bilo je: Isus je moj Bog, Njemu se klanjam, za Njega živim. On je moje sve, moja snaga, moja pomoć, samo Njemu služim, ali stalno pod okriljem i vodstvom nebeske Majke Marije. U svojim svakodnevnim molitvama na Podbrdu i Križevcu, nebrojenim klanjanjima Presvetom oltarskom sakramentu i Kristovu križu, razmišljanjima o Božjoj riječi i poticajima Majke Marije stjecao je Božansku mudrost za svoje neumorno svećeničko, duhovno, karitativno, rodoljubno, **čovjekoljubno** i bogoljubno djelovanje. On agresivnom i surovom komunizmu suprotstavlja križ ljubavi i žrtve za čovjeka. Penjući se bezbroj puta uz Križevac i razmatrajući Kristovu muku, akumulirao je tajne Božje patnje za nas i iz svojih razmatranja napisao put križa, S Isusom i Marijom uz Golgotu prema Uskrsnuću. Preveden je na mnoge jezike i za mnoge je postao molitvenik, ne samo na Križevcu nego i u korizmi i obiteljima. Sve što je napisao fra Slavko je napisao iz svoga osobnoga iskustva, svoje urođenosti u Boga i franjevačke mistike. Bio je utjelovljena ljubav za čovjeka i Boga. Bio je jednostavno velik“, rekao je fra Mate u propovijedi.

Misno slavlje pjesmom je uveličao mješoviti župni zbor „Kraljica Mira“.

I na Križevcu se toga dana sjećalo pok. fra Slavka. U 14 sati molio se križni put uz mnoštvo vjernika. Majčino selo, koje je fra Slavko osnovao, prisjetilo se također svoga utemeljitelja.

MILOSRĐE KAO ODGOVOR

FRA TOMISLAV PERVAN

PAPA JE FRANJO II. TRAVNJA T.G. SLUŽBENO PROGLASIO IZVANREDNU JUBILARNU GO- DINU POSVEĆENU BOŽJEMU MILOSRĐU.

Već je samo ime bule „Misericordiae vultus Patris est Christus Iesus – Lice milosrđa nebeskog Oca je Isus Krist“ pobudilo veliko zanimanje. Sveta godina Božjega milosrđa bit će otvorena na svetkovinu Bezgrješnoga začeća, 8. prosinca ove godine, a završit će 20. studenoga, tj. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenoga, godine 2016.

Zašto jubilarina godina milosrđa? Sam je Papa dao odgovor: „Jednostavno zato što je Crkva, u ovom času velikih epohalnih promjena, pozvana snažnije davati znakove Božje prisutnosti i blizine. Ovo nije vrijeme za rastresenost, nego naprotiv vrijeme da ostanemo budni te da u sebi probudimo sposobnost gledanja u bitno. Vrijeme je to za Crkvu kako bi ponovno pronašla osjećaj za poslanje koje joj je Gospodin povjerio na dan Uskrsa: da bude znak i oruđe Očeva milosrđa. Stoga će Sveta godina morati živom održavati želju da se znadu prepoznati toliki znakovi nježnosti koje Bog daje čitavomu svijetu te nadasve onima koji pate, koji su sami i napušteni, pa i bez nade da im se oprosti i da se osjećaju ljubljenima od Oca.“ Time je on na tragu velikih apostola Božjega milosrđa, svete Faustine Kowalske i svetoga pape Ivana Pavla II. Godina je pred nama i tijekom nje zacijelo ćemo obrađivati razne vidike Božjega milosrđa, a ovdje namjeravamo dati kratak uvod i uvid u tu božansku zbilju.

U kolovozu 2002. sveti je papa Ivan Pavao II. posvetio u Krakovu – Łagiewniki veliku baziliku Božanskom milosrđu. Slovo koje je tom prigodom održao nosi u sebi i njegovu duhovnu oporuku. Vrijedi u vremenu kad se cijela Crkva sprema slaviti Godinu Božanskoga milosrđa navesti nekoliko riječi iz te povijesti i posvijestiti značenje godine u koju ulazimo u ovom došašću.

„Cijeli suvremeni svijet žurno treba Božje milosrđe. Iz dubine ljudske patnje podiže se na svim dijelovima svijeta vapaj, krik za milosrđem. Gdje god vladaju mržnja i osveta, gdje god rat uzrokuje patnju i smrt nevinih ljudi, potrebna je milost milosrđa da bi se pomirili ljudski duh i srce te zavladao mir. Gdje se ne poštuju čovjekov život ni njegovo dostojanstvo, treba

nam milosrdna Božja ljubav u čijemu svjetlu dolazi do izražaja nedokučiva vrijednost svakoga čovjeka. Treba nam milosrđe da bi se u svijetu u svjetlu istine okončala svaka nepravda.“

U svijetu prepunom nasilja i nepravde veliki papa vidi milosrđe kao odgovor. Ali se odmah nameće pitanje, kako se odnose pravda i milosrđe? Kako su spojivi istina i milosrđe? Ne prekriva li milosrđe nepravdu? Je li dovoljno biti milosrdan? Ne mora li također i istina na svjetlo dana? Smije li se prešućivati nepravda samo da bi se bilo milosrdno? Ne iziskuje li milosrđe razotkrivanje istine? Nije li pretpostavka milosrđa da se izriječkom imenuje svaka nepravda? Prije nego se okrenemo tomu odlučnom pitanju čujmo još neke misli iz spomenute homilije velikoga pape. Te nam riječi nude ključ i odgovor na postavljena pitanja suodnosa istine, pravednosti i milosrđa. Prisjetimo se što veli psalmist, kako će se „ljubav i vjernost sastati, pravda i mir zagrliti. Vjernost će nicat' iz zemlje, a pravda će gledat' s nebesa“ (Ps 85,11.12).

„U ovome svetištu htio bih danas svečano posvetiti cijeli svijet Božjem milosrđu s dubokom željom da poruka milosrdne Božje ljubavi koju je s ovoga mjesta navijestila sestra Faustina dopre do svih ljudi na svijetu, da ispunji njihova srca novom nadom. I neka se ta poruka, počev s ovoga mjesta, proširi u našoj dragoj domovini i cijelome svijetu. Neka se ozbilji obećanje našega Gospodina Isusa Krista: 'Ovdje će izbiti varnica koja će pripremiti svijet na moj konačni dolazak.' Tu iskru, tu varnicu Božjega milosrđa i milosti moramo raspirivati; moramo predavati svijetu oganj Božjega milosrđa. U Božjem milosrđu svijet će otkriti mir, a čovječanstvo pravednost! Vama, premila braćo i sestre, povjeravam tu zadaću. Budite svjedoci i glasnici milosrđa!“

Te riječi velikoga pape bijahu inicijalno paljenje nebrojenim vjernicima koji su nakon toga postali svjedocima milosrđa, moleći redovito kronicu Božanskoga milosrđa. Sve se više okreću Milosrdnomu Isusu, a sam je papa učinio veliki korak proglašavajući sestru Faustinu prvom sveticom u novom stoljeću/tisućljeću te uvodeći u bogoštovni kalendar Nedjelju Božanskoga milosrđa. Sam je otišao u vječni Očev dom u predvečerje te svetkovine, 2. travnja 2005.

Papina nakana ne bijaše promicati jedino pobožnost, pobožne vježbe Božanskom milosrđu nego je htio da Božje milosrđe zahvati i preobrazi ljude, njihov život i njihove patnje te tjeskobe. Htio je da u ovome svijetu, prepunom nepravde, rata, mržnje, patnje poruka Božjega milosrđa otvori putove pravde, pomirenja i mira. Bio je osvjedočen da se samo tako može ostvariti pravda u svijetu. Bijaše nošen nadom da je jedina šansa za mir i pomirenje u navještaju i življenju milosrđa.

Sam se papa trajno pitao kako bijaše moguće da su strahote dva-desetoga stoljeća dosegnule onolike

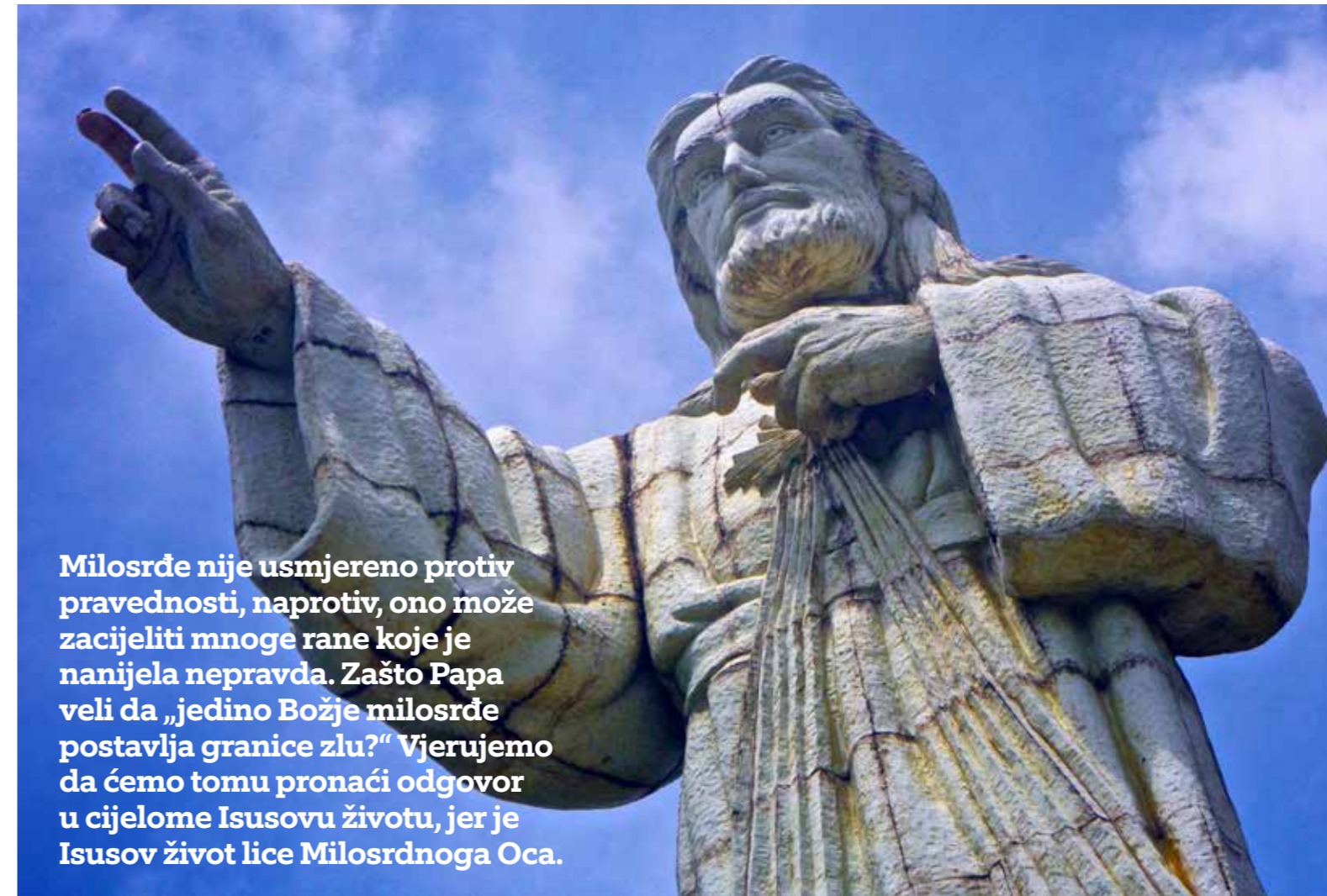
pape Franje. Božje milosrđe nosi u sebi silnu energiju pomirenja.

Kako može milosrđe pobijediti zlo? Kako zaustaviti tsunami, poplavu zla i nepravde u svijetu? Svi se slažu kako najprije valja razobličiti i kazniti nepravdu prije govora o milosrđu. Ne mora li se protivnik najprije poraziti, učiniti neškodljivim? Ne prikazuje li se nerijetko milosrđe kao slabost koja protivniku daje prednost, a milosrdnima nanosi štetu? Danas je Europa suočena s velikim izbjegličkim valom. Kako se ponašati u novonastaloj situaciji? Što znači praksa milosrđa u ovim prilikama? Kako postupati milosrdno i pravedno?

Milosrđe uvijek uključuje u sebi i pravednost, ne ide bez pravednosti. Nije li predugo Europa zatvarala oči pred afričkom bijedom? Nije li se Europa bogatila na račun afričke nevolje? Nije li bijeda u Africi posljedica visokoga europskoga standarda, a afričko siromaštvo cijena europskoga

ropa ugrabila mogućnost humanoga života doma.

Milosrđe nije usmjereno protiv pravednosti, naprotiv, ono može zacijeliti mnoge rane koje je nanijela nepravda. Zašto Papa veli da „jedino Božje milosrđe postavlja granice zlu?“ Vjerujemo da ćemo tomu pronaći odgovor u cijelome Isusovu životu, jer je Isusov život lice Milosrdnoga Oca. Možemo to iščitati u nekim trenucima Isusova života. Ponajprije, u prisposobi o izgubljenom sinu i milosrdnom ocu. Milosrđe koje Isus živi i naviješta ima svoju cijenu. Potom lik Samaritanke na Jakovljevu zdencu gdje je jasno da nema milosrđa bez

Milosrđe nije usmjereno protiv pravednosti, naprotiv, ono može zacijeliti mnoge rane koje je nanijela nepravda. Zašto Papa veli da „jedino Božje milosrđe postavlja granice zlu?“ Vjerujemo da ćemo tomu pronaći odgovor u cijelome Isusovu životu, jer je Isusov život lice Milosrdnoga Oca.

razmjere, da se onolika količina zla sručila na svijet te što može postaviti granice zlu. Došao je do zaključka: Jedino Božje milosrđe može zaustaviti zlo! Istu je misao ponavljao često i papa Benedikt, a vidimo da ta riječ i misao ne silazi s usta današnjega

blagostanja? Dok je Europa ubirala iz Afrike velike dobiti, u Africi je bujala nepravda. Ne bi bilo toliko migranata da je bilo više pravednosti za afričke narode. Ljudi ne bi morali napuštati svoje domove da su doma imali pravednije, ljudskije životne uvjete. Milosrđe s migrantima ponajprije je pitanje humanosti. Svaki čovjek zaslužuje i treba pomoć i suosjećanje. Dolaze u bogatu Europu jer im je ta ista Eu-

istine, i na kraju, pogled na Isusov križ – ulaznicu u Božje milosrđe. Time ćemo donekle osvjetliti ono na što je mislio Ivan Pavao II. kad je govorio kako jedino Božje milosrđe postavlja granice zlu i zloju te zakoračiti u ovu jubilarinu godinu milosrđa.

MOGU OPROSTITI, ALI NE MOGU ZABORAVITI

FRA MARINKO
ŠAKOTA

„MOGU OPROSTITI, ALI NE MOGU ZABORAVITI“, RIJEČI SU KOJE NERIJETKO ČUJEMO KAD SE GOVORI O TEMI OPRAŠTANJA.

U nekoliko slučajeva pitao sam se jesu li te riječi iskrene, jer su mi odavale prizvuk nedovoljne spremnosti da se u potpunosti želi oprostiti. No, bez obzira na to, te riječi nas uvode u dubinu oprastanja. Naime, one nam daju povod da postavimo jedno drugo pitanje: Zašto uopće zaboraviti? Zar trud da zaboravimo ne bi bio nešto nasilno i nelogično? Osim toga, zar smijemo zaboraviti počinjeno zlo? Zar to ne bi bilo odveć nepravedno i naivno?

Istina je da zaista ne možemo zaboraviti naneseo zlo, ali ne zato što smo oprostili nego iz razloga što još uvijek nismo oprostili. Nepraštanje, odnosno patnja u nama zbog pretrpljenog zla ili nepravde toliko je jaka da proživljenu prošlost drži živom.

Biblija nas, međutim, poziva da ništa što nam se dogodilo ne zaboravimo nego da se svih događaja iz prošlosti sjećamo i u sjećanju ih nosimo. „Sjeti se da si i ti bio rob

Trebamo ući u proces ozdravljenja svoga srca, jer ne živimo sada niti ćemo živjeti sutra ako u nama nisu zacijelile rane iz prošlosti.

u zemlji egipatskoj i da te odande izbavio Jahve...” (Pnz 5,15) „Sjetite se toga i budite ljudi, uzmite to k srcu, otpadnici, sjetite se prošlosti pradavne: Ja sam Bog, i nema drugoga...” (Iz 46,8-9).

Biblija ništa ne zaboravlja niti „gura pod tepih“ nego sve iznosi na vidjelo. Zašto? Zašto Biblija zagovara sjećanje, a ne zaborav prošloga, pa makar to prošlo bilo nezgodno za sjećanje (vlastiti grijeh ili grijesi otaca, poraz od neprijatelja...)?

Pavao, primjerice, ne potiskuje niti nije da je progonio kršćane. On se toga sjeća i sam to javno iznosi. Najprije pred Židovima u Jeruzalemu: „Ovaj sam Put na smrt progonio, u okove bacao i predavao u tamnice muževe i žene, kako mi to može posvjedočiti i veliki svećenik i sve starješinstvo. Od njih sam i pisma dobio za braću u Damasku pa se zaputio da i one ondje okovane dovedem u Jeruzalem da se kazne.“ (Dj 22,4-5) Zatim u Pismu Galaćanima: „Ta čuli ste za moje negdašnje ponašanje u židovstvu: preko svake sam mjere progonio i pustošio Crkvu Božju te sam u židovstvu, prerevno

odan otačkim predajama, nadmašio mnoge vršnjake u svojem narodu.“ (Gal 1,13-14)

Zamislimo, veliki Pavao govori o sebi i svojim grijesima potpuno javno! Ništa ne niječe nego sve iznosi na vidjelo. Pitamo se kako je to mogao? Razlog je jedan: jer je njegovo srce, a time i njegovo sjećanje, ozdravilo. Pavao je iskusio da mu je Gospodin oprostio i to je ozdravilo njegovo srce.

Sjećanjem na svoje grijeha Pavao nam pokazuje kako se treba odnositi prema svojim pogriješcima iz prošlosti, ali i prema pogriješcima drugih prema nama: Trebamo ući u proces ozdravljenja svoga srca, jer ne živimo sada niti ćemo živjeti sutra ako u nama nisu zacijelile rane iz prošlosti.

Ivan Pavao II. nas uči kako se ostvaruje ozdravljenje srca: „Oprostiti i pomiriti se znači očistiti sjećanje od mržnje, zavade, želje za osvetom...” Jedino tako je moguće oprostiti, a ne zaboraviti. Cilj je ozdraviti sjećanje kako bi rane iz prošlosti zacijelile i kako bi se prošlost, odnosno mi i naš pogled na prošlost, preobrazili. Ozdravljeno srce bez poteškoća se može sjećati prošlosti i o njoj govoriti, jer su rane ozdravile.

Osim toga, kad zaista oprostimo, tada i malo-pomalo zaboravljamo. Sjećanje blijedi, i na koncu, više se ne sjećamo što se dogodilo. To je kao kad rana na tijelu zacijeli i ostane ožiljak. Kad pogledamo u ožiljak ili kad ga dodirujemo, možda se i sjetimo rane, ali nema više boli.

Kao ilustraciju što se događa kad čovjekovo srce praštanjem ozdravi, fra Slavko Barbarić navodi primjer jedne žene koju je prijatelj natjerao da izvrši pobačaj. „Kad je potpuno shvatila što se dogodilo, osudila je samu sebe, a svoga prijatelja zamrzila. Svoju muku je u sebi nosila sve dotle dok nije vidjela da ne može dalje jer je i duševno i tjelesno sve više slabila. Otvorila je svoje srce. Prihvatila oprostjenje, oprostila sebi svoju slabost, jer je popustila pritisku prijatelja, i oprostila prijatelju. Doživjela je mir i životnu radost. Muka kroz koju je prošla i mir koji je na koncu dobila postali su joj poticajni da se bori za nerođeni život. Postala je apostolom nerođenih i tako mnoge živote nevinih spasila, mnoga srca žena-majki zaštitila od sličnih muka, a mnogima svojim svjedočanstvom pokazala da nikada ne treba gubiti nadu.“ (fra Slavko Barbarić)

IZ PAPINA PISMA O SVETOJ GODINI MILOSRĐA

„Moja je želja da Jubilej bude živo iskustvo Očeve blizine, kako bi se osnažila vjera svakog vjernika i njegovo svjedočanstvo postalo što učinkovitije.“

U PISMU O OPROSTIMA U SVETOJ GODINI MILOSRĐA, KAKO BI IZVANREDNI JUBILEJ „ZA SVE VJERNIKE BIO ISTINSKO VRIJEME SUSRETA S MILOŠĆU BOŽJOM“, SVETI OTAC NAVODI MNOŠTVO PRILIKA ZA STJECANJE JUBILARNOG OPROSTA, SVIM SVEĆENICIMA ZA VRIJEME SVETE GODINE UDJELJUJE OVLAŠTI ZA ODRJEŠENJE OD GRIJEHA POBAČAJA, A SVEĆENICIMA TRADICIONALISTIČKOG BRATSTVA SV. PIJA X. UDJELJUJE OVLAŠTI ZA VALJANO I ZAKONITO ISPOVIJEDANJE.

„Moja je želja da Jubilej bude živo iskustvo Očeve blizine, kako bi se osnažila vjera svakog vjernika i njegovo svjedočanstvo postalo što učinkovitije“ – napisao je papa Franjo. U tu svrhu navodi mnoštvo prilika za stjecanje jubilarnog oprost. Prvo, mogu ga zadobiti svi vjernici koji pohode Sveta vrata, otvorena u svim katedralama ili u crkvama po odluci mjesnoga biskupa, kao i u četiri papinske bazilike u Rimu. Oprost se također može steći u svetištima u kojima su otvorena Vrata milosrđa te u tradicionalnim jubilarnim crkvama.

Važno je prije svega povezati taj trenutak sa sakramentom pomirenja i slavljem svete euharistije, uz razmatranje milosrđa. „Bit će potrebno popratiti ta slavlja ispoviješću vjere i molitvom za mene i za nakane koje nosim u srcu za dobro Crkve i čitavoga svijeta“ – napisao je papa Franjo.

Jubilarni oprost, zatim, mogu steći i osobe koje zbog posebnih razloga – poput bolesti ili starosti – ne mogu pohoditi Sveta vrata. Kako piše Sveti Otac, njima će od osobite pomoći biti ako žive svoju bolest i patnju kao iskustvo blizine Gospodina, koji u otajstvu svoje muke, smrti i uskrснуca pokazuje uzvišeni put koji patnji i usamljenosti daje smisao. Oni će jubilarni oprost moći steći ako „s vjerom i radosnom nadom žive“ svoje trpljenje te „prime pričest ili sudjeluju na svetoj misi i zajedničkoj molitvi, čak i putem raznih sredstava komunikacije“.

Papa nije zaboravio na zatvorenike. Oni mogu steći oprost u zatvorskim kapelama. Neka upravljanje misli i molitve Ocu svaki put kad prijeđu prag svoje ćelije za njih znači prolazak kroz Sveta vrata, jer Božje milosrđe može preobraziti srca, ali i rešetke u iskustvo

slobode – istaknuo je papa Franjo. Nadalje, u pismu stoji da svaki put kad vjernik učini duhovno ili tjelesno djelo milosrđa, „zasi-gurno će steći jubilarni oprost.“ Također je moguće steći oprost i za pokojne.

„Rašireni mentalitet neosjetljivosti doveo je do gubitka osjetljivosti za prihvaćanje novoga života, a tragediju pobačaja neki doživljavaju površno, kao da ne shvaćaju krajnje zlo koje taj čin povlači“ – napisao je Papa. No, Božji se oprost ne može uskratiti onima koji su se pokajali, osobito ako iskrena srca pristupe sakramentu pomirenja. Zbog toga – stoji u Papinu pismu – „odlučio sam svim svećenicima u Jubileju milosrđa udijeliti ovlast odriješena od grijeha pobačaja.“

Na koncu, s nadom u buduća rješenja koja bi povratila puno zajedništvo, Papa svećenicima tradicionalističkog Bratstva sv. Pija X. udjeljuje ovlasti da vjernike u Godini milosrđa valjano i zakonito mogu ispovijediti. Podsjetimo, Svećeničko bratstvo nema nikakav kanonski status u Crkvi i stoga do sada nisu imali potrebne ovlasti za valjanost sakramenta pomirenja. Motiviran potrebom vjernika, Papa im za Jubilej milosrđa udjeljuje potrebne ovlasti. (kta/rv)

Sedam tjelesnih djela milosrđa

1. Gladna nahraniti.
2. Žedna napojiti.
3. Siromaha odjenuti.
4. Putnika primiti.
5. Bolesnika i utamničenika pohoditi.
6. Roba otkupiti.
7. Mrtve pokopati.

Sedam duhovnih djela milosrđa

1. Dvoumna savjetovati.
2. Neuka poučiti.
3. Grješnika pokarati.
4. Žalosna i nevoljna utješiti.
5. Uvrjedu oprostiti.
6. Nepravdu strpljivo podnositi.
7. Za žive i mrtve Boga moliti.

KREŠIMIR
MILETIĆ

NA ŠTO PRVO POMISLIMO KAD ČUJEMO RIJEČ PROSINAC? Vjerujem da nas većina ovaj mjesec, kao niti jedan drugi, povezuje s tim prepoznatljivim 'štihom' blagdanskog ozračja. Advent, zornice, iščekivanje Božića. Radost Božića! I kao da sve živne. Na licima ljudi vidljiva je ta promjena, radost je nekako opipljiva. Iznutra, u dubini srca, osjetimo brojne poticaje da raskrčimo sve ono što nam smeta kako bismo mogli doživjeti Božić u njegovoj punini, kao dolazak i rođenje našeg Spasitelja.

Uz ime mjeseca prosinca vezuje se više priča. Prva povezuje ime sa zimskim suncostajem, jer sunce **prosine**, odnosno sunce se ponovno rađa i dani nakon solsticija postaju duži. Kod Rimljana je prosinac bio deseti mjesec u godini, stoga mu je latinsko ime **decembar**, što dolazi od riječi decem (deset). Druga verzija kaže da je ime dobio po riječi 'prositi', jer se u tom mjesecu, zbog hladnoće i manjka plodova prirode koja miruje, prosi. Kao da i svojim imenom taj mjesec govori o našoj međusobnoj upućenosti jednih na druge, o našoj potrebi susreta s drugima, s našom obitelji, prijateljima, zajednicom, Crkvom. Nismo li svi mi zapravo 'prosjaci ljubavi'? I evo nam mjeseca u kojem se ova naša unutarnja čežnja ostvaruje na način koji nadilazi sva naša očekivanja! Sam Bog dolazi, rađa se kao Dijete u siromaštvu naših životnih jaslica i donosi nam Radosnu vijest! Unatoč svemu, On dolazi da nas spasi. Unatoč Herodu, unatoč hladnoći, našoj nemoći, grijehu, izgubljenosti.

Papa Franjo najavio je 13. ožujka u bazilici svetog Petra izvanrednu Svetu godinu milosrđa. Taj jubilej milosrđa započet će otvaranjem Svetih vrata na Svetom Petru na svetkovinu Bezgrješnog začeca, 8. prosinca 2015., a završit će 20. studenoga 2016. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja. Sveti Otac u buli Jubileja poziva vjernike da radosno čine duhovna i tjelesna djela milosrđa, kako bismo „probudili naše uspavane savjesti pred tragedijom siromaštva“ i navijestili slobodu zatočenicima suvremenih ropstava. Koja su to djela milosrđa? I zašto je mjesec prosinac upravo predivan mjesec za početak jednog ovakvog jubileja? U ovoj kolumni pokušajmo zajedno zaroniti u ovu stvarnost, stvarnost milosrđa, o kojem ovisi i naše spasenje.

Isus nas u svojim propovijedima upoznaje s djelima milosrđa kako bismo mogli znati živimo li ili ne kao njegovi učenici. Potrebno nam je ovo propitkivanje smjera našeg života, koračamo li zaista pravim putem, a jedno od možda najvažnijih ogledala je upravo ovo ogledalo milosrđa. Sjećam se jedne radionice s učenicima 'četvrtinama' na kojoj smo zajedno promišljali karitativni rad. Na početku susreta pitao sam učenike što oni misle da je najvažnije u životu. Oni su počeli nabrajati različite stvari; obitelj, dobre ocjene, prijatelji... Nakon toga pročitali smo zajedno odlomak iz Evanđelja po Mateju, opis posljednjeg suda (Mt 25,31–46).

ZAŠTO JE VAŽNO POČETI ŽIVJETI ZA DRUGE?

Kad Sin Čovječji dođe u slavi i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce slijeva. Tad će kralj reći onima sebi zdesna: Dođite blagoslovljeni Oca mojega! Primitite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta! Jer ogladnjih i dadoste mi jesti; ožednjih i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaogrnušte me; oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni. Tada će mu pravednici odgovoriti: Gospodine, kada te to vidjesmo gladna i nahranismo te; ili žedna i napojismo te? Kada te vidjesmo kao stranca i primismo; ili gola i zaogrnuismo te? Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo tebi? A kralj će im odgovoriti: Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste! Zatim će reći i onima slijeva: Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni, pripravljen đavlu i anđelima njegovim! Jer ogladnjih i ne dadoste mi jesti; ožednjih i ne dadoste mi piti; stranac bijah i ne primiste me; gol i ne zaogrnušte me; bolestan i u tamnici i ne pohodiste me! Tada će mu i oni odgovoriti: Gospodine, a kada te to vidjesmo gladna, ili žedna, ili stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i ne poslužismo te? Tada će im on odgovoriti: Zaista, kažem vam, što god ne učiniste jednomu od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste. I otići će ovi u muku vječnu, a pravednici u život vječni.

ISUS NAS U SVOJIM PROPOVIJEDIMA UPOZNAJE S DJELIMA MILOSRĐA KAKO BISMO MOGLI ZNATI ŽIVIMO LI ILI NE KAO NJEGOVI UČENICI. POTREBNO NAM JE OVO PROPITKIVANJE SMJERA NAŠEG ŽIVOTA, KORAČAMO LI ZAISTA PRAVIM PUTEM, A JEDNO OD MOŽDA NAJVAŽNIJIH OGLEDALA JE UPRAVO OVO OGLEDALO MILOSRĐA.

Nakon čitanja ovog odlomka ponovio sam isto pitanje. Odgovori su sada bili bitno drugačiji. Djeca su počela navoditi djela milosrđa kao najvažnija. I zaista, to je ono po čemu ćemo biti suđeni. To je ono najvažnije. Nije napisano da ćemo biti pitani koju ocjenu smo dobili iz matematike ili jesmo li bili jako uspješni u sportu. Nije napisano da će biti važno koliko smo novaca zaradili, jesmo li bili ugledni, čašćeni u društvu, lijepo i 'moderno' obučeni. Ne. Na prvo mjesto stavljen je naš konkretan odnos prema Isusu koji je živo prisutan u siromahu, strancu, bolesniku, utamničnome. Od nas se traži potpuna i konkretna ljubav, koja se očituje u tjelesnim i duhovnim djelima milosrđa. Koja su to tjelesna djela milosrđa? Hraniti gladne, napojiti žedne, obući gole, dočekati stranca, liječiti bolesne, posjetiti zatvorene, pokopati mrtve. Ne zaboravimo i duhovna djela milosrđa: dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvrjedu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi, za žive i mrtve Boga moliti.

Djela milosrđa zadobivaju milosti onima koji ih čine. Isto tako jedan od načina da se riješimo našeg duga koji je ostao u našim dušama kao rana od grijeha, koje smo počinili i za koje smo dobili oprost, jest činiti dobra djela. Očita dobra djela koja možemo raditi upravo su djela milosrđa. Jedno od blaženstava kaže: „Blagoslovljeni milosrdni, oni će zadobiti milosrđe.“ (Mt 5,7) Prvo misliti na druge, na njihove potrebe. Koračanje je to koje ide protivno duhu ovoga svijeta, ali je to siguran put spasenja. Sveto pismo obiluje poukama o vrijednosti, važnosti i neophodnosti milosrđa.

U Evanđelju svetog Luke, poglavlje 3, odlomak 11, naš Gospodin govori: „Tko ima dvije haljine, neka podijeli s onim koji nema. U koga ima hrane, neka učini isto tako.“ U

Poslanici svetoga Jakova ohrabruje nas se na velikodušnost: „Ako su koji brat ili sestra goli i bez hrane svagdanje pa im tkogod od vas reku: 'Hajdete u miru, grijte se i sitite', a ne dadnete im što je potrebno za tijelo, koja korist?'“ (Jak 2,15-16). Vrlo snažan primjer u Pismu je i priča o dobrom Samaritancu koji se brinuo za ranjenog čovjeka, a kad to više sam nije mogao činiti, predao ga je drugome na brigu i platio sve iz vlastitog džepa (Lk 10,30-37). Na kraju, Gospodin je sav Zakon sabrao u tu dvostruku zapovijed, koja je ustvari samo jedna jedina: od sveg srca ljubav prema Bogu i bližnjemu (Mt 22,40).

Ovo od nas traži istinsko obraćenje. Početi živjeti za bližnje; ne radi se samo o tome da im se da malo od svojega vremena već o podređivanju cijeloga svojega života njihovoj dobrobiti. Sveti Josemaria je naglašavao da moramo živjeti, misleći na druge i koristeći stvari na takav način da imamo nešto za ponuditi drugima (Razgovori, 111).

Duhovna djela milosrđa su također od iznimne važnosti. Bratska opomena objašnjena je u Evanđelju svetoga Mateja, objašnjava je sam Isus. „Pogriješ li tvoj brat, idi i pokaraj ga nasamo. Ako te poslušaj, stekao si brata.“ (Mt 18,15) Sveti Jakov govori u svojoj poslanici: „Tko vrati grješnika s lutalačkog puta njegova, spasit će dušu njegovu od smrti i pokriti mnoštvo grijeha“ (Jak 5,20). Neuka poučiti. Kako kaže Danijel: „Umnici će blistati kao sjajni nebeski svod, i koji su mnoge učili pravednosti, kao zvijezde navijeke, u svu vječnost.“ (Dn 12,3b) Tješiti žalosne, dvoumne savjetovati, nepravdu strpljivo podnositi. Nepravdu oprostiti! U Očenašu kažemo, „Oprosti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim“, a naš Gospodin ovu točku jasno naglašava: „Doista, ako vi otpustite ljudima njihove prijestupke, otpustit će i vama Otac vaš nebeski. Ako li vi ne otpustite ljudima, ni Otac vaš ne će otpustiti vaših prijestupaka.“ (Mt 6,14-15) Opraštati uvrjede znači nadići vlastite osjećaje nemira i želje za osvetom i umjesto toga s osobom koja nas je uvrijedila postupati ljubazno. Najbolji primjer opraštanja u Starom zavjetu jest Josipovo opraštanje braći nakon što su ga pokušala ubiti, a potom ga prodala u ropstvo. „Ali se nemojte uznemirivati i prekoračiti što ste me ovamo prodali; jer Bog je onaj koji me pred vama poslao da vas održim u životu.“ (Post 45,5) A najveći primjer opraštanja u Novom zavjetu jest opraštanje Krista na križu, čime nas uči da uvijek i sve trebamo oprostiti. „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine.“ (Lk 23,34)

Papa Franjo traži da svi kršćani i ljudi dobre volje mole osobito za progonjene kršćane. Možemo zastati i promisliti kako ispunjavamo ovu njegovu želju, kako bi naša braća i sestre u vjeri osjetili potporu i utjehu koja proizlazi iz naše molitve. Ako zaista ljubimo Krista, onda nam treba biti važno ono što je i njemu važno! A njemu je važno da se svi ljudi spase. Zato je moliti za obraćenje grješnika također iznimno važan čin milosrđa i ljubavi.

Vjerujem da smo u ovim odlomcima i tekstovima Svetog pisma pronašli brojne poticaje za činjenje milosrđa. Prosinac, mjesec kad iščekujemo rođenje Mladoga kralja, pravo je vrijeme za jedan novi početak. Zaista, dano nam je puno, puno više od onoga što smo često nesvjesni da posjedujemo, da nam je darovano. Srce koje je pozvano ljubiti, srce koje može istinski ljubiti ako ga otvorimo i darujemo Gospodinu. Neka bude tako u našem životu. Na ovome putu, neka nas sve prati zagovor Kraljice Mira!

PRONAĐI SMISAO BOŽIĆA U TIŠINI I MIRU, NE OBRNUTO

Današnji svijet trese predbožićno i božićno ludilo, no izgubio je ludilo ljubavi prema Kristu. Fanatično se kupuju sve brojnija svjetla kojima se ukrašavaju kuće, pročelja, dvorišta i ulice, a gase se ona važnija svjetla, svjetla u ljudskim srcima upaljena one divne betlehemske noći.

Što ti činiš po tom pitanju? Podliježeš li novim prešutnim pravilima i po principu brže, više, jače pohodiš mjesta koja te udaljuju od pravog Božića u najvećoj mogućoj mjeri? Umjesto devetnice uoči Božića odlučio si se za devet dana pohoda dućanima, tako da ti ničeg ne bi uzmanjkalo i da ne bi ne daj Bože ispalo da nisi proslavio Božić kako dolikuje? Uvodiš li svoju djecu u pojačanu molitvu tih dana, vodiš li ih na ispovijed i svetu misu, ili ona tebe vode po blještavim centrima kako bi bila potpuno sigurna da ćeš im TI, a ne mali Isus kupiti upravo onaj poklon koji su poželjeli? Nekako u podsvijesti misliš da ćeš stići i moći sve, no ne uspiješ jer u biti jedno poništava drugo i odjednom se nađeš u situaciji da biraš prioritet, i to onaj raspadljive, a ne vječne vrijednosti.

Kako se vratiti pravom Božiću? Ne moraš ići predaleko. Dovoljno se sjetiti nekih Božića svog djetinjstva, mističnog iščekivanja polnočke dok osluškuješ crkvena zvona, tada uistinu jedinog zvuka koji je remetio blaženstvo tišine tih noći, poluglasne molitve krunice tvoje bake uz ugašen televizor... i mira, mira kakva valjda više nikada nisi ni iskusio u svom životu i koji je govorio više od ijedne buke i galame, slavlja i pjesme.

Pružas li svojoj djeci takve uspomene kakve ti nosiš? Ne zaboravi, ti si onaj koji će istkati tkanje njihovih uspomena, ti određuješ ton, ti si još uvijek glavni akter u njihovim pričama, i baš ti si taj koji ne smije dopustiti da Isus u toj priči postane samo ukras i sporedan lik. Mnogi su to dopustili, nemoj i ti!

Prigotovi se. Odradi generalno čišćenje, ali prljavštine svoga srca. Pokušaj sprati sa sebe sva htijenja i ambicije, maknuti zavist, satrti zlobu, uhvatiti se u koštac s lažima, maknuti neiskrene osmijeh... sve, baš sve po uzoru na Novorođenoga kojemu na taj način možeš prići bliže nego ikada.

Jer vidiš, to je bit Božića. Pokušati pronaći u sebi ono najbolje – koliko god duboko zapretano to u nama bilo – izvući to van na površinu i dopustiti da ovlada nama u potpunosti... da tu i ostane. Dostojno Djeteta. Prateći put i svjetlo one betlehemske noći, pronaći ćeš smisao Božića. Odnosno, Božić će biti taj koji će pronaći – tebe.

ukrašavaju kuće, pročelja, dvorišta i ulice, a gase se ona važnija svjetla, svjetla u ljudskim srcima upaljena one divne betlehemske noći. Božićne pjesme glasno odjekuju od adventskih dana i zvuk zvončica prati nas gdje god krenuli, no u tim pjesmama sve je manje Isusa, a sve više samo puke atmosfere tog zimskog blagdana. Božić koji proslavlja rođenje djeteta Isusa postao je politički nekorektan, u zapadnom svijetu sveden na X-mas, neradni dan kada se kiti jelka i kupuju pokloni, okuplja obitelj i zovu prijatelji, napumpava atmosfera ljubavi koja je nekako uspela izbaciti ljubav samu kao neki nepotreban višak. Ironično je da se slavi nešto čemu se svijet iz petnih žila trudi oduzeti smisao.

koji je govorio: *Noćas se dogodilo nešto veliko. Više nikada ništa ne će biti isto.* Božja logika pokazala se dijametralno suprotnom ljudskoj – ona se odlučila za skromnost, smiraj i tišinu.

Danas, dva tisućljeća kasnije, unatoč tome što smo mogli spoznati i shvatiti poruku koja nam je poslana kroz okolnosti rođenja Božića, svijet još uvijek slijedi onu ljudsku logiku koja govori da je dostojno i prikladno obilježavanje u buci, sjaju i raskoši. Svemu upravo suprotnom od one noći čije značenje sve više formalno, a sve manje suštinski obilježavamo.

Današnji svijet trese predbožićno i božićno ludilo, no izgubio je ludilo ljubavi prema Kristu. Fanatično se kupuju sve brojnija svjetla kojima se

ne bi bilo previše za takav događaj.

U noći koja je ovaj svijet promijenila zauvijek sve je ipak bilo potpuno drugačije. Kralj se rodio na najskromnijem mogućem mjestu, gotovo nedostojnu rođenja ljudskog bića – skromnoj štalici – položen u jaslje umjesto u kolijevku. Njegovo rođenje dogodilo se u svetoj tišini, nije ga slavio svijet, a jedina klicanja bili su kliktaji srca Marije i Josipa koji su s najdubljom ljubavlju i poštovanjem promatrali usnulog dječaka zasigurno se pitajući: Što nam ti, dječace, donosiš?

Te noći samo je znak s neba davao do znanja da svjetlo prati Svjetlo, nebesa su si dopustila taj maleni vidljivi znak velike radosti, znamen

KAKVA JE BILA ONA POSEBNA NOĆ KADA SE RODIO NAŠ BOG? Nebesa su, to znamo, slavila utjelovljenje Boga koji se rodio kao čovjek. No, ta je sveta betlehemska noć bila prije svega obavijena mirom i tišinom. Da smo ljude iz onog vremena mogli upitati kako zamišljaju rođenje Mesije, sigurno bi ga smjestili u raskošnu palaču, zlatnu kolijevku, s gomilom koja mu se klanja i kliče njegovo ime. Najbolji glazbenici izvodili bi najsajjniju glazbu kakvu čovjek uopće može stvoriti, najvrjedniji kuhari spremali bi najfinija jela njemu u čast, bezbrojne zdravice poželjele bi mu dug život i zdravlje... sve najbolje i najsvečanije sugerirala bi im njihova ljudska logika i ništa

NIKOLINA NAKIĆ

Božićna slutnja

(Ivo Kozarčanin)

Ko je to, mati, večeras, o prozor kucnuo tako tiho i svilen meko, ko da je – dobar i mio – u našu sobicu malu u goste došao neko?

I zašto turobno tako pjevaju mekana zvona, kakvu to ariju tuže? Putnik je neki ljubazni u ovu božićnu večer donio smrznute ruže.

Osjećam sve više kako mi drhtavo grči se srce kao uplašeno ptiče, i sve polako, polako – kao da se boji doći – prastara poema niče.

O, to je ona božićna presveta, predobra večer, kad sobe mirišu medom, kada su ulice meke, kada je sve kao bajka; o Bogu s kosom sijedom.

Uvire, uvire u me saneno blaženstvo neko, ko mi to donese sreću? Pucketa intimno vatra, plamsaju plameni plavi, sjene se po zidu šeću.

Slutim: zanosne to su iz davnog djetinjstva sjene, pune radosne sjete. Zašto sam večeras, mati, nujan i veseo tako kao maleno dijete?

Poći ću u noć kasnu – kroz ćilim mekanih ulica – dok pada plašljivi snijeg, da navrh jablana golog, što noći beskrajno šuti, bijeli izvjesim stijeg.

No ko to kuca, kuca svu večer o smrznut prozor tiho i svilen meko, zar je zaista večeras u našu sobicu malu u goste došao neko?

BOŽIĆ U OBITELJI

Iako ne bismo trebali dopustiti da nas proguta materijalna strana naših priprema za Božić, priznajmo da su te pripreme – premda u prvom redu duhovne – ipak vrlo utjelovljene, posebno kad je riječ o organizaciji obiteljskih slavlja koja oko jaslica okupljaju i velike i male. Zajedno s djecom iskoristimo svaki dan za pripremanje malih iznenađenja i pojedinosti koje će Božić učiniti doista nezaboravnim!

CHRISTINE
PONSARD

DJECI – I NE SAMO NJIMA – POTREBNO JE TO BLAGDANSKO VRIJEME KOJE JE KAO PREDZNAK VELIKOG SLAVLJA U NEBU. Svjetovni vid božićnih blagdana nije ni luksuz ni podilaženje „duhu ovoga svijeta“. Ako je dobro shvaćen i proživljen, djeci može samo pomoći u otkrivanju otajstva porođenja.

Središnja točka oko koje se kreće cijela božićna proslava sigurno je sveta misa, ako je ostaviti polnočka. Idimo na polnočku s cijelom obitelji. Djeca će biti sretna i ponosna: nije važno ako kasno odu u krevet ili ako zaspju usred mise!

To nije uvijek moguće. Možda je u kući baka slaba zdravlja koja ne može izaći u hladnu noć ili otac koji ne ide u crkvu. Teško je ostaviti ih sasvim same u božićnoj noći. O tome treba razmisliti unaprijed da bi se našlo najbolje rješenje: na primjer da najmlađe dijete pokuša uvjeriti oca da s obitelji ode na misu, ili da adolescent ostane s bakom... Za njega će to biti dobra prigoda da bude sam s njom, a imat će i dobru izliku da ode na neku drugu misu, a ne s „cijelim obiteljskim čoporom“.

Božićno poslijepodne katkada dugo traje: prekasno smo legli ili prerano

ustali, nismo se dovoljno naspavali i blagdanska radost nestaje zbog pospanosti ili nervoze. Možemo unaprijed pripremiti program za to poslijepodne kako bismo bili spremni kod djece probuditi oduševljenje i usmjeriti njihovu energiju. Neke obitelji provedu božićnu noć u uskom krugu, a popodne tu radost ponesu usamljenim ljudima: bolesnima u bolnicama, starijim osobama, itd. Drugi prirede predstavu. Za to ne treba imati ni posebna sredstva ni posebne talente. Dovoljno je da nekoliko djece bude motivirano i da im „veliki“ pomognu (roditelji ili starija braća i sestre). Neka svaka obitelj učini po svojim mogućnostima: žive slike, mali scenski prikazi, marionete, glazba i pjevanje, itd. Tema predstave? Božićno evanđelje (ili Navještenje, Pohođenje, Tri kralja), ili odlomci iz Starog zavjeta koji govore o iščekivanju Mesije koje završava Porođenjem, ili neka božićna bajka. Što bilo da bilo, obiteljski rad na toj predstavi izvrstan je oblik pripreme za Božić. Dok pripremaju scenski prikaz nekog odlomka iz Evanđelja, djeca mogu iznutra otkriti puno toga: mogu upoznati lik Abrahama ili Djevice Marije! Iz tih zajedničkih napora rađa se istinska radost koja će

obilježiti djecu (i cijelu obitelj) mnogo dublje od najskupljih igračaka.

Božić je i prigoda za razmjenjivanje darova. Darovi ne smiju odvratiti našu pozornost od glavnog božićnog dara koji nam dolazi od Boga, a to je njegov Sin. Darovi koje razmjenjujemo znakovi su ljubavi na koju nas Isus poziva, pod uvjetom da su darovani i primljeni u tom duhu. Žalosan je slušati kako neka djeca pričaju o darovima koje će primiti: kao da su im roditelji to dužni. U tom bi se slučaju moglo reći da se uloga roditelja svodi na vađenje što veće novčanice iz novčanika. Velika je radost primiti dar iz ruke ljudi koji ih vole... I još veća kad otkriju što smo sve za njih svojim rukama napravili!

„Način na koji se daje vrijedi više od onoga što se daje“: ovo pravilo ima svoje granice, ali je u biti istinito. Neka nas to pravilo vodi kad pripremamo darove za svoju djecu, i zajedno s njima, za one koje volimo.

Na Božić, Bog koji je postao čovjekom dolazi reći svakom od nas: „Ti si za mene jedinstven i nezamjenjiv. Ljubim te takva kakav jesi“. Na to smo konkretno pozvani u slavljenju Božića.

Vjera u obitelji, Verbum, Split

MARCO
ZAPPELLA

SVAKO DIJETE KOJE SE RODI PODSJEĆA NAS DA SE BOG NIJE UMORIO OD ČOVJEKA!

Stiže nam Božić i stiže Sin Božji, jedan Bog koji se učinio tako malenim da sama pomisao izaziva ganuće... Ipak, On je tako odabrao, odabrao

se, odlučite nešto dobrog učiniti u životu, male stvari, sasvim jednostavne, kao na primjer: reći hvala, učiniti znak križa, naučiti tražiti ispriku.

Ali iznad svega, recite hvala za dar svojega života koje ste besplatno primili, recite hvala za tatu i mamu, nije važno ako nisu savršeni, ako su nas ranili, ako nas nisu razumjeli, nije važno, recite hvala!

Od tada do danas, kad se nalazim ispred nekih jaslica, malih, velikih, lijepih ili manje lijepih, kažem: „Hvala!“ i tražim pomoć Maloga Isusa.

Danas sam tata i svjestan sam koliko je važno govoriti djeci o Isusu, činiti da poznaju Isusa, jer naši mladi odrastaju u jednoj teškoj stvarnosti gdje ima malo mjesta za Boga, skoro nimalo. I ako djeca niti u kući ne pronađu Boga, upadaju u rizik. Riskiraju promašiti u životu čak i ako postanu liječnici, profesori, političari ili tko zna tko!

i što piše. Nemam iluziju da se moj sin ispravno koristi mobitelom, jer nije tako!

Naša djeca tinejdžeri se muče jer u ruci imaju uređaje odraslije od njih samih, imaju pornografiju samo jednim klikom, mogućnost rizičnih i opasnih susreta, online igrice koje ih prilijepe za sebe, put do jednostavnih oklada. Ako nedostaje Wi-Fi, čini se kao da nedostaje zraka za disanje; ako nisu povezani... mladi izgledaju ugašeni! Povezani na što? S kim?

Ove godine želim da Božić za mene bude ponovni poziv „povezati“ se

WI-FI: BOŽIĆ LOZINKA: MALI ISUS

je imati potrebu za nekim tko će Ga zagrliti, ljuljuškati Ga, dati Mu jesti, oprati Ga, nasmijavati, tješiti kad plače... koja nježnost – jedan takav Bog!

I doista je tako, ne možemo se bojati jednog Boga „djeteta“. Koliko je milosrđa u jednom ovakvom izboru!

Sjećam se prvih živih jaslica koje smo napravili ovdje u Međugorju; bili su tu Majka Elvira i fra Slavko. On je od nas zatražio da načinimo žive jaslice pored crkve u Međugorju.

Majka Elvira nam je rekla: Momci, kad kleknete ispred Josipa, Marije i Maloga Isusa u jaslicama, dajte tom Djetetu svoja srca, svoje nade, svoje rane, svoju prošlost, pustite Malom Isusu da vas smekša... Prepustite Njemu svaku svoju želju, angažirajte

Ako u životu ne susretneš Boga, promašio si! Za mene je to Božić. Ne može, ne treba i ne smije ostati samo jedan lijep osjećaj. To je sjećanje na Boga koji me ljubi i ljubi me tako snažno da mi je povjerio svojega Sina! Kakvo veliko povjerenje!

Božić je vrijeme darivanja... marketing to jako dobro zna, djeca traže najbolji smartphone, najbrži, najveći... ne one prehistorijske. U svijetu tehnologije stvari stoje ovako: čim kupiš jednu novu stvar, već je „stara“, ne znam kako je to moguće, ali mi kažu da je tako... Mladi od nas traže da idemo u korak s vremenom. Kojim vremenom? Kakvim korakom?

Sjećam se pogleda svojega najstarijeg sina kad je dobio svoj prvi mobitel – bio je sretan, oduševljen... ali su poslije nastali problemi, pravi problemi. Dok ga još nije imao, uvijek se čula ista priča: Svi to imaju, samo sam ja drugačiji... ne mogu komunicirati s prijateljima... itd. Sada, kad ga ima, još je teže. Treba mu ograničiti vrijeme korištenja, pitati ga što traži na internetu, gledati kome

s Bogom i tražiti Wi-Fi koji će me držati „online“ s Isusom. Kako je lijepo kad osjetim kao da mi nedostaje zraka za disanje kad nemam tu povezanost; kako bi bilo lijepo kad bi naši mladi tražili Isusa kao što traže povezivanje s mrežom...

Na nama je roditeljima, nama koji smo tate i mame, pokazati da nam nedostaje zraka kad nismo povezani s Isusom... pokazati ljepotu i radost povezanosti s Njim. Ja prvi imam tu potrebu, jer kad molim, postajem bolji, postajem sretniji i nasmješniji, više sam u miru.

Zapravo, Wi-Fi mreža s Bogom je molitva..., a lozinka su jaslice, Malí Isus.

Sretno vam povezivanje s Božićem!

BIO JE TO POSEBAN BOŽIĆ

ROBERT
RUKAVINA

PREDBOŽIĆNO JE VRIJEME POSEBNO VRIJEME KROZ GODINU VEĆINI LJUDI. Sve postaje radošnije, ljepše. Ljudi na poseban način zrače, iako toga možda i nisu svjesni. Advent, iako sličan korizmu, nekako se puno lakše proživljava od korizme. Iščekivanje rođenja Isusova u svima nama budi radost. Iako bi i u adventu mogli postiti, radije si priuštimo šalicu kuhanog vina, s cimetom i klinčićima, od kojeg zamiriše čitava kuća, ili kradom, na brzinu, da supruga ne vidi, 'smažemo' koji kolačić ispečen za Božić u čast Djeteta Isusa. Siguran sam da Isus nema ništa protiv. Gleda djecu u nama, kao Gospa.

Zornice, adventske pjesme, mišna čitanja, sve nas to priprema na slavlje koje toliko iščekujemo. Nažalost,

posljednjih godina vanjska obilježja iščekivanja Božića pokušavaju Božić umanjiti i svesti ga na obično trgovanje i utržak. Zato nam je budno paziti da se i nama ne dogodi Božić u kojemu će nam najbitnije biti što nam je tko stavio ispod bora. Ako već razmišljamo o darivanju, onda bismo svakako trebali darivati Slavljenika, a ne jedni druge.

U mojoj obitelji se svakodnevno moli. U vrijeme adventa uz svjetlost svijetla molimo krunicu, sviramo i pjevamo. Poseban doživljaj iščekivanja rođenja Kralja svih naroda čini molitva djece, koja Zdravo Mariju mole na desetak svjetskih jezika koje su naučili u Međugorju za vrijeme molitve krunice.

U vrijeme adventa prije nekoliko godina supruga je došla na ideju kako

da se na dodatan način pripremimo za rođenje Isusa. Predložila je djeci da od prvog dana adventa pa do Badnjaka svaki dan na papir zapišu dobre i loše stvari koje su učinili kroz dan. Kasnije mi je priznala da ni sama ne zna što će na Badnjak s tim papirima. Nije ni meni bilo jasno, ali sam mislio – već će Bog poslati rješenje. Dani su prolazili, Božić se bližio. Nekoliko djece je prihvatilo i bilježilo, neki nisu, neki su samo pisali loša djela, uglavnom, nisu baš najozbiljnije prihvatili mamin prijedlog. Na Badnjak idemo po bor: prije, dok su sjedišta automobila to dopuštala, išli smo svi, sada najviše šestero djece. Kupili smo velik bor i postavili ga u dnevni boravak da ga djeca ukrase kuglicama. Odjedanput

je došlo rješenje za ispisane ili poluprazne dječje papire. Shvatio sam: loša djela neka pročitaju, razmisle o njima i neka ih se odreknu, a za svako dobro učinjeno djelo neka dobiju po jednu kuglicu i njome ukrase bor. Tog Božića imali smo prekrasan, do stropa dnevnog boravka velik bor, a na njemu umjesto pedesetak, samo desetak kuglica koje su nekako tužno visjele na boru.

Bio je to poseban Božić, rekao bih neponovljiv, jer bez obzira na našu mlakost Isus se rodio u našim srcima. Dijete Isus nije gledalo na količinu darova koje smo prinijeli, već na srce kojim smo ih davali. Gledao je na djecu koja su punim glasom pjevala: „Icuće mileni Booze moj, slce ti daajem da sam tvoj!“

Hvaljen Isus i Marija!

Zovem se Vladimir Marčinko, živim u Sesvetama, oženjen sam i otac troje djece. Vjerni sam čitatelj i pretplatnik *Glasnika mira*. Htio bih Vam zahvaliti što putem svoga glasila širite duh Međugorja diljem naše domovine i svijeta i što nam donosite prisutnost i blizinu naše drage Majke, Kraljice Mira.

Moja obitelj posebno je vezana uz Međugorje. Zagovorom Kraljice Mira dobili smo dar djece. Nakon dva spontana pobačaja supruga i ja smo otišli u Međugorje i napravili zavjet Gospi, predali joj našu obitelj i molili da nam svojim zagovorom isprosi djecu. Mi smo joj zauzvrat obećali zajedno moliti krunicu. Gospa nam je pomogla i narednih godina dobili smo troje divne djece. U znak zahvalnosti i privrženosti Gospi supruga i ja svake godine hodočastimo pješke od Tomislavgrada do Međugorja s jednom grupom prijatelja i rođaka.

U prilogu Vam šaljem jedan tekst koji sam napisao prošle godine u božićno vrijeme. Radi se o sljedećem: prošle godine u došašću svaki je kolega u firmi trebao obaviti neki zadatak kao pripremu za dolazak Božića; bilo je simpatično.

Ja sam imao zadatak svima poslužiti „božićni čaj“. U sklopu toga napisao sam i spomenuti tekst koji sam poslao e-mailom kolegama, a istovremeno sam im poslužio čaj. Tekst je možda prikladan za objavu u božićnom broju *Glasnika mira*. Želim Vam puno uspjeha u daljnjem radu i širenju istine o Međugorju. Srdačan pozdrav i Božji blagoslov uz zagovor Kraljice Mira.

Vladimir Marčinko, Sesvete

BOŽIĆNI ČAJ

Čaj ispijen u društvu dragih ljudi daje poseban čar svakom susretu, srca se otkrivaju i govore jedno drugom radošću prijateljstva i blizinom obiteljskog zajedništva.

Toplina čaja grije umorna srca u dugim zimskim noćima... Njegov miris budi u nama spokoj uspavanih staza djetinjstva... Njegova aroma ispunja nas radošću novog jutra noseći u sebi pjev ptica i žubor planinskog potoka.

Ipak... božićni čaj je nešto daleko posebnije.

On u sebi nosi sjećanje na hladnoću jedne špilje, ali nas ujedno ispunja toplinom i ljubavlju obiteljskog ognjišta.

Njegov miris donosi sliku jedne davne noći i zatvorenosti ljudskog srca pred siro-

mašnima u potrebi, ali u sebi nosi i nadu da se srce može otvoriti i promijeniti.

Dok ga pijemo, čujemo u sebi prvi pláč jednog Djeteta i vidimo oči jedne Majke koje nas gledaju s ljubavlju i nježnošću.

Njegova aroma probada naše srce tvrdoćom jednih jaslca i oštrinom slame, ali ujedno nam govori koliko smo jedinstveni, koliko smo dragocjeni, koliko smo ljubljeni.

Božićni čaj budi u nama svjetlo jedne Zvijezde koja može rasvijetliti sve naše tmine.

Neka nas božićni čaj oslobodi svake pospanosti, neka nas učini budnima čuti glas tog malenog Djeteta koje se uskoro ima roditi i čija Zvijezda želi obasjati staze našega života.

BOŽIĆ JE POSTAO KOMERCIJALNI BREND

BOŽO SKOKO

**ADVENTSKI UGOĐAJ ZAVLA-
DAO JE EUROPSKIM I SVJET-
SKIM METROPOLAMA.** Gradovi
su urešeni, trgovci i ugostitelji
prilagodili su svoju ponudu, trgo-
vački centri sjaje predblagdanskim
simbolikom, milijuni ljudi se vesele
darovima, kuhanom vinu, mede-
njacima, bogatoj trpezi i veselim
božićnim pjesmicama...

Pritom se Božić s nestrpljenjem
iščekuje, ne samo u kršćanskim
zemljama već i diljem svijeta, pri-
mjerice u dalekom Japanu ili Kini.
Budisti, židovi, pa čak i muslimani u
pojednim zemljama slaviti će Božić.
„Kako netko može biti protiv blag-
dana darivanja i zajedništva, protiv
šarenog božićnog drvca i ukrašenog
doma tih dana u godini?“ napisao
je jedan američki kolumnist, inače
deklarirani ateist. „Uostalom, mediji i
popularna kultura nas toliko zasipaju
tim blagdanskim ugođajem da ne
možemo odoljeti“, dodaje.

Ali kakve veze takav Božić ima s
onim kršćanskim koji bismo trebali
slaviti, prisjećajući se dolaska Boga
na Zemlju u ljudskom obličju!? Božić
o kojem govori te koji svijet slavi i
kojem se raduju i vjernici i nevjer-
nici produkt je konzumerizma i
sveopće komercijalizacije. On je samo
još jedan povod da više kupujemo,
trošimo, družimo se i veselimo!
Mnogi koje će i ovog adventa zahva-
titi ta predblagdanska groznica nisu
ni svjesni što zapravo obilježavaju.
Uostalom, nije ih ni briga. Zar treba
neki povod da bismo malo uživali u
šarenilu usred dugih zimskih noći?

Vladari Božića i božićnog ugođaja
tako su postali veliki proizvođači
i prodavači, industrija popularne
kulture, osobito film i mediji... Njihova
interpretacija i pakiranje Božića
nerijetko gura u zapećak i samog
malog Isusa, kao suvišnu figuru. Bo-
žić je postao komercijalni brend i bez
kršćanskog značenja. A sve ono što
se događa diljem svijeta, nažalost sve
više osjećamo i u vlastitom domu!

Početak adventa, prije dvije godi-
ne, proveo sam anketu među svojim
zagrebačkim studentima pitavši
ih na što ih asocira riječ „Božić“?
Navodili su različite odgovore poput
darova, kupovine, gužvi, praznika,
bogatih trpeza, nakita, bora, snijega,
djeda božićnjaka, domjenaka, zabave,
SMS poruka i odmora... Tek dvoje ih
je spomenulo crkvu i polnočku. Jed-
no – malog Isusa! Nitko nije spome-

nuo obiteljsko zajedništvo, a kamoli
ispovijed. Dakle, uobičajena slika
Božića kakvu svakodnevno gledamo
na televiziji i u novinama ili susre-
ćemo na gradskim ulicama. Hrvatski
će građani – procjenjuju stručnjaci
– unatoč krizi i neimaštini do Božića
potrošiti i nekoliko milijardi kuna
u različitim trgovačkim centrima i
trgovinama. Uglavnom na stvari koje
nam nužno ne trebaju ili nam Božić
ne će učiniti nimalo sretnijim. Mnogi
će se zadužiti kako bi sve to kupili jer
žele biti „u trendu“ i ne žele zaosta-
jati za susjedima. Onima koji imaju
previše novca, Božić je često izlika
za novu odjeću, automobile, skupe
darove, luksuzne večere i putovanja u
inozemstvo. Oni siromašniji poku-
šat će skrpati kraj s krajem kako bi
osigurali bogatiju obiteljsku trpezu
i tješiti se time da potrošnja ionako
nije bit Božića...

**Danas Božić slave
svi, pa čak i oni koji
nemaju pojma zašto
se on uopće slavi.
Mali Isus gotovo je
postao nevažan.**

Da smo prije tridesetak godina
proveli anketu među našim sugra-
danima i zapitali ih na što ih asocira
Božić, sigurno bismo dobili sasvim
drugačije odgovore poput: jaslice, bor,
polnočka, obiteljsko okupljanje, mali
Isus, solidarnost, crkva, čestitke...
Možda je to ipak samo nostalgично
prisjećanje, ali morate priznati da
su nam Božići prethodnih desetljeća
izgledali sasvim drugačije. Onaj tko
je slavio, u tom je blagdanu pronala-
zio smisao i poticaj. A onaj tko nije,
ionako nije imao potrebu pretvarati
se da mu je taj blagdan važan. Danas
Božić slave svi, pa čak i oni koji ne-
maju pojma zašto se on uopće slavi.
Mali Isus koji se prije nešto više od
dvije tisuće godina s Neba spustio na
zemlju i postao čovjekom, kako bi
okusio sva naša iskušenja i pokazao
nam da se – unatoč svemu – može
biti čovjek sukladno svim božanskim
i ljudskim pravilima ponašanja, go-
tovo je postao nevažan. U ovoj silnoj
predblagdanskog gužvi zaboravili smo
na to djetesce iz betlehemske štalice.

A ako ga se i sjetimo, onda je to
više-manje na razini folklora, šoubi-
znisa, marketinga ili umjetnosti.

Često želimo pobjeći iz te gradske
predblagdanske vreve i jurnjave,
pogasiti sve one prigodničarske TV
emisije i vratiti se toplini obiteljskog
ognjišta, predbožićnoj radosti i ad-
ventskom iščekivanju kakvo nosimo
iz djetinjstva. Međutim, pitanje je
možemo li uopće više pronaći takav
Božić!? Nažalost, komercijalizacija
ovog velikog blagdana u dobroj je
mjeri zahvatila i naš bosansko-her-
cegovački zavičaj. Globalizacija je
učinila svoje pa zapadni trendovi
„pakiranja“ Božića i popratni sadržaji
koji nemaju puno veze s njegovim
izvornim značenjem dio su i naše
svakodnevice.

S jedne strane ta je globalizacija
učinila da se Božić slavi po cijelom
svijetu. Međutim, mnogi od njih
u ovom blagdanu vide prije svega
simbolično značenje, kao što ga mi
primjerice vidimo u sve agresivnijem
Valentinovu. Taj trend je potaknut
čistim komercijalnim interesima
i željom vladara tržišta da svojim
potrošačima izvuku nešto više novca
iz džepa. Kako je riječ o kršćanskom
blagdanu i prisjećanju na dan kad se
Bog „utjelovio“ na Zemlji, ionako ih
nije pretjerano briga. U prilog tome
govori i činjenica da se u javnom go-
voru, u medijima, pa i u čestitkama
engleski naziv Božića – „Chris-
tmas“ – sve više zamjenjuje onim
bezličnim „X-Mas“! Većini onih koji
slave Božić, Isus je očito nepotreban.
Dapače, mogao bi im nekim svojim
zahtjevima i porukama pokvariti
blagdanski ugođaj i sveopće opušta-
nje. Dovoljna je i simbolika okuplja-
nja, razmjene darova i ukrašavanja
jelke. A za dobar „štimmung“ ionako
ne treba previše razloga. Uostalom,
pogledajmo kako se svakog proljeća
u hrvatskim gradovima sve veselije
proslavlja zaštitnik Irske sveti Patrik.
Teku potoci piva i mladi se odijevaju
u zeleno u čast Irske, iako s njome
nemaju baš nikakve veze. A pritom
vjerojatno nemaju pojma tko je uopće
službeni nebeski zaštitnik Hrvatske,
jer trgovci i mediji očito nisu stigli
blagdan svetog Josipa iskomercijali-
zirati.

Marketing, mediji i trgovina čine
čuda. I baš sve postaje predmetom
prodaje, odnosno rasprodaje. Ništa
više nije sveto. Sve se može iskomer-
cijalizirati i na svemu zaraditi.

VINKO PAULSKI, LAZARISTI I MILOSRDNICE

Kad bismo tražili čovjeka koji će najbolje povezati Godinu posvećenog života, koja je pri kraju, s Godinom milosrđa, koja upravo počinje, teško da bismo našli boljega od svetog Vinka Paulskog. Mladić koji je postao svećenik u nadi da će pobjeći od siromaštva u kojemu je rođen, svećenik koji je kao duhovnik dospio sve do kraljevskog dvora, u konačnici se vratio siromasima kojima je posvetio sav svoj život i tako postao uzorom vršenja tjelesnih i duhovnih djela milosrđa.

NIVES ROVIS

U XVII. STOLJEĆU FRANCUSKA JE NAJMNOGOLJUDNIJA ZEMLJA EUROPE I BROJI 25 MILIJUNA STANOVNIKA.

To je stoljeće bijede, gladi, ratova i epidemija, napose kuge.

Na vrhu društvene hijerarhije nalazi se plemstvo koje se dijeli na bogato i moćno visoko plemstvo koje živi na kraljevskom dvoru i ono provincijsko, uglavnom siromašno.

Buržoazija se u to vrijeme obogaćuje i mnogo radi, ali odbija „ponižavajuće“ poslove. Radije se bavi administrativnim i prav-

nim poslovima, nego trgovinom i industrijom. Živi u gradovima, ali voli posjedovati zemlju, želi vladati nad seljacima i gradskim stanovništvom, oštro kritizira plemstvo koje smatra beskorisnim.

Na selu žive siromašni seljaci, ali najbjedniji od svih su bezemljaši koji pokušavaju preživjeti radeći na tuđim imanjima ili odlazeći u gradove, gdje žive u najvećoj mogućoj bijedi. Oni tijekom cijelog XVII. stoljeća podižu pobunu za pobunom, što će krajem XVIII. stoljeća kulminirati u velikoj Francuskoj revoluciji.

Društvo je skoro u potpunosti katoličko. U Crkvi vlada stroga hijerarhija. Postoji tzv. visoki kler (nadbiskupi i biskupi) i niski kler (župnici i kapelani). Osim toga, tu je „svjetovni“ kler (koji živi u svijetu) i „regularni“ kler (redovnici koji žive u zajednicama po nekom zajedničkom pravilu). Samostani su brojni i vrlo bogati (benediktinci u gradovima, cisterciti na selima). Postoje i prosjački redovi – franjevci i dominikanci, te prosvjetni redovi – isusovci i oratorijanci.

U tom se okruženju pojavljuje Vinko Paulski.

VINKO PAULSKI

Vinko Paulski je rođen 24. travnja 1581. (ili 1576.?) u mjestu Pouy (koje je poslije u njegovu čast bilo preimenovano u Saint-Vincent-de-Paul) u jugozapadnoj Francuskoj, a umro 27. rujna 1660. u Parizu, u kući lazarista – družbe koju je utemeljio. Papa Benedikt XIII. beatificirao ga je 12. kolovoza 1728., a papa Klement XII. kanonizirao 16. lipnja 1737. Papa Leon XIII. proglasio ga je 1885. svetim zaštitnikom karitativnih djelatnosti. Njegovo neraspadnuto tijelo počiva u kapelici sv. Vinka Paulskog u Parizu.

Vinko je u početku želio pobjeći od siromaštva u kojemu je rođen. Najvjerojatnije je računao na kakvu

unosnu svećeničku službu da bi se onda mogao povući u mirovinu i vratiti k svojim koji su se toliko za nj žrtvovali, no Providnost je za njega imala drugačije naume... Po raznim događajima i kušnjama vratila ga je siromasima, kojima je u konačnici posvetio sav svoj život. Izbliža je upoznao svijet i njegovu bijedu, ratove, progone, zločine, grijeh i neznanje, kako među siromašnima, tako i među bogatima i među svećenstvom.

DJETINSTVO I MLADOST

Vinko je četvrto dijete u obitelji sa šestoro djece – četiri sina i dvije kćeri. Otac mu je običan seljak, dok majka potječe iz plemićke obitelji nižega stupnja. Od ranog djetinjstva pomaže roditeljima koji teškom mukom prehranjuju brojnu obitelj pa radi kao pastir te čuva ovce, krave i svinje. Iako je obitelj siromašna, otac ga šalje u Dax, u školu koju drže franjevci, gdje ostaje tri godine. Dobar je učenik. Sa šesnaest godina ulazi u malo sjemenište, a 1597. počinje studirati teologiju u Toulouseu. Svećenički red prima 23. rujna 1600.

ŽIVOTNE KUŠNJE

Po povratku s jednog putovanja, 1605. pada u ruke muslimanskih pirata koji u to vrijeme vladaju Sredozemnim morem. Biva prodan u roblje i preprodavan raznim vlasni-

cima. Posljednji od njih je jedan alkemičar podrijetlom iz Nice koji je bio prešao na islam. Vinko ga uspijeva vratiti kršćanskoj vjeri pa se nakon dvije godine zajedno s njim vraća u Rim da zatraži oprost od pape.

Po preporuci Svete Stolice, Vinko 1610. postaje ispovjednik kraljice Margarete koja pod njegovim utjecajem trećinu svih svojih prihoda počinje izdvajati za karitativnu djelatnost. S trideset jednog godinom Vinko postaje župnik u predgrađu Pariza. Od 1622. do 1630. popravljajući crkvu koja se ruši. U to vrijeme postaje odgojitelj i učitelj, a onda i ispovjednik u kući plemićke i vojničke obitelji de Gondi.

Proživljava duhovnu i moralnu krizu i teško razočaranje sve dok ga u siječnju 1617. ne pozovu na samrtnu postelju jednoga starca koji se želi ispovjediti. Taj ga događaj tako duboko pogađa da sutradan drži gorljivu propovijed i sve mještane poziva na ispovijed. Odaziv je tako velik da Vinko doživljava osobni obrat: shvatio je da je nužno naviještati evanđelje siromasima. Tako je blagdan Obračenja sv. Pavla, kako je i sam tvrdio, bio početak njegova poziva i Misijske družbe.

UTEMELJITELJ, GRADITELJ I DUHOVNIK

- 1625. utemeljuje Misijsku družbu čiji je zadatak evangelizirati siromahe po selima.
- 1633. utemeljuje Družbu sestara milosrđa koje se brinu za bolesne i za siromašne općenito.
- 1638. otvara sirotište.
- 1653. otvara bolnicu.

Posebnu brigu vodio je o duševnom stanju vjernika pa je osmislio duhovne vježbe na kojima su se susretali, zajedno jeli i molili i bogati i siromašni. U službi siromaha znao je mobilizirati francuske plemićke i visoku buržoaziju. Na njegovim je rukama po vlastitoj želji 14. svibnja 1643. preminuo francuski kralj Luj XIII.

LAZARISTI

Temeljni cilj Misijske družbe (Lazarista) koju je utemeljio sveti Vinko Paulski jest slijediti Krista evangelizirajući siromahe. U uskoj vezi s dijecezanskim svećenstvom Misijska družba vodi putujuće pučke misije, radi na izobrazbi budućih svećenika i u misijama u siromašnim zemljama. Sastoji se od svećenika i braće laika

koji su zajedno uključeni u misijske projekte.

Prve je suradnike Vinko sabrao 1625. godine. Družba se oblikovala oko utemeljitelja i petero svećenika koji su se posvetili evangelizaciji siromaha na selima. S odgojem svećenika započeli su – na želju biskupa – već 1628. u mjestu Beauvais držeci duhovne vježbe za ređenike, što je bila nužna potreba toga vremena koju je napose naglašavao Tridentinski sabor.

U početku su živjeli na imanju plemićke obitelji de Gondi, a 1632. preselili u bivšu bolnicu svetoga Lazara u kojoj se nekada liječilo gubavce, po čemu su prozvani lazaristi. Od 1633. nadalje sveti Vinko svakoga utorka drži svoja slavna „Predavanja utorkom“.

Pariški nadbiskup priznaje Družbu 1626., što potvrđuje papa Urban VIII. 1633. i papa Aleksandar VII. 1655. Prve je lazariste Vinko poslao u Alžir već 1646., na Madagaskar 1648., a u Poljsku 1651. Poslije njegove smrti, lazaristi odlaze u udaljene misije u

Otomansko carstvo (1783.) i u Kinu (krajem 18. stoljeća). Pokreću karitativne i odgojne ustanove koje djeluju i dan-danas. Godine 1792. lazaristi već vode 51 sjemenište u Francuskoj.

Družba danas broji oko 4150 članova u 535 kuća širom svijeta. Prioritet joj ostaje evangelizacija siromaha i osoba izguranih na rubove društva.

ORIGINALNOST LAZARISTA

Lazaristi su svjetovna ustanova iako njezini članovi polažu zavjete siromaštva, čistoće i poslušnosti. Članovi mogu biti svećenici ili braća. Nisu redovnici. Misijska družba je družba apostolskog života, što znači da njezini članovi žive u zajednici kako bi se što više predali i posvetili misionarskom apostolatu, bilo u nekršćanskim zemljama, bilo među raskršćanim slojevima i područjima zemalja koje se smatraju kršćanskima.

LAZARISTI U HRVATSKOJ

Misionari sv. Vinka su u Hrvatsku došli god. 1958. iz Slovenije i nastanili se u Vrapču (Zagreb). Tu su se školovali đaci iz Slovenije, Hrvatske i ostalih dijelova bivše Jugoslavije. Danas zajednica lazarista u Hrvatskoj ima samo kuću u Vrapču s deset članova (6 svećenika, 2 brata laika i 2 bogoslova). Djelatnost je u najvećoj mjeri usredotočena na dvije župe i na pastoral psihijatrijske bolnice Vrapče.

MILOSRDNICE

Družbu su utemeljili sveti Vinko Paulski i sveta Lujza de Marillac. Milosrdnice su ženska družba apostolskog života papinskoga prava.

Suočen s patnjom i siromaštvom tadašnjeg vremena, Vinko Paulski je uz pomoć skupine imućnih žena, pripadnica francuske aristokracije, počeo organizirano pomagati siromasima. Pridružila mu se jedna seoska djevojka – Marguerite Naseau (1594. - 1633.) – da bi obavljala poslove koje te gospođe nisu smjele obavljati. (Plemstvo u to vrijeme nije smjelo raditi svojim rukama pod prijetnjom kazne gubitka plemićkog naslova.) Tako je Marguerite postala prva službenica siromaha. Njoj su se pridružile i druge djevojke pa je tako 29. studenog 1633. nastala Družba milosrdnica čiju je izobrazbu Vinko povjerio Lujzi de Marillac. Djevojke i žene najprije su se brinule za siromahe i bolesnike u svojoj okolini, a onda i po bolnicama. Preuzele su izobrazbu siromašnih djevojčica,

brigu za napuštenu djecu, zatvorenike, ranjene vojnike, izbjeglice, starce, mentalne bolesnike....

Već 1652. utemeljitelji šalju prve sestre u Poljsku. Danas je Družba prisutna u 91 zemlji na svim kontinentima. Njihov je moto „Potiče nas ljubav Isusa Raspetoga“. U stotinjak zemalja živi i djeluje blizu 20 000 sestara. Izvanredno djelo sv. Vinka Paulskog bilo je moguće ostvarivati samo uz suradnju jakih žena, među kojima je svakako bila najvažnija Lujza de Marillac koju je 1920. beatificirao papa Benedikt XV., a 1934. kanonizirao papa Pio XI. Lujza de Marillac se, kao i Vinko Paulski, ubraja među najzaslužnije osobe francuske povijesti i Crkve uopće.

ORIGINALNOST MILOSRDNICE

Milosrdnice su prva ženska kongregacija za koju ne vrijedi pravilo stroge klauzure. „Njihov je samostan bolnica, njihova ćelija iznajmljena sobica, njihova kapelica župna crkva, njihov klaustar otvorena cesta, njihova klauzura poslušnost, njihov zid strah Božji, a veo sveta skromnost“, kaže njihovo pravilo.

MILOSRDNICE U HRVATSKOJ

Povijest hrvatskih milosrdnica započinje 5. rujna 1845. godine, kad je na poziv zagrebačkog biskupa Jurja Haulika iz austrijskog Tirola stiglo u Zagreb šest sestara kako bi bile učiteljice u zagrebačkim katoličkim školama i bolničarke u bolnicama koje se planiralo osnovati.

O savršenosti kršćanstva i nesavršenosti kršćana (2/4)

TROSTRUKA IZDAJA

LJUDI OKRIVLJUJU KRŠĆANSTVO ZA ONO ZA ŠTO SU SAMI KRIVI

ali ona dokazuje da su i kršćani bili zaslijepljeni strašću, da njihova narav nije bila prosvjetljena, da su svoju grješnost pokazivali, da nisu razumijevali istinu i sveta djela, kao ni duh kome su pripadali. Kad je Petar, želeći zaštititi Isusa, izvukao svoj mač, udario slugu velikog svećenika i odsjekao mu uho, Isus mu je rekao: „Vrati mač

Kršćanstvo se suprotstavlja ljudskoj naravi, teži za njezinim prosvjetljenjem i preobražavanjem, a ljudska narav suprotstavlja se kršćanstvu pokušavajući ga izopačiti. Borba između božanskog i ljudskog je stalna, u njoj ono božansko prosvjetljuje ono ljudsko, a ono ljudsko izopačuje ono božansko.

IZOPAČENO RAZUMIJEVANJE DOGMI DOVELO JE DO OTPADNIŠTVA OD KRŠĆANSTVA

To izopačeno, ljudski ograničeno razumijevanje kršćanskih dogmi dovelo je do otpadništva od kršćanstva. Također je bila izopačena i sama ideja o Crkvi: promatralo se izvanjski život Crkve pa se Crkvu poistovjećivalo s hijerarhijom, obredima i grijesima kršćana. Još i gore: na Crkvu se gledalo kao na instituciju. Više i dublje promatranje Crkve iznutra kao duhovnog organizma, kao mističnog tijela Kristova bilo je dostupno neznatnoj manjini. Čak se i liturgiju promatralo kao izvanjski obred i odnosilo prema njoj kao prema ceremoniji. Viši, otajstveni smisao liturgije ostao je potpuno nedostupan pseudo-kršćanima. Zbog toga i jesu lako napuštali Crkvu, sablažnjavali se nad manama klera i nad nedostatcima crkvene organizacije koja previše nalikuje državnoj ustanovi, zgražali se nad izvanjskim odnosom kršćana prema vjeri i nad licemjerjem razmetljive bogobojznosti.

BOŽANSKA I LJUDSKA STRANA CRKVE

Uvijek treba imati na umu da je Crkva i božanska i ljudska ustanova, da je život Crkve bogo-ljudski život, uzajamno djelovanje božanskog i ljudskog. Božanski temelj Crkve je vječan i nepogrešiv, svet i čist, ne može biti nagrđen i vrata pakla Crkvu ne mogu nadvladati. Božanska narav Crkve jest sam Krist koji je Glava Crkve. Temeljna svojstva naše vjere i crkvenih dogma, evanđeoska narav nauka, svete tajne, to je djelovanje milosti Duha Svetoga u Crkvi. No ljudska strana Crkve grješna je i nepostojana i u njoj mogu postojati izopačivanja, bolesti, potištenost, bespomoćnost – kao što može postojati i stvaralačka pobuda, napredak, obogaćenje, preporod. Grijesi kršćana i grijesi crkvene hijerarhije ne pokazuju grješnost Crkve, uzete u njezinoj božanskoj biti, i nikako ne umanjuju svetost same Crkve.

BOŽANSKO PROSVJETLJUJE LJUDSKO, A LJUDSKO IZOPAČAVA BOŽANSKO

Kršćanstvo se suprotstavlja ljudskoj naravi, teži za njezinim prosvjetljenjem i preobražavanjem, a ljudska narav suprotstavlja se kršćanstvu pokušavajući ga izopačiti. Borba između božanskog i ljudskog je stalna, u njoj ono božansko prosvjetljuje ono ljudsko, a ono ljudsko izopačuje ono božansko. Kršćanstvo uzvisuje čovjeka, stavlja ga u središte svijeta: Sin Božji je postao čovjekom, utjelovio se i na taj način posvetio ljudsku narav. Kršćanstvo čovjeku pokazuje najviši cilj života, govori o najvišem podrijetlu čovjeka i o njegovu najvišem predodređenju. Kršćanstvo se razlikuje od mnogih drugih religija po tome što ne laska ljudskoj naravi u njezinoj grješnosti, u njezinu posrnutom stanju, nego traži čovjeka herojskog samoopredjeljenja.

ČOVJEČNOST BOGA I BOŽANSTVENOST ČOVJEKA

Ljudska narav, poražena praroditeljskim grijehom, teško može primiti božansku istinu kršćanstva, teško razumije bogo-ljudsku istinu koju objavljuje narav Krista-Bogochovjeka. Uistinu, Krist je učio kako treba ljubiti Boga, ali i čovjeka, svog bližnjeg. Ljubav prema Bogu i ljubav prema čovjeku, izražene u ljudskoj naravi, međusobno su nerazdjeljivo vezane: kroz Boga, kroz Jedinog Oca ljubimo bližnje, našu braću, a kroz bratsku ljubav prema bližnjima otkriva nam se ljubav prema Bogu. „Ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama, i ljubav je njegova u nama savršena.“ (1 Iv 4,12)

Kršćansko čovječanstvo je u svojoj povijesti počinilo trostruku izdaju kršćanstva. U početku je izobličavalo kršćanstvo i loše ga ostvarivalo, zatim je otpalo od kršćanstva i na kraju je, što je vrhunska podlost, počelo optuživati kršćanstvo za sve odvratnosti koje je samo činilo.

NIKOLAJ ALEKSANDROVIČ BERDJAJEV

KAD SE KRITIZIRA KRŠĆANSTVO, KRITIZIRAJU SE GRIJESI I POROCI KRŠĆANSKOG ČOVJEČANSTVA, KRITIZIRA SE ČOVJEKOVA IZOPAČIVANJE I NEOSTVARIVANJE KRISTOVE ISTINE. A upravo su ta izopačivanja, ti ljudski grijesi i poroci doveli do odvajanja svijeta od kršćanstva. Čovjek, znači, izopačuje kršćanstvo, a zatim se buni protiv tog izopačivanja kao da je kršćanstvo krivo. Međutim, u riječima Krista, u Kristovim zapovijedima, u Svetome pismu i Svetoj predaji, u učenju Crkve, u životima svetih ne može se naći ono zbog čega je kršćanstvo podvrgnuto kritici.

NASILJE KOD KOMUNISTA I NASILJE KOD KRŠĆANA

Komunisti prolijevaju krv, vrše nasilje, izvrću istinu da bi ostvarili svoje ciljeve. Ali i kršćani su prolijevali mnogo krvi, vršili nasilje i na izopačen način pokušavali postići svoje ciljeve. Pa ipak, bilo bi pogriješno poistovjećivati komunizam i kršćanstvo. U Evandjelju, u Kristovim zapovijedima, u učenju Crkve, u primjerima svetaca, u savršnim primjerima ostvarivanja kršćanstva naći ćete radosnu vijest o dolasku Kraljevstva Božjeg, poziv na ljubav, krotkost, samopožrtvovnost, služenje bližnjemu, čistoću srca; ne ćete naći poziv na nasilje, zlobu, osvetu, mržnju ili koristoljublje.

U teoriji i ideologiji idejnog vođe komunizma, Marxa, naći ćete poziv na nasilje, na neobuzdanu mržnju jedne klase prema drugoj, na osvetu, na borbu za vlastite interese – ali ne ćete naći ništa od upućivanja na ljubav i samopožrtvovnost ili blagost i duhovnu čistoću. Kršćani koji su se u povijesti služili nasiljem, podlošću i osvetom, koji su tražili svoju korist i istovremeno se zaklinjali imenom Krista – nikada nisu ispunjavali Kristove zapovijedi. I pored toga protivnici kršćanstva likuju ukazujući na činjenicu da se kršćanstvo tako često koristilo krvavim nasiljem da bi zaštitilo i proširilo kršćansku vjeru. Ta činjenica sama po sebi nije sporna,

na njegovo mjesto jer svi koji se mača laćaju od mača i ginu.“ (Mt 26,52)

BOŽJA SVOJSTVA ILI LJUDSKA PROJEKCIJA?

Božanska istina kršćanstva, prihvaćena od ljudi, prelama se kroz grješnu narav čovjeka, kroz njegovu ograničenu spoznaju. U Bibliji piše da se Bog objavio židovskom narodu, ali gnjev, srdžba, zavist i osveta koji se pripisuju Bogu-Jahvi u Bibliji nisu Božja svojstva, nego odraz svijesti židovskoga naroda kome je dano da spozna Boga, ali kome su svojstveni gnjev, srdžba, zavist i osveta.

Kršćanska istina odražavala se kroz ljude koji su izobličavali nauku o Bogu, koga su često predstavljali kao istočnjačkog despota ili apsolutističkog monarha, a učenje o spasenju prikazivali kao sudsku parnicu koju pokreće uvrijeđeni i gnjevni Bog protiv čovjeka koji je oskrvnuo njegovu volju.

Krist, Sin Božji i Sin Čovječji, objavio nam je savršeno sjedinjenje Boga i čovjeka, otkrio čovječnost Boga i božanstvenost čovjeka. No čovjekova narav s mukom usvaja cjelovitost bogo-ljudske ljubavi. Ona usvaja Istinu djelomično: čovjek se okreće Bogu, a otuđuje od ljudskog, spreman je ljubiti Boga, ali se prema bližnjem ne odnosi s ljubavlju već ravnodušno i okrutno. Tako je bilo u srednjem vijeku. A kad je čovjek okrenut ljudskom, kad je spreman ljubiti svoga bližnjega i služiti mu, tad se otuđuje od Boga, stvara si sliku opasnog Boga koji je protiv ljudske sreće i ulazi u neprijateljstvo s tom idejom o Bogu. Tako je u novo vrijeme, u humanizmu, tako je i u vremenu humanističkog socijalizma. A uništivši bogo-ljudsku istinu, otrgnuvši ljubav prema čovjeku od ljubavi prema Bogu, ljudi napadaju kršćanstvo, okrivljuju kršćanstvo za ono za što su sami krivi.

Priredila Lidija Paris

U sljedećim brojevima: Kušnja pragona i kušnja slave; Kršćanski preporod

Nikolaj Aleksandrovič Berdjajev (1874. – 1948.) rođen je u Kijevu u aristokratskoj obitelji. Majka mu je bila napola Francuskinja, a otac Rus. Pohađao je vojnu školu iz koje je bio izbačen zbog nedovoljne ocjene iz vjeronauka. Vjeroučitelj sigurno nije mogao pretpostaviti da će Nikolaj Aleksandrovič postati izuzetno značajan religiozni mislilac kojega u crkvenim krugovima nazivaju prorokom, doktor teologije i laureat za Nobelovu nagradu. Sa samo četrnaest godina čita Hegela, Kanta i Schopenhauera. Od ranog djetinjstva govori francuski (jezik kojim su se služili kod kuće) i njemački. Godine 1894. upisuje se na Kijevsko sveučilište gdje postaje marksist. Četiri godine poslije izbačen je zbog sudjelovanja na studentskim prosvjedima. U zatvoru i u progonstvu u unutrašnjost Rusije bio je četiri puta: dvaput za vrijeme carske Rusije i dvaput za vrijeme boljševizma. Godine 1922. protjeran je iz Rusije zajedno s mnogim piscima i filozofima. Umro je za svojim pisacim stolom u ožujku 1948. u Clamartu u predgrađu Pariza. Esej „O savršenosti kršćanstva i nesavršenosti kršćana“ napisao je 1928.

GOSPA VOĆINSKA - GOSPA OD UTOČIŠTA

FRA KARLO
LOVRIĆ

Mjesto Voćin podno sjeverne strane Papuka nalazi se u zemljopisnom središtu Požeške biskupije, između rijeke Save i Drave, te je sa svojim svetištem Majke Božje postalo i njezino duhovno središte. Biskup dr. Antun Škvorčević dao mu je značajne biskupijskog svetišta i ono je danas najveće marijansko svetište u sjevernom dijelu Hrvatske, između Marije Bistrice i Aljmaša. U nj hodočaste vjernici iz istočne Bilogore, iz valpovačkoga i miholjačkoga kraja, iz Požeške kotline, slavonske Podravine, slavonske Posavine i zapadne Slavonije. Raznovrsna je lepeza hodočašća u ovom svetištu, od kojih posebnu pozornost privlače dječje hodočašće na prvu subotu u svibnju te hodočašća starih, bolesnih i nemoćnih 7. lipnja, liječnika i medicinskoga osoblja 8. listopada te branitelja 13. prosinca. Ipak, najveća su hodočašća ona na Veliku Gospu, na Gospu Voćinsku 21. kolovoza te na Malu Gospu. Svetište godišnje posjeti oko 70 tisuća hodočasnika.

Nakon oslobođenja Slavonije od Osmanlija, Voćin je u 18. stoljeću privlačio mnoge Marijine štovatelje. Od 1886. godine iz Požege je 20. kolovoza polazila voćinska procesija pješaka s hodočasnici iz Požeške doline i Posavine. U drugoj polovici 19. stoljeća u Voćinu se gajila pobožnost prema Gospi Lurdskoj, čije se štovanje nastavilo i nakon II. svjetskog rata. Gospin kip zajedno s crkvom nestao je u ruševini 1991. godine. No, Providnost je htjela da voćinski župnik Josip Martinac 1940. godine staru sliku Voćinske Gospe, Majke od Utočišta iz 18. stoljeća pohrani u Dijecezanski muzej u Zagrebu. Ona je 21. kolovoza 1999. u procesiji pješaka iz Požege svečano vraćena u Voćin. Na prvom biskupijskom euharistijskom kongresu prigodom proslave Godine velikog jubileja 24. rujna 2000. oko nje se sabralo oko 25 tisuća vjernika iz Požeške biskupije. Za ovo slavlje pokraj srušene crkve uređen je kongresni prostor na otvorenom, koji od tada trajno služi za liturgijska okupljanja hodočasnika.

Crkva Majke Božje u Voćinu

Crkva Majke Božje u Voćinu, veoma vrijedan primjer gotike u sjevernoj Hrvatskoj, sagrađena je u 15. stoljeću. Za vrijeme osmanlijske vladavine u Slavoniji tijekom 16. i 17. stoljeća bila je oštećena, ali je obnavljaju franjevci krajem 17. stoljeća i sa svojim milosnim Gospinim kipom postala je hodočasničkom crkvom u koju su dolazili vjernici iz cijele Slavonije. U Domovinskom ratu voćinska je župna crkva, nakon punih šest stoljeća postojanja, potpuno razorena i do temelja uništena. Prema riječima mještana, raznijela ju je stravična eksplozija šest tegljača streljiva uskladištenih u njoj, u noći između 13. i 14. prosinca, a kamenje njezinih zidova i temelja kasnije je pronađeno i dvije tisuće metara daleko od građevine.

Dvojbu – graditi novu crkvu ili se opredijeliti za skupnu rekonstrukciju, riješile su dvije bitne odrednice. Prva je činjenica da crkva ima daleko veće i šire značenje od regionalnog jer je jedinstvena po svom sadržaju i načinu gradnje u cijelom ravničarskom dijelu Hrvatske i nije samo vjerničko mjesto nego dio kulturne baštine cijele Hrvatske. Druga je činjenica da je voćinska crkva tijekom povijesti mnogo puta bila razarana, a od posljednje rekonstrukcije sedamdesetih godina prošlog stoljeća sačuvana je sva potrebna dokumentacija za uspješnu rekonstrukciju u izvornu obliku. Odlukom Požeške biskupije i Ministarstva kulture RH crkva se obnavlja u svom prvotnom izgledu. Ponovna gradnja razorene crkve Pohoda Blažene Djevice Marije u Voćinu započela je 2002. godine. U sklopu hodočašća 7. rujna 2002. gradišćanski biskup Paul Iby iz Železna i požeški biskup Antun Škvorčević položili su povelju i kamen temeljac za gradnju crkve Gospe Voćinske. Temeljni je kamen blagoslovio papa Ivan Pavao II. prigodom proglašenja blaženim Alojzija Stepinca u Hrvatskoj 3. listopada 1998. godine, a postavljen je i ugrađen u potporni stup pokraj lijevog ulaza u novosagrađenoj crkvi. Radove je organizirao i usklađivao Odbor za izgradnju svetišta Majke Božje u Voćinu. Msgr. Josip Devčić 2004. blagoslovio je četiri velika crkvena zvana postavljena u krovnu konstrukciju 38 metara visokog novosagrađenog zvonika. Bila je to donacija prečasnog Mile Balenovića, kanonika Prvostolnog kaptola zagrebačkog. Nakon gotovo deset godina gradnje, na svečanom misnom slavlju 14. kolovoza 2011., župna crkva Pohoda Blažene Djevice Marije blagoslovljena je i predana župljanima.

U Majčinu naručju

U spomen na dvadesetu obljetnicu voćinskih stradanja Požeška biskupija podigla je uz obnovljenu crkvu i svetišće 2010. godine – memorijal voćinskim žrtvama nazvan „U Majčinu naručju“. U mrtvom sinu na majčinu krilu može se prepoznati svaka voćinska žrtva, a spomenik je i postavljen upravo da bi potakao hodočasnike na molitvu za poginule nedužne mještane Voćina i okolnih mjesta. Na kamenom postolju u bronci memorijal je izradio akademski kipar Josip Poljan. Tematski je u skladu s geslom „Evo ti Majke“, odabranim za Godinu Gospe Voćinske, a ikonografski se oslanja na prepoznatljivu Pietu, Majku koja u naručju drži mrtvog sina. Spomeničkoj kompoziciji dodan je i učenik Ivan, jer mu je Isus s križa povjerio svoju Majku.

Molitva Gospi Voćinskoj

Gospo Voćinska, Majko od Utočišta! Ti si obiljem svojih milosti tijekom više stoljeća bila zaštita, utjeha i nada našem narodu u teškim povijesnim vremenima. U svim stradanjima, progonima i patnjama, po tvojoj majčinskoj blizini, osjetili smo ruku pomoćnicu koja nas je snažno vodila k Isusu Kristu, jedinom Spasitelju čovjeka. Puni vjere i dubokog pouzdanja stojimo pred tvojim milosnim likom i molimo te: Brani našu domovinu i pomoz svima nama, koji te u svojim osobnim potrebama zazivamo. Ostani s nama u svim kušnjama života, Majko od Utočišta, i ne daj da itko od nas skrene s puta tvoga Sina. Koji živi i kraljuje – danas i u vijeku.

Amen.
Zdravo, Marijo...

Općina Voćin

Općina je **utemeljena 1993.** sa sjedištem u Voćinu. S 295,8 četvornih kilometara površinski je najveća općina u Virovitičko-podravskoj županiji. Prema popisu stanovništva iz 2011., općina ima 2 382 stanovnika, od kojih 90,13% čine Hrvati, a 8,86% Srbi. **Voćin je sjedište parka prirode „Papuk“**, a na području općine nalazi se Rupnica, jedini hrvatski geološki lokalitet s primjerima stupčastog lučenja vulkanskih stijena. Tu je arboretum Lisičine, jedan od samo tri arboretuma u Hrvatskoj. Stanovništvo se pretežito bavi poljoprivredom i stočarstvom, a Općina planira razvoj na iskorištavanju resursa s kojima raspolaže – proizvodnji zdrave hrane, šumarstvu, stočarstvu te religijskom i lovnom turizmu.

Postanite Član podupiratelj Radiopostaje "Mir" Međugorje

Radiopostaja "MIR" Međugorje uzdržava se i članarinom podupiratelja, te darovima svojih slušatelja, kako to običavaju i druge privatne radiopostaje u domovini i svijetu. Članstvo se stječe godišnjom uplatom (dostavom) novčanog priloga od 40 KM ili više (može i u nekoj drugoj valuti). Svaki član/podupiratelj, odmah poslije uplate, dobit će poštom i člansku iskaznicu. Računamo i s molitvama naših slušatelja za našu Radiopostaju, posebice, starijih i bolesnih osoba. Osim što će naša Radiopostaja "Mir" biti stalno s vama u vašim domovima, slaviti će se i sv. misa u crkvi sv. Jakova u Međugorju svake četvrtne nedjelje u mjesecu u 19 sati (u 18 sati, zimi). Želja nam je da evanđeoska poruka preko Kraljice Mira dopre do svakog čovjeka dobre volje.

Neka Vas prati zagovor Kraljice Mira! Bog blagoslovio Vas i vaše obitelji u domovini i svijetu!

Novčani prilog možete poslati poštanskom uplatnicom ili čekom na adresu:

Informativni Centar "Mir" Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje

Svoj prilog iz BiH možete poslati i na račun:

UniCredit bank d.d. Mostar
3381202200129568

Priloge iz inozemstva šaljite na račun:

Informativni Centar "Mir" Međugorje d.o.o. Čitluk

UniCredit bank d.d. Mostar
Ul. Kardinala Štepinca bb, 88000 Mostar

S.W.I.F.T.: UNCRBA 22

IBAN: BA 393380604802774622

Konto: 25016049101

Priloge iz Hrvatske u kunama šaljite na račun:

Informativni centar MIR Međugorje d.o.o.

Splitska banka / Societe Generale Group
Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina

2330003-1152749911

IBAN: HR3923300031152749911

SWIFT SB: SOGEHR22

Molimo, prilikom slanja priloga navesti za članstvo.

Ako ostavljate svoj prilog u župnom uredu u Međugorju, zatražite potvrdu o uplati.

Želim biti član/podupiratelj Radiopostaje "Mir" Međugorje!

<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ime	Prezime
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Datum i godina rođenja	Ulica i kućni broj
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Pošanski broj	Mjesto
<input type="text"/>	<input type="text"/>
tel./faks	e-mail
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Župa/crkva	Zanimanje

Označite način(e) Vašeg članstva u RMM

- Želim biti član/podupiratelj Radiopostaje "Mir" Međugorje s iskaznicom i uplaćivati godišnje 40 KM ili više
- Želim jednokratno dati novčani prilog za Radiopostaju "Mir" Međugorje
- Želim svake godine dati novčani prilog za Radiopostaju "Mir" Međugorje

Nadnevak

Potpis

PRISTUPNICA

PLANETARNA NEPRAVDA

18. lipnja 2015. objavljena je okružnica pape Franje *Hvaljen budi (Laudato si) – o skrbi za naš zajednički dom*. U crkvenoj i društvenoj javnosti bila je s nestrpljenjem očekivana i postala je najprodavanija knjiga s područja esejistike u Italiji. Naslov enciklike je uzet iz *Hvalospjeva stvo- renja sv. Franje Asiškoga*.

**FRA BOŽE
VULETA**

„LJUDSKI OKOLIŠ I PRIRODNI OKOLIŠ UNIŠTAJU SE ZAJEDNO, I ZATO SE NE MOŽEMO BORITI PROTIV PROPADANJA OKOLIŠA SVE DOK NE POSVETIMO POZORNOST UZROCIMA DEGRADACIJE ČOVJEKA I DRUŠTVA.“ (48) Kako zajednička iskustva tako i znanstvena istraživanja potvrđuju da „najteže posljedice svih nasrtaja na okoliš trpe najsiromašniji“. To se odnosi na probleme dostupnosti pitke vode i vode za higijenske potrebe. Iz tih razloga umiru i obolijevaju milijuni ljudi, a najviše djece. Oni su također prve žrtve smanjivanja ribljeg fonda, bilo zbog zagađenosti, bilo zbog izlova. Velik broj preranih smrti i sukoba posljedica su pomanjkanja dobara, odnosno nepravdne dostupnosti dobara.

Govoreći o različitim uzrocima klimatskih promjena i njihovim posljedicama, Papa kaže da će – ako se

nastavi ovaj trend – biti poplavljena ona četvrtina svjetskoga pučanstva koja živi na morskim obalama, kao i većina velegradova koji se nalaze u priobalju. To će pokrenuti ogromni val migracija. Što zbog ekstremnih suša, što zbog sve češćih i snažnijih poplava uzrokovanih klimatskim promjenama, ugrožena je proizvodnja hrane, što opet najviše pogađa siromašne. Takvim migrantima još uvijek nije priznat status izbjeglica u međunarodnim konvencijama (usp. br. 24-25).

Unatoč čudesnim mogućnostima informiranja ne postoji jasna svijest o globalnoj nepravdi, stoga što tvorci javnoga mišljenja i utjecajnih odluka na svjetskoj i lokalnoj razini žive daleko od siromašnih. Zato su problemi siromašnih tek sastavni dio ekološke retorike, kao nešto sporedno, „ako ih se već ne tretira kao puku kolateralnu žrtvu“ (49). Njihovi problemi često ostaju zapretani negdje na dnu birokratskih ladica.

Citirajući *Kompendij socijalnoga nauka Crkve*, Papa kaže: „Znamo da se rasipa približno trećina hrane koja se proizvede, a baciti hranu isto je što i krasti je sa stola onoga koji je siromašan.“ (50, bilj. 28) To je jedan od pokazatelja „ekstremnoga i neetičnoga konzumerizma“, tj. potrošačke groznice u razvijenim zemljama, što je uzrok devastiranju zemlje i siromaštvu milijarda ljudi (193). Papa pak nasuprot toj „konzumerističkoj kulturi“ potiče na kršćansku duhovnost koja zagovara rast tržišta zasnovanog na „umjerenosti i umijeću zadovoljstva s malim“ (222).

Takvo stanje i prisutnost indiferentnosti Papa ističe kao snažni izazov ne samo međunarodnim i državnim političkim strukturama već i „kršćanskoj duhovnosti“. Vjerujući u mogućnost „ekološkoga obraćenja“ i „novoga početka“, Papa završava: „Neka nam borbe i brige za ovaj planet nikada ne oduzmu radost nade!“ (244)

**FRA MARIO
CRVENKA**

Marijino ime upisano u biljkama

ZDRAVA MARIJA

Convallaria majalis

Naš narod, koji je na poseban način povezan s okolišem, Marijinim imenom naziva ne samo biljke nego i životinje i minerale. Nazivajući u ovom slučaju biljke njezinim imenom, želi upozoriti na nju kao najveći putokaz na našem putu s Kristom prema Ocu u snazi Duha Svetoga. Stoga, opisujući biljke koje nose Marijino ime, želim doprijeti da, obraćajući se Kristovoj Majci, što više spoznamo i upoznamo koju nam je ljubav Otac iskazao – upravo po prirodi.

NARODNA IMENA

hrvatski: Zdrava Marija, đurđica, ljiljan dolinski, marjanca

OPIS BILJKE

Omiljena je mirisava biljka koja obično raste u velikom mnoštvu u svijetlim šumama, šikarama i planinskim livadama, a također

i po našim vrtovima. Lako ju je prepoznati po njezinim ovalnim duguljasto-eliptičnim listovima (najčešće dva) i sitnim, zvonastim i visećim cvjetovima bijele boje i vrlo ugodna mirisa. Plod je mala crvena boba. Može u zatvorenom prostoru prouzrokovati glavobolju jer sadrži konvalamarogenin, konvalotoksin itd.

ZANIMLJIVO

O obljubljenosti biljke čitamo u himnu sv. Viktora (1110.-1192.) koji piše:
Tu convallis humilis,
Ti ponizna dolino,
terra non arabilis,
neobrađena zemljo
que fructum parturiit;
što urodit ćeš plodom;
Flos campi, convallium
poljski cvijetu dolinski,
singulare lilium
jedinstveni ljiljane
Christus ex te prodiit.
iz tebe proizlazi Krist.

U Starom zavjetu se nalazi sljedeći tekst: „Ja sam cvijet šaronski, ljiljan u dolu!“ (Pj 2,1) Sveti Viktor naziva Mariju *Flos campi, convallium, singulare lilium*. Uzaludno je tražiti biljku s imenom *Convallaria*. Mislim da bi se ime moglo izvesti od latinskog *convollo* = smotati se, zaviti se, biti zavrnut. Promatrajući njezine cvjetiče, uočljive su njihove ovijenost i omotanost. U prošlosti je đurđica bila znak nade, ljubavi i sreće. Kršćanstvo uspoređuje đurđicu s Marijom, znakom nade i spasenja, jer je ona već od samog andeoskog pozdrava bila obavijena, omotana Bogom.

**Od sunca sjajnija,
od zvijezda krasnija,
nebeski cvijet;
bez grijeha začeta,
Djevice presveta,
slavi te svijet.**

Odabrani odlomci iz N. M. Roščić, *APOLOGIA ASINARIA*, Pohvalno slovo o najboljem tovaru svih vremena

NIKOLA MATE ROŠČIĆ

DAKLE, BIO JEDNOM JEDAN TOVAR, NAJBOLJI MAGARAC SVIH VREMENA. Znamo da je svoj dugi vijek proveo uglavnom u malom galilejskom mjestu imenom Nazaret. Njegov gospodar Josip dobio ga je, nedugo nakon što se opulilo, na dar od svoga strica Matatije, ugledna i poštena težaka iz Galileje. Kažu da je bio od najbolje pasmine magaradi koja vuče lozu još od davnih egipatskih tovara iz darovnice Josipa Egipatskog. Odmah je Josip za svog mladog, lijepog i sivog tovara podigao iza kuće, uz svoju radionicu, malu štalu od suhozida i drvenog nadgrađa. A kako je Josip bio drvodjelac, po mjeri mu je načinio i samar. Bio je to krasan samar od bijele cedrovine, pomno rađen i ukrašen drvorezom i šarama, podstavljen dvostrukim janječim runom, s pristalim vunanim o glavom (ularom) i konopima. Za posebne zgode Marija mu je svojom rukom isplela ukrasni o glav s pet pristalih kitnjastih resa. Uvijek je oko vrata nosio lijepu plavo-crvenu ogrlicu, po kojoj je bio poznat u onom kraju. Bilo je to baš drago živinče s onim svojim velikim crnim i tugaljivim očima. Zajedničkim dogovorom Josipa i Marije njihov je mladi tovar dobio ime Niko.

Pomno su ga pazili, puštali na pašu, vodili na pojlilo, a Marija bi ga s posebnom pažnjom često nagradila pokojom slasticom, najčešće suhim smokvama, rogačima i datuljama. Niko je bio vrlo privržen svojim gospodarima, poput najvjernijeg psa. Već od mladosti s Josipom je prošao mnoga okolna sela i mjesta, i uvijek je izazivao divljenje, posebno u dane sajмова kad bi se na istom mjestu zateklo puno magaradi, mula, mazgi i pokoji konj. Pa i njegovo revanje bilo je nekako drukčije i umilnije negoli drugih tovara. Josip ga nije trebao goniti i šibati, nije mu trebao ostan, jer je Niko bio dobro živinče, rekao bih čak dobro odgojen, gospodaru i njegovoj kući privržen i uzoran tovar, po izgledu i ponašanju.

PRVO NIKINO VAŽNO PUTOVANJE

Velika povijesna priča o dobrom tovaru Niki počinje u vrijeme nekih neobičnih događaja i zbivanja u Palestini na prijelomu epoha, zapravo u vrijeme rimskog cara Augusta. [...] Na svoje prvo duže putovanje pošao je iznenada. Naime, Marija je dobila vijest da je njezina dobra teta po majčinoj strani, Elizabeta, u svojim poodmaklim godinama zatrudnjela pa bi joj trebala pomoć, i dogovor je bio da će to najbolje učiniti baš ona, Marija. Trebalo je, dakle, žurno poći iz galilejskog Nazareta u judejsko mjestance Ain Karim blizu Jeruzalema, a to je udaljenost od nekih 150 kilometara. [...] Da bi tovar što lakše podnio teret, Marija je još na brzu ruku spremila i obrubila jedan prekrivač od vune i kostrijeti, magareći naplečak, da se stavi ispod samara, kako bi tovaru Niki bilo što je moguće mekše i ugodnije pod samarom i teretom. I krenuše na put. [...] U Ain Karimu [...] Niko je imao lijepe dane, dobru ispašu i nije se često sastajao sa samarom. [...] Nakon tri mjeseca uslijedio je put povratka u Nazaret.

NAJBOLJI TOVAR SVIH VREMENA

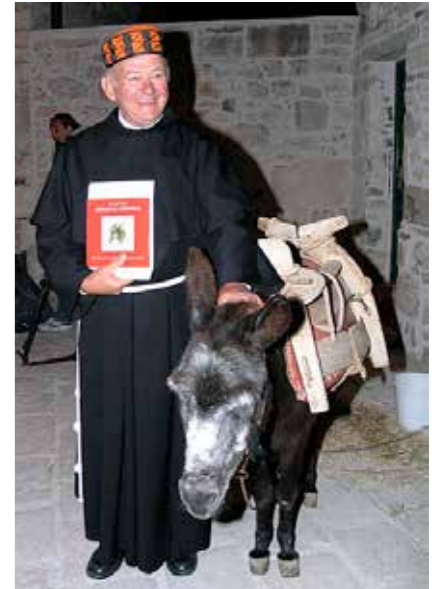
DIRLJIVO PUTOVANJE U BETLEHEM

Drugo veliko putovanje prema jugu, gotovo na istu udaljenost, dogodilo se nepune pola godine kasnije. Josip i Marija morali su poći u grad Betlehem na popis pučanstva po naredbi rimskog dvora. A Marija je bila u poodmakloj trudnoći. Bože moj, da nije bilo dobrog tovara Nike, kako bi prevalili tolik put, kako bi Marija izdržala! Tom su zgodom Marija i Josip najvećma osjetili koliko im znači i vrijedi njihov dobar tovar. [...] Pokorno i tiho, onim tromim korakom, s malim zadovoljan, Niko je na samaru nosio Mariju, svetu roditeljicu Bogočovjeka, od Nazareta do Betlehema, i kad je umoran od petodnev-nog puta, oslobođen samara i ulara, legao pored jasala, one presvete božićne noći u kojoj nam je rođen Spasitelj svijeta, dobar tovar Niko bio je samo metar udaljen od tog čudesnog Novorođenčeta, Kralja svih kraljeva i Gospodara svih gospodara, kojega su nježne ruke od radosti uplakane majke položile na malu hrpu slame kojom se maloprije zasitio dobar tovar. Kao da su se tada ispunile i uprizorile riječi proroka Izaije, koji je prije toliko stoljeća zapisao: „Vô poznaje svoga vlasnika, a magarac jasle gospodareve – Izrael ne poznaje, narod moj ne razumije“ (Iz 1,3). [...] Kažu da je tovar Niko u najraniju zoru izašao pred štalicu, dobro se otresao, visoko dignuo glavu i odrevao svoj najljepši i najduži radosni magareći rev. Bio je to njegov prvi pozdrav svom novom gospodaru, od kojeg se cijelog svog magarećeg vijeka više nikad ne će rastajati.

Putovi tovara Nike vodili su potom iz Betlehema u Jeruzalem. Opet je na prekrasnom samaru i s ukrasnim ularom tovar Niko ponosno nosio Bogomajku i njezino dijete Bogočovjeka Isusa Krista. Kamenu cestu do hrama Niko je već poznavao i stoga je gordo stupao pa ga Josip nikada šibom nije trebao poticati ili kažnjavati. Znao je Niko gdje može i treba poći na pojlilo, gdje može zaleći i odmoriti se od napornih putovanja. A kao pomalo razmažena beštija, imao je svoj način da isprosi pokoji slatki dodatak iz Marijine ruke. Podigao bi glavu, oblizao labrinje svojim jezikom, a onda uguravao nozdrve u Marijine ruke. I nikada nije ostao prikračen. Znali su to i mnogi drugi iz kruga rodbine i prijatelja pa je Niko dobivao često i više nego je tražio i očekivao. A nakon toga svaki bi put tripud prednjom desnom nogom učinio mali pokret po zemlji. To je bio znak kojim je zahvaljivao.

TOVAR NIKO U KARAVANI ZA EGIPAT

Nedugo nakon toga došlo je do neočekivanog obrata. Opet je trebalo poći na dalek i nepoznat put. I tovar Niko osjetio je da se nešto neobično sprema. Nekoliko dana predvečer Josipu i Mariji dolazili su neki ljudi, donosili razne stvari, tiho šaputali do dugo u noć. Jedne noći zbio se i sasvim neobičan događaj, za koji su neki dobri ljudi govorili da se pojavio anđeo i s Josipom razgovarao. Bilo kako bilo, nakon tih nekoliko čudnih i uzbudljivih dana i noći, za rane zore Niko je bio osamaren, i sasvim je sigurno slutio da kreće na neko čudno putovanje. Marija je privila na grudi svoje drago dijete, Josip joj je pomogao da se ugodno smjesti na samar, pa povješao još ono malo stvari, od kojih su najvažnije bile dvije burache s vodom. Josip je uzeo povodac ulara i poveo tovara prečacem jugo-zapadno od Betlehema. Tek su se počele oglašavati prve ptice, a uz odmjereni zvuk magarećih kopita i hoda čulo se još samo potih i tugaljivo sricanje psalama zamišljenih roditelja.

BORAVAK TOVARA NIKE U EGIPATU

Obitelj je sretno i zdravo stigla u zemlju Nila, i tu pronađoše smještaj i uzdržavanje među brojnim Židovima koji su boravili u Egiptu. [...] Josip je kroz tih nekoliko mjeseci izrađivao samare i razne druge predmete od drva za kućne i gospodarske potrebe. [...] Tovar Niko brzo se pripitomio na nov okoliš, na nove staze, na dobru zelenu ispašu i napose na slasnu zob i ječam. [...] Nakon samo nekoliko mjeseci boravka u Egiptu, Sveta Obitelj počela se spremati za povratak nakon što je Ruben Josipu i Mariji donio poruku da je pouzdano saznao vijest iz Jeruzalema, od Zaharije, kako se sada mogu mirno vratiti jer opasnost od ljutitog, zavidnog i častohlepnog Heroda već je prošla. [...]

POVRATAK NIKE U VOLJENU DOMOVINU

Koncem mjeseca tišrija krenula je karavana prema sjeveru, a s njom i Sveta Obitelj. [...] Tijekom tog napornog putovanja Niko je održavao korak s cijelom karavanom i nije bilo nikakvih problema s njim. Na konačištima se radovao kad bi mu Josip skinuo samar pa se mogao osušiti od znoja i slobodno se provaljati po zemlji. [...]

Kad je Niko došao do svoje nadstrešnice u Nazaretu, odmah se razdragano oglasio svojim osebjnim revanjem i tako svim susjedima obznanio sretan povratak Svete Obitelji. Odlazio je na znana mu ispašista, hodao poznatim cestama i puteljima, služio Josipu vjerno i ustrajno. Kako je mali Isus rastao, i on je sve više volio Niku. Kažu da je rado sjedio na samaru i često bi svojom ručicom pogladio malu grivu i velike uši svoga tovara.

VRIJEME IŠČEKIVANJA DOLASKA GOSPODNJEGA

MILE MAMIĆ

POŠTOVANI ČITATELJI, UPRAVO SMO ZAKORAČILI U NOVO LITURGIJSKU ILI CRKVENU GODINU. Ona ne počinje kad i građanska godina.

Ne počinje uvijek na isti datum. Počinje u nedjelju koja je najbliža blagdanu Svetoga Andrije (30. studenoga), a to može biti prije ili poslije toga blagdana.

Prvi dio crkvene godine naziva se *došašće* ili *adven(a)t*. To vrijeme obuhvaća četiri nedjelje, ali ne moraju biti i puna četiri tjedna. To je vrijeme iščekivanja dolaska Gospodnjega, čežnje za njegovim dolaskom, a sam Kristov dolazak, rođenje, rođendan slavimo na Božić. Želimo što više osvijetliti taj povijesni događaj i približiti ga svakom čovjeku. Ujedno je to i priprava na obećani drugi, slavni Kristov dolazak. Bogoslužje je prožeto starozavjetnim vapajima, čežnjom za Spasiteljem i novozavjetnim apokaliptičkim zazivom: „Dođi, gospodine Isuse!“ utemeljenim na Kristovu obećanju i obogaćenim povijesnim iskustvom Crkve.

Otkud naziv *došašće* ili *adven(a)t*? Kako je latinski dugo bio liturgijski jezik, latinska riječ *adventus* davno je došla i u hrvatski jezik i duboko se u njemu ukorijenila kao riječ široke uporabe. Prihvaćao ju je i neuki puk i, sasvim normalno, prilagodio je duhu hrvatskoga jezika. Odbacivši latinski nastavak *-us*, ostalo je *advent*. Nijedna riječ hrvatskoga jezika nije završavala takvim suglasničkim skupom *-nt*. Zato se je u skladu s hrvatskim jezikom umetalo tzv. nepostojano *a*, pa je bilo *advenat*. U novije vrijeme u hrvatski je jezik ušlo mnogo tuđica sa suglasničkim skupinama na kraju koje nisu u skladu s hrvatskim jezikom, pa se je i hrvatsko uho naviklo na takve skupine i bez umetanja nepostojanoga *a* (*kao npr. student*). Zato nam je danas i *advent* sasvim obično kao i *advenat*.

Ali i hrvatski jezik kao liturgijski ima dugu tradiciju, doduše na manjem prostoru. Prisjetimo se da je autor prve hrvatske gramatike Bartol Kašić preveo s latinskoga *Ritual rimski* (1640., pretisak 1993.). Stoga je sasvim razumljivo da i hrvatski liturgijski nazivi imaju dugu tradiciju. Među takve nazive spada i naziv *došašće* umjesto prilagođenoga naziva latinskoga podrijetla *adven(a)t*.

Hrvatski naziv *došašće* govori o svojoj starini. Da je taj naziv nastao u novije vrijeme, vjerojatno

bi glasilo *dolazak* kao što je npr. u molitvi poslije podizanja (Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni *dolazak* iščekujemo). U starijem hrvatskom jeziku tako je bilo običnije. Zato imamo i *Uzašašće*. Kao blagdan *Uzašašće* pišemo velikim početnim slovom, a *došašće* pišemo malim slovom jer to nije blagdan nego vrijeme crkvene godine (kao proljeće, ljeto ...). U pravopisima je bilo malo kolebanja kako pisati taj naziv, ali je analogijom prema dijelovima građanske godine ustaljeno pisanje malim početnim slovom: *došašće*, *adven(a)t* kao i *korizma*. Koliko god to bila sveta vremena priprave na velike blagdane – Božić, odnosno Uskrs, nema razloga pisati ih velikim početnim slovom.

Kad možemo birati između riječi *došašće* ili *adven(a)t*, radije ćemo uzeti svoju riječ. Šteta je što se od riječi *došašće* ne može izvesti pridjev. Možemo reći prva, druga, treća nedjelja *došašća*. Možemo reći i prva, druga, treća *adventska* nedjelja. Ali uz *vijenac* i *svijeće* moramo upotrijebiti pridjev *adventski*, dakle: *adventski vijenac*, *adventske svijeće*.

Došašće nije Božić nego vrijeme priprave za dolazak Gospodnji. To je vrijeme iščekivanja, čežnje. Neki bi htjeli Božić prebaciti prije *došašća*. Svadbeno ruho nije im bitno.

Starozavjetni proroci su navješćivali Spasiteljjev dolazak i čežnuli za njim. Zaharija je Marijinim pohodom osjetio „mlado Sunce s visine“ i već blagosliva Gospodina „što pohodi i otkupi narod svoj“. Ivan je u majčinoj utrobi osjetio Spasiteljovu blizinu i zaigrao od radosti. Pozvan je pripremiti mu put. Drugi Ivan, ljubljani učenik, među prvima se pridružio Kristu, bio svjedokom njegovih znamenja, njegov suputnik i supatnik. Prvi je dotrčao do – praznoga groba i razglasio braći radosnu vijest o Kristovu uskrsnuću. Postao je neustrašivi svjedok Kristova uskrsnuća i njegove vječne slave. Prihvatio se doživotnog (a ne dosmrtnog!) uzdržavanja Isusove majke. I sve to zapisa i ostavi nama za svjedočanstvo. Taj apostol Božje ljubavi, svjedok slave Jaganjčeve, čežne za njegovim ponovnim, slavim dolaskom. Zavapimo i mi s njim: „Dođi, gospodine Isuse!“ Dođi i u moje srce! Budi i u mojoj štali Spasitelj!

Sretna nam bila, i neka nikad ne završi. Godina Božjega milosrđa!

IVICA MUSIĆ

U MORU RASPRŠENIH ISTRAŽIVANJA I MEGALOMANSKIH POKUŠAJA DA SE NADLJUDSKIM PREGNUĆIMA VEĆ ZA ŽIVOTA VLASTITIM OSOBNOSTIMA SAGRADE SPOMENICI ŠTO ĆE ZANAVIJEK SLOVITI SVJETIONICIMA RACIONALNOSTI I ZNANSTVENOGA PRAVOVJERJA, TEŠKO JE PRECIZIRATI KADA JE TAKOZVANA ZNANSTVENA REVOLUCIJA ZAPOČELA. Učenjaci nude različite nadnevke vežući ih za pojedine osobe, no općega suglasja nema. Unatoč tomu u akademskoj zajednici gotovo je nemoguće čuti disonantnih tonova kad je posrijedi pitanje tko je najzaslužniji za uspjeh te revolucije. Makar samo po sebi ne osobito melodično, jedno ime postalo je preludij za svaku ozbiljnu kompoziciju skladanu u čast novovjekovj znanosti i njezinu napretku.

Nauzgor, vrh svih umnika, kao uzor genija stoji Isaac Newton, po mnogima najveći od svih prirodnih znanstvenika u povijesti čovječanstva. Iznimnošću ovoga veleuma redom su bili opčinjeni njegovi suvremenici, ne samo oni što su se razumjeli u prirodoslovlje nego i učene osobe iz drugih područja ljudskoga znanja. Čak su i muze željele dati svoj prilog sveopćemu panegiriku u počast ovomu mislećemu „meteoru“ te su nadahnule engleskoga pjesnika Alexandra Popea da napiše epitaf nad epitafima:

Priroda i prirodni zakoni ležali su skriveni u tami.

I reče Bog: „Neka bude Newton!“, i sve postade svjetlo.

Usprkos novim otkrićima zasnovanim na rukopisima što su bili nepoznati sve do dvadesetoga stoljeća – koja na lik ovoga slavnoga fizičara, matematičara i astronoma bacaju novo svjetlo otkrivajući i njegovu mračnu stranu, izraženu u gotovo patološkoj samoći, hodu po tankoj crti između normalnosti i ludila, u opsesivnoj potrazi za kamenom murtara, odnosno mitskim predmetom za koji se vjerovalo da običan metal može pretvoriti u zlato i produžiti život, u tajnovitosti što je pratila sve njegove eksperimente, u kodiranju rezultata do kojih je dolazio, u koketiranju s teološkim herezama – nitko komu logika i elementarne prirodoslovne spoznaje nešto znače ne će doći u napast osporavati Newtonovu veličinu i njegovo znanjenje za znanstveni napredak. Doista su zadivljujuća njegova proniknuća u tajne prirode na temelju kojih je došao do lucidnoga zaključka da nebeskim tijelima upravlja jedinstveno načelo. Riječ je, dakako, o gravitacijskoj sili čime je riješio mnoga pitanja zbog kojih su velikani prije njega bili laka meta svojih osporavatelja.

Pravilnost prirodnih zakona jedan je od nosivih stupova Newtonove fizikalne teorije. Tu pravilnost i tako savršene odnose među prirodnim zakonima moguće je razumjeti samo kao djelo inteligentnoga Bića „koje je stvorilo sve stvari, koje drži sve stvari u svojoj sili i kao takvo zaslužuje strahopoštovanje“. Stoga je posve nefilozofski, neznanstveno, nemudro tražiti neku drugu teoriju o podrijetlu svijeta ili smatrati da je kozmos (uređeni svijet) mogao nastati iz kaosa zahvaljujući jednostavnim prirodnim zakonima. *Hypotheses non fingo* (Ne izmišljam hipoteze), tvrdio je Newton zalažući se za znanost

NOVA RELIGIJA VELIČINE NJEZINA UTEMELJITELJA

očišćenu od svih ideoloških primjesa i zasnovanu na čvrstim argumentima ili barem na najvjerojatnijim pretpostavkama.

Iako se smatra ocem pozitivizma, koji istinitom drži samo strogu znanstvenu, na iskustvu zasnovanu spoznaju, proučavajući njegov lik i djelo, nije lako zadržati uvjerenje da se Auguste Comte do kraja vodio newtonovskim idealom djevičanske znanosti te da je posvema odbacio zavojite metafizičke stube koje vode do teoloških i eshatoloških „jazbina“, što je jedan od glavnih postulata ova filozofskoga pravca.

Unatoč tomu što nije samosvojan, izvoran mislitelj, Comte je izgradio jedinstven misaoni sustav koji bi trebao poslužiti za praktičnu reformu. Ta bi reforma ponajprije bila usmjerena na oživotvorenje ideja Francuske revolucije. Teorijska pak priprava zasnovana je na zakonu ljudskoga razvića što se kroz mnoga proturječja, prijepore i borbu suprotnosti ipak može svesti na tri faze ili stadija. Kao što pojedinac prolazi kroz razdoblja djetinjstva, mladenaštva i muževne dobi, tako i čovječanstvo mora proći kroz slične tri etape. Prvi je stadij teološki ili izmišljeni. U njemu tumačenje svijeta i pojava ovisi o nadnaravnim bićima, bogovima ili duhovima. Druga je faza metafizička ili apstraktna. Tu su nadnaravna bića zamijenjena apstraktnim silama, bitima i konačnim uzrocima. U završnome stadiju – pozitivnome – um odustaje od uzaludne potrage za apsolutnim spoznajama, podrijetlom i sudbinom svemira i uzrocima pojava te se usmjeruje na proučavanje njihovih zakona. Tako dolazi do konkretnih, jasnih i pouzdanih spoznaja koje su ljudima potrebne da bi uredili svoj i društveni život.

Međutim sam je Comteov život ukazao na sve slabosti strogoga racionalizma koji je tako zdušno promicao. Rođen u postrevolucionarno vrijeme, kada je Francuska Republika zatvorila sve crkve i strogo kažnjavala krštenje djece, unatoč pobožnim roditeljima koji su žarko željeli da njihov sin bude stameni katolik, Comte je već u svojoj četrnaestoj godini otvoreno tvrdio da je ateist. Ipak, njegova urođena sklonost religiji nikada nije odumrla. U njega je ona samo dobila drugo obličje, sadržajno drukčije od onoga u kojemu je odrastao i kojemu je pripisivao svu ne-

čist, destruktivnost i uzroke društvenoga potonuća. Svoj je tragalački nemir stoga okrenuo ovozemnosti nastojeći ovaj svijet učiniti boljim mjestom za svoje suvremenike i nadolazeće naraštaje.

Za njega se s pravom može reći da je samouk mislitelj. Mnogo je čitao i komunicirao s onodobnom živahnim intelektualnom zajednicom. Poseban utjecaj na njega imao je francuski socijalni utopist Henri de Saint-Simon, čije je osnovne misli preuzeo i temeljito ih razradio.

Zbog poprilično kratkih nogu smatrali su ga ružnim, što je i te kako opterećivalo njegov odnos prema ljudima, napose prema ženskomu rodu. Možda je to i razlog zašto se oženio ni više ni manje nego prostitutkom. Zbog poprilično nesrodnih naravi brak s Carolinom Massin obilovao je napetostima i nesuglasicama, dok se konačno nije raspao. Prije toga, u dobi od dvadeset osam godina, Comte je pred najprobranijom pariškom publikom želio predstaviti svoj sustav pozitivne filozofije. No već nakon dva predavanja doživio je živčani slom te je završio u umobolnici. Zbog duboke depresije u koju je upao pokušao je i samoubojstvo skokom u Seineu, ali ga je spasio vojnik koji je u tom trenutku prolazio pored njega. Postupno se oporavio i nastavio predavati i pisati. Plod je toga intenzivna rada opsežno djelo u šest svezaka naslovljeno *Tečaj pozitivne filozofije*. U međuvremenu se zaljubio u sestru jednoga svog učenika, mladu i lijepu Clotildeu de Vaux, koja je također bila rastavljena. Njihovo je prijateljstvo bilo kratka vijeka jer je godinu dana nakon što su se upoznali Clotilde umrla od sušice.

Gubitak je to od kojega se nikada nije oporavio. Kako bi očuvao uspomenu na ljubav svoga života, načinio je obred kojemu je teško naći dostojna takmaca. Naime od naslonjača u kojemu bi Clotilda sjedila prilikom svojih posjeta načinio je oltar koji je uvijek bio okičen cvijećem. Pred njim bi tri puta dnevno klečao zazivajući najmilije ime i recitirajući ljubavne stihove. Pritom bi obvezno triput ponavljao rečenicu koju je napisao Toma Kempenac: „Volim te više nego sebe, ne, volim sebe samo zbog tebe!“ Život mu je zapravo postao ritual koji bi završavao večernjim obrokom što se sastojao od korice sasušena kruha.

U ovoj životnoj fazi Comte je umjesto vjere u Boga razvio *religion de l'humanité*. Glavni predmet nove religije jest čovječanstvo, a središnja norma ljubav prema bližnjemu kojoj je osnovica društveni red, a cilj ljudski napredak. Iako ju je istinski mrzio, u ustroju Katoličke Crkve vidio je izvrstan sustav koji bi se lako mogao primijeniti na pozitivnu religiju. Dostatno bi bilo katoličanstvo lišiti svih njegovih nadnaravnih vjerovanja, a zadržati ovozemaljske značajke. Zdušno se stoga bacio na posvemašnju sekularizaciju kršćanstva, na njegovo potpuno odvajanje od Boga, Krista i Svetoga pisma, pri čemu je želio očuvati njegove ustanove i autoritativnu strukturu. Na kraju je navjestitelj i prorok novoga, pozitivističkog svjetonazora sebe vidio kao velikoga svećenika ili papu nove svjetovne crkve, odnosno religije bez Boga. Zanesen svojim mesijanskim pozivom i posve uvjeren u uspjeh svoga poslanja znao je reći da će još prije 1860. godine propovijedati pozitivizam u katedrali Notre-Dame.

Sukladno Katoličkoj Crkvi, nova bi religija imala svoj kalendar, blagdane i ceremonijal. Godišnje bi se slavile osamdeset četiri svetkovine. U skladu s brojem planeta u Sunčevu sustavu, umjesto sedam postojalo bi devet sakramenata. Sakramente bi pak dijelili svećenici čovje-

čanstva. Posljednji sakrament bio bi „utjelovljenje“. On bi bio zamjena za kršćansku kanonizaciju ili proglašenje svetim, a mogao bi biti dodijeljen sedam godina nakon smrti onomu za koga bi svećenici čovječanstva držali da je zaslužio tu čast.

Budući da je svoju misiju izjednačio sa svojom sudbinom, nameće se logično pitanje je li Comte bio posljednji vitez što je stao u obranu čovječanstva kako bi ga zaštitio od konačnoga sunovrata u posvemašnju dekadenciju ili je pak riječ o svojevrsnoj samoterapiji nesrećom i nerazumijevanjem izmučene duše. Ili je posrijedi nešto treće?

Pod kritičkim sitnozorcem mnogih koji su se bavili ovim značajnikom pokazalo se da je njegova zauzetost i briga za čovječanstvo zapravo samo maska iza koje se krije rijetko viđen egoizam. Comteova je glava, tvrdi poznati francuski liječnik i psiholog George Dumas, bila prepuna snova o slavi, o zastavi što leprša nad njegovim grobom, o zvucima orgulja i pjesama što slave velikoga Utemeljitelja. Čak i najpoznatija svjetska enciklopedija (*Encyclopaedia Britannica*) ističe kako je „Comte bio prilično mračna, nezahvalna, samoživa i egocentrična osoba“. Slično tvrdi i profesor Vincent Miceli kada kaže da je Comte bio „pravi pravcati egoist, nasilan, samovoljan i tvrdoglav te upravo bolesno ljubomoran“.

Sudeći prema ovome, sva je prilika da je veliki promicatelj altruizma zapravo želio sagraditi velebni hram vlastitomu egu. No na njegovu žalost za tu kulu babilonsku nije imao dovoljno ni kamena ni trubdenika. Sve je ostalo tek na neuspješnu grandomanijaskome pothvatu. Zanimarimo li mala pozitivistička društva, nova religija nikada nije ni zaživjela niti je imala pravih sljedbenika. Činjenica da je velikoga svećenika na posljednje počivalište ispratilo svega nekoliko desetaka prijatelja najrječitije govori o tome koliko je projekt ustanovljenja pozitivističke crkve u javnosti ozbiljno shvaćen.

Začijelo, Comte nije bio svjestan koliko je svojim postupcima narušio temeljne doktrine pozitivizma. U malo su se koga kao u njega tako ispreplitali razvojni stadiji o kojima je naučavao te je gotovo nemoguće razlučiti kad i gdje jedno prestaje, a drugo počinje. Ili prestaje li i počinje li uopće?!

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. U ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak čitanja. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Utorak, 1. 12. 2015.

Iz 11,1-10; Ps 72,1-2.7-8.12-13.17; Lk 10,21-24

Srijeda, 2. 12. 2015.

Iz 25,6-10a; Ps 23,1-6; Mt 15,29-37

Četvrtak, 3. 12. 2015.

Iz 26,1-6; Ps 118,1.8-9.19-21.25-27a; Mt 7,21.24-27

Petak, 4. 12. 2015.

Iz 29,17-24; Ps 27,1.4.13-14; Mt 9,27-31

Subota, 5. 12. 2015.

Iz 30,19-21.23-26; Ps 147,1-6; Mt 9,35-38; 10,1.6-8

Nedjelja, 6. 12. 2015.

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠČA

Bar 5,1-9; Ps 126,1-6; Fil 1,4.6-8-11; Lk 3,1-6

Ponedjeljak, 7. 12. 2015.

Iz 35,1-10; Ps 85,9ab-14; Lk 5,17-26

Utorak, 8. 12. 2015. – BEZGRJEŠNO ZAČEĆE

BL. DJEVICE MARIJE

Post 3,9-15.20; Ps 98,1-4; Ef 1,3-6.11-12; Lk 1,26-38

Srijeda, 9. 12. 2015.

Iz 40,25-31; Ps 103,1-4.8.10; Mt 11,28-30

Četvrtak, 10. 12. 2015.

Iz 41,13-20; Ps 145,1.9-13b; Mt 11,11-15

Petak, 11. 12. 2015.

Iz 48,17-19; Ps 1,1-4.6; Mt 11,16-19

Subota, 12. 12. 2015.

Kol 3,12-17; Ps 145,2-11; Lk 17,11-19

Nedjelja, 13. 12. 2015.

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠČA

Sef 3,14-18a; Iz 12,2-4bcd.5-6; Fil 4,4-7; Lk 3,10-18

Ponedjeljak, 14. 12. 2015.

Br 24,2-7.15-17a; Ps 25,4-5b.6.7b-9; Mt 21,23-27

Utorak, 15. 12. 2015.

Sof 3,1-2.9-13; Ps 34,2-3.6-7.17-19.23; Mt 21,28-32

Srijeda, 16. 12. 2015.

Iz 45,6b-8.18.21b-25; Ps 85,9ab-14; Lk 7,18b-23

Četvrtak, 17. 12. 2015.

Post 49,2.8-10; Ps 72,1-4b.7-8.17; Mt 1,1-17

Petak, 18. 12. 2015.

Jr 23,5-8; Ps 72,1-2.12-13.18-19; Mt 1,18-24

Subota, 19. 12. 2015.

Suci 13,2-7.24-25a; Ps 71,3-6b.16-17; Lk 1,5-25

Nedjelja, 20. 12. 2015.

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠČA

Mih 5,1-4a; Ps 80,2ac.3b.15-16.18-19; Heb 10,5-10; Lk 1,39-45

Ponedjeljak, 21. 12. 2015.

Pj 2,8-14 (ili: Sef 3,14-18a); Ps 33,2-3.11-12.20-21; Lk 1,39-45

Utorak, 22. 12. 2015.

1 Sam 1,24-28; Otp. pj.: 1 Sam 2,1.4-8; Lk 1,46-56

Srijeda, 23. 12. 2015.

Mal 3,1-4.23-24; Ps 25,4-5b.8-10.14; Lk 1,57-66

Četvrtak, 24. 12. 2015.

Jutamja misa: 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16; Ps 89,2-5.27.29; Lk 1,67-79

Misa bdijenja: Iz 62,1-5; Ps 89,4-5.16-17.27.29; Dj 13,16-17.22-25; Mt 1,1-25

Petak, 25. 12. 2015. – RODENJE GOSPODINOVO

Polnočka: Iz 9,1-6; Ps 96,1-3.11-13; Tit 2,11-14; Lk 2,1-14

Zornica: Iz 62,11-12; Ps 97,1.6.11-12; Tit 3,4-7; Lk 2,15-20

Danja misa: Iz 52,7-10; Ps 98,1-6; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Subota, 26. 12. 2015. – SV. STJEPAN PRVOMU-ČENIK

Dj 6,8-10; 7,54-60; Ps 31,3c-4.6ab.7b.8a.17.21ab; Mt 10,17-22

Nedjelja, 27. 12. 2015.

SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA

Sir 3,2-6.12-14; Ps 128,1-5; Kol 3,12-21 (ili: 1 Sam 1,20-22.24-28; Ps 84,2-3.5b-6.9-10; 1 Iv 3,1-2.21-24); Lk 2,41-52

Ponedjeljak, 28. 12. 2015. – NEVINA DJEČICA, mučenici

1 Iv 1,5 – 2,2; Ps 124,2-5.7b-8; Mt 2,13-18

Utorak, 29. 12. 2015.

1 Iv 2,3-11; Ps 96,1-3.5b-6; Lk 2,22-35

Srijeda, 30. 12. 2015.

1 Iv 2,12-17; Ps 96,7-10; Lk 2,36-40

Četvrtak, 31. 12. 2015.

1 Iv 2,18-21; Ps 96,1-2.11-13; Iv 1,1-18

18 GODINA S VAMA

Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje od 25. studenoga 1997., a od blagdana sv. Franje 4. listopada 1999. emitira program preko interneta. Zahvaljujući satelitskom programu glas naše Radiopostaje može se čuti u cijeloj Europi, na Bliskom istoku, u Sjevernoj Africi, U Sjevernoj i Južnoj Americi, Australiji i Novom Zelandu. Svaki dan emitira uživo kronicu i sv. mise iz crkve sv. Jakova u Međugorju. Iz studija se emitiraju svakodnevni govorni i glazbeni programi 24 sata. Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje u sklopu Informativnog Centra "Mir" Međugorje.

Poslanje radiopostaje "MIR" Međugorje: povezati hodočasnike Kraljice mira, navještati zdrave vjerničke stavove, podupirati normalne općeljudske odnose, širiti ekumensko ozračje među ljudima.

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Tel.: ++387 36 653 543 uredništvo, 653 581 glavni tehničar, 653 548 marketing,

Fax: ++387 36 653 552, E-mail: radio-mir@medjugorje.hr

Uživo na internetu: www.radio-medjugorje.com

Jajce 87,8 Mhz, **Mostar** 100 MHz, **Banja Luka** 87,8 MHz, **Hercegovina** 101,5 MHz,
Lašvanska dolina 100 MHz, **Split, Južna Hrvatska** 101,5 MHz, **Sarajevo i Srednja Bosna** 96,1 Mhz,
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz, **Sjeverozapadna Bosna** 106,7 Mhz, **Žepče, Tuzla, Usora, Posavina** 100,1 Mhz,
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz, **Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina** 104,7 Mhz,
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz, **Kratki val (AM)** 1620 kHz
Satelit za Europu, Bliski istok i Afriku: EUTELSAT 16°E

